

P. 1971

Calendarul Asociațiunii

pe anul comun

1918.

Intocmit de Nicolae Iosif.

Anul VII.

Nr. 47.

Biblioteca populară a „Asociațiunii“.

2005

Răspândiți

Calendarul Asociațiunii pe anul 1918,

care se află de vânzare la **Biroul Asociațiunii**,
strada Șaguna Nr. 6 în Sibiu (Nagyszeben) și
la toate librăriile românești.

Vânzătorilor li se dă rabat.

P. 1971

cl. III norm.

Calendarul Asociațiunii

pe anul comun

1918.

Anul VII.

BIBLIOTECA „ASTRA”

SIBIU

Sibiu. — Editura Asociațiunii.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane.

26967.

Biblioteca Județeană ASTRA

26967P

Cronologia anului 1918.

Dela facerea lumii după Suidas (6000 a. Chr.)	7918
„ „ „ „ cei 70 traduc. ai bibliei.	7649
„ „ „ „ era bizantină (5508 a. Chr.)	7425
Dela facerea lumii după periodul Iulian (1 Ian. 4714 a. Chr.)	6631
Dela întemeierea Romei (24 Aprilie 743 a. Chr.)	2661
„ nașterea Domnului nostru Isus Christos	1918
„ moartea Domnului nostru Isus Christos	1895
„ risipirea Ierusalimului prin Romani (1 Sept. 79 d. Christos)	1839
„ descălecarea Romanilor în Dacia sub Traian (105 d. Christos)	1813
„ zidirea Constantinopolei (330 d. Chr.)	1588
„ așezarea clopotelor în bisericile creștine	1519
„ căderea împărăției romane apusene (476 d. Chr.)	1442
„ venirea Ungurilor în Europa (896 d. Chr.)	1022
„ întemeierea Țării ungurești (1000 d. Chr.)	918
„ desbinarea bisericilor (răsăriteană și apuseană)	965
„ întemeierea Țării românești	828
„ începutul domniei casei Habsburgice în Austria	645
„ descălecarea lui Dragoș-Vodă în Moldova	576
„ moartea lui Mihai Viteazul	517
„ iscodirea prafului de pușcă prin B. Schwarz	568
„ facerea hârtiei (1373 d. Chr.)	545
„ iscodirea tiparului (1440 d. Chr.)	478
„ descoperirea Americii (11 Octomvrie 1492)	426
„ reformația lui Luther (1517 d. Chr.)	401
„ tipărirea celei dintâi cărți românești	348
„ îndreptarea calendarului Iulian prin papa Grigorie XIII. (1583)	335
„ începerea sădirii tăbacului în Europa (1591)	327
„ unirea unei părți a Românilor cu biserica Romei	218
„ iscodirea trenului cu aburi	154
„ descoperirea electricității	128

Dela iscodirea telegrafului	73 ani
„ unirea Principatelor române (Muntenia și Moldova)	58 „
„ nașterea M. Sale Regelui Carol IV (1887)	31 „
„ iscodirea fonografului și telefonului	30 „
„ iscodirea mașinei de sburat	9 „
„ începerea războiului european	4 „
„ încoronarea M. Sale Regelui Carol IV	1 „

Anotimpurile :

Primăvara se începe în 8/21 Martie.

Vara se începe în 9/22 Iunie.

Toamna se începe în 10/23 Septemvrie.

Iarna se începe în 9/22 Decemvrie.

Planeta anului 1918.

Regentul sau stăpânitorul anului 1918 este Mars sau Marte. Este a 4-a planetă, numărând dela soare. Lucește pe cer ca stea de ordinea întâi, cu lumină roșietică. E mai aproape de pământ ca de soare și are 2 luni mici, cari rotesc în jurul ei. In vechime planeta aceasta eră socotită ca una ce aduce războaie și foc peste oameni.

Posturile.

1. Mercurile și Vinerile de peste an. — 2. Ajunul Botezului Domnului, în 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor, din 5 Martie până în 21 Aprilie. — 4. Postul Sf. Petru și Pavel, din 18 Iunie până în 28 Iunie. — 5. Postul Sf. Mării, din 1 până 14 August. — 6. Tăierea capului Sf. Ioan, 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Septemvrie. — 8. Postul Crăciunului, din 15 Noemvrie până în 24 Decemvrie.

Deslegarea posturilor.

1. Mercuri și Vineri în săptămâna brânzii. — 2. Mercuri și Vineri în săptămâna luminată. — 3. Mercuri și Vineri în săptămâna după Rusalii. — 4. Mercuri și Vineri după Crăciun, până la Botezul Domnului.

Intunecimi.

În anul 1918 vor fi 2 întunecimi de soare și o întunecime de lună, dintre care nici una nu se va vedea în părțile Europei de mijloc.

1. *Intunecime totală de soare* va fi în 8 și 9 Iunie 1918. Se începe în 8 Iunie la 8 ore 29 minute seara și ține până în 9 Iunie dimineața la ora 1 și 46 minute. La noi nu se vede.

2. *Intunecime parțială de lună* va fi în 24 Iunie 1918. Se începe la 10 ore 46 minute înainte de amiază și ține până la 12 ore și 9 minute noaptea. La noi nu se vede.

3. *Intunecime inelară de soare* va fi în 3 Decembrie 1918. Se începe la ora 1 și 21 minute d. a. și ține până la 7 ore 22 minute seara. La noi nici această întunecime nu se vede.

Toate aceste 3 întunecimi se vor vedea prin unele părți ale Americii, Asiei și Africii.

Insemnare. S. însemnează Sfânt; SS. Sfinți; P. sau Păr. Părinte; C. Cuvios; M. Mucenic—Mucenița—Mucenici; A. sau Ap. Apostol; Arh. Arhiepiscop; Ep. Episcop; Pr. Proroc.

Pătrarul de pe urmă ☾	Pătrarul întâiu ☽
Lună nouă ☾	Lună plină ☽

răs. însemnează răsare; ap. apune; o. ore; m. minute.

Sărbătorile cele însemnate cu (†) roșie sunt sărbători împărătești, iară cele cu † neagră sunt sărbători bisericesti.

Domnitorii europeni.

Austro-Ungaria. Împăratul și Regele: *Carol Francisc Iosif I.* ca Împărat al Austriei, și sub numele de *Carol IV.* ca rege al Ungariei etc. născ. la 17 August 1887, în castelul din Persenbeug. Căsătorit la 1 Octomvrie 1911. S'a suit pe tron în 21 Noemvrie st. n. 1916. — Soție: *Zita* de Parma-Bourbon, născ. în 9 Maiu 1892 în Pianore. — Copii: *Francisc Iosif Otto*, născ. în 20 Noemvrie 1912 în Reichenau, principe de Coroană și moștenitor de Tron; *Arhiducesa Adelaida*, născ. în 3 Ian. 1914; *Arhiducele Robert Carol Ludovic*, n. în 8 Feb. 1915, și *Arhiducele Felix Frideric Augustin*, născ. în 31 Maiu 1916. — *Belgia.* Rege: *Albert I.* — *Britania.* Rege: *George V.*, el este totodată și împăratul Indiei (Asia). — *Bulgaria.* Rege: *Ferdinand I. de Coburg*, născ. 14/26 Febr. 1861. — *Danemarca.* Rege: *Cristian X.*, născ. la 1870. — *Elveția* e republică. Președintele se alege în fiecare an. — *Francia.* Republică. Preșident: *Reymond Poincaré*, ales în anul 1912. Președintele — capul statului — se alege tot la 7 ani. — *Germania* (Prusia). Împărat-Rege: *Wilhelm II.*, născ. 15/27 Ian. 1859. — *Grecia.* Rege: *Alexandru*, fiul lui *Constantin*. — *Italia.* Rege: *Victor Emanuel III.*, născ. la 1869. — *Muntenegru.* Rege: *Nicolae I. Petroviciu*, n. 7 Oct. 1841. — *Norvegia.* Rege: *Hacon VII.* născ. în 1872. — *Olanda.* Regină: *Wilhelmina*, născ. 19/31 Aug. 1880. — *Portugalia.* Republică. Prezid.: *Manuel Arriaga*, ales în 25 Aug. 1911. — *România.* Rege: *Ferdinand I.* Domnește dela 28 Sept. 1914, n. 12/24 August 1865, ca al doilea fiu al principelui *Leopold de Hohenzollern* și nepot de frate al regelui *Carol I*, căsătorit la 11 Ianuarie 1893 cu *Maria de Saxa-Coburg-Gotha*, n. 17 Oct. 1875. Copii: *Carol*, principe moștenitor, *Elisaveta*, *Maria*, *Nicolae* și *Ileana*. — *Rusia.* Guvern provizor. — *Sârbia.* Rege: *Petru Caragheorghevici*, născ. 1844, ales în 1903. — *Spania.* Rege: *Alfonso XIII.*, născ. 5/17 Maiu 1886. — *Svedia.* Rege: *Gustav V.*, născ. 16 Iunie 1858. — *Turcia.* Sultan: *Mohamed V.*, născ. la 3 Noemvrie 1844.

Ianuarie

are 31 zile

Gerar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Luni	1 (†) T. impr., S.V.	14 Felix
Marți	2 P. Silvestru	15 Maur.
Merc.	3 Pr. Malachia	16 Marcelin
Joi	4 Sin. celor 70 Ap.	17 Antonie
Vineri	5 Teopemt, Teona	18 Prisca
Sâmb.	6 (†) Botez. Dlui ☩	19 Canutus

Dum. după Botez. ev. dela Matetu, c. 4, st. 12, gl. 8, v. 11.

Dum.	7 (†) S. Ioan Bot.	20 Fab., Seb.
Luni	8 C. George	21 Agnes
Marți	9 M. Polieuct	22 Vincenție
Merc.	10 P. Grigorie	23 Log. Mar.
Joi	11 C. Teodosie	24 Timoteiu
Vineri	12 M. Tațiana	25 Pavel
Sâmb.	13 M. Ermil	26 Policarp

Dum. celor 10 leproși, ev. Luca 12, c. 17, st. 12, gl. 1, v. 1.

Dum.	14 Păr. din Sinai ☩	27 Ioan Chr.
Luni	15 C. Pavel Teb.	28 Carol
Marți	16 Lanț. Ap. Petru	29 Francisc
Merc.	17 † C. Antonie	30 Martina
Joi	18 P. Atan. și Chiril	31 Petru Nol
Vineri	19 C. Macarie	1 Febr. Ign.
Sâmb.	20 † C. Eutimie	2 (†) Int. Dlui

Dum. a 14. ev. dela Luca 14, c. 18, st. 35, gl. 2, v. 2.

Dum.	21 C. Maxim	3 Blasiu
Luni	22 Ap. Timoteiu ☩	4 Veronica
Marți	23 M. Clement	5 Agata
Merc.	24 C. Xenia	6 Dorotea
Joi	25 † P. Grig. Teol.	7 Romuald
Vineri	26 C. Xenofont	8 Ioan
Sâmb.	27 † Ioan Hrisost.	9 Apolonia

Dum. a 15. ev. dela Luca 15, c. 17, st. 1, gl. 3, v. 3.

Dum.	28 P. Efrem Sirul	10 Scolastica
Luni	29 M. Ignatie ☩	11 Desideriu
Marți	30 (†) Vas. Gr. Ioan	12 Eulalia
Merc.	13 Chir și Ioan	13 Inc. post.

Soarele

1. răs.	7 o.	07 m.
ap.	3 „	48 „
10. răs.	7 „	04 „
ap.	3 „	58 „
20. răs.	7 „	— „
ap.	4 „	10 „

Lună nouă în 29 Ian.
3 o. n.

Sfaturi economice.

Cară și împrăștie gunoiul. Drege uneltele și mașinile, că acum ai timp. Adună cuiburile de omide de pe pomi. Îngrijește-te de semințe bune pentru sămănăturile de primăvară. Pregătește coșurile pentru răsadnițe. Trage vinul și alege poamele și legumele putrede. Curăță pomii de mușchi și crengi uscate. Gunoește viile și fânațele.

Numără săptămânile până la sfântul Gheorghe și vezi, cum stai cu fânul. Dă sare la vite mai des, și pe timp frumos, la amiazi, le scoate afară. Adapă vitele cu apă do-moală. Adună zăpada în jurul pomilor și închee-ți socotelile pe anul trecut.

Insemnări

Insemnări

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 M. Trifon	14 Valentin
Vineri	2 (+) Intimp. Dlui	15 Faustin
Sâmb.	3 Drept. Simeon	16 Iuliana
Dum.	Hananiencei, ev. 17 dela Mateiu, c. 15, st. 21, gl. 4, v. 4.	

Dum.	4 P. Isidor	17 Constanța
Luni	5 M. Agatia	18 Flavian
Marti	6 P. Vucol ep.	19 Conrad
Merc.	7 P. Partenie	20 Eleuteriu
Joi	8 Teodor Strat.	21 Eleonora
Vineri	9 M. Nichifor	22 Petru C.
Sâmb.	10 M. Haralampie	23 Romana

Dum. Vameșului și Fariseului, ev. Luca, c. 18, st. 10, gl. 5, v. 5.

Dum.	11 M. Vlasie	24 Mateiu
Luni	12 P. Meletie	25 Valpurga
Marti	13 P. Martinian	26 Alexandr.
Merc.	14 P. Axentie	27 Leandro
Joi	15 Ap. Onisim	28 Romanus
Vineri	16 M. Pamfilie	1 Mart. Alb.
Sâmb.	17 M. Teod. Tiron	2 Simpliciu

Duminea Fiului rătăcit, ev. Luca, c. 15, st. 11, gl. 6, v. 6.

Dum.	18 P. Leon papa	3 Cunigun.
Luni	19 Ap. Archip	4 Casimir
Marti	20 P. Leon ep.	5 Eusebie
Merc.	21 P. Timoteiu	6 Frideric
Joi	22 M. din Evgenia	7 Toma Aq.
Vineri	23 M. Policarp	8 Ioan
Sâmb.	24 † Afl. c. S. Ioan B.	9 Francisca

Dum. lăs. de carne, ev. Mateiu, c. 25, st. 31, gl. 7, v. 7.

Dum.	25 P. Tarasie	10 40 Martiri
Luni	26 P. Porfirie	11 Heraclie
Marti	27 P. Procopie	12 Grigorie
Merc.	28 P. Vasilie	13 Rosina

Soarele

- 1. răs. 6 o. 48 m.
- ap. 4 „ 27 „
- 10. răs. 6 „ 35 „
- ap. 4 „ 40 „
- 20. răs. 6 „ 20 „
- ap. 4 „ 55 „

Lună nouă în 27 Februarie 11 o. z.

Sfaturile economice.

Vântură și curăță sămințele de sămănat. Curăță livezile de mușinoaie, pietri și mărăcini, și le samănă cu flori de fân.

Destupă șanțurile și brazdele, ca să se poată scurge apa. Taie mlădițele pentru altoit, și le păstrează în pivniță acoperite cu năsip.

Ară pământurile pentru ovăs, orz și mazăriche. Taie sălciile și acații. Retează gardurile vii și curăță altoii de ramurile de prisos. Samănă legumi în răsadnițe calde. Dă vitelor nutreț mai bun și le ferește de apă prea rece. Îngrijește de coșnițe pentru roi.

Mărește urdinișul coșnițelor, ca albițele să-și facă sborul de curățire.

Martie

are 31 zile

Germănar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 M. Eudochia	14 Matilda
Vineri	2 M. Teodot	15 Longin
Sâmb.	3 M. Eutropie	16 Heribert

Dum. lăs. de brânză, ev. Mat., c. 6, st. 14, gl. 8, v. 8.

Dum.	4 C. Gerasim	17 Gertrud
Luni	5 M. Conon	18 Eduard
Mărți	6 SS. 42 Martiri ☩	19 Iosif Log.
Merc.	7 M. d. Cherson	20 Nichita
Joi	8 P. Teofilact	21 Benedict
Vineri	9 (†) SS. 40 Martiri	22 Octavian
Sâmb.	10 M. Codrat	23 Victorin

Dum. 1. în post, ev. Ioan, c. 1, st. 43, gl. 1, v. 9.

Dum.	11 P. Sofronie	24 (†) Floriile
Luni	12 C. Teofan	25 (†) Bunav.
Mărți	13 P. Nichifor	26 Emanuil
Merc.	14 C. Benedict ☩	27 Rupert
Joi	15 M. Agap	28 Joia Pașt.
Vineri	16 M. Sabin	29 Vin. Pat.
Sâmb.	17 C. Alexie	30 Quirinus

D. 2. în post, ev. Marcu, c. 5, st. 1, gl. 3, v. 10.

Dum.	18 P. Ciril	31 (†) S. Paști
Luni	19 M. Hris. și Dar.	1 April L. Pașt.
Mărți	20 PP. u. în Sava	2 Francisc
Merc.	21 C. Iacob	3 Richard
Joi	22 M. Vasilie ☩	4 Isidor
Vineri	23 C. Nicon	5 Vincențiu
Sâmb.	24 C. Zaharie	6 Sixtus

D. 3. în post, ev. Marcu, c. 8, st. 34, gl. 3, v. 11.

Dum.	25 (†) Bunavestire	7 Herman
Luni	26 Sob. V. Gavril	8 Dionisiu
Mărți	27 C. Matrona	9 Maria Cl.
Merc.	28 C. Marcu	10 Ezechil
Joi	29 C. Ioan Leștv. ☩	11 Leo Papa
Vineri	30 C. par. Ioan	12 Julius
Sâmb.	31 Cuv. Ipatie	13 Hermen.

Soarele

1. răs.	6 o. 04 m.
ap.	5 „ 09 „
10. răs.	5 „ 47 „
ap.	5 „ 20 „
20. răs.	5 „ 29 „
ap.	5 „ 34 „

Lună nouă, 29 Mart.
5 o. 05 m. dim.

Sfaturi economice.

Desgroapă și taie viile, cercuește și sapă viile. În săptămâna a 9-a după

Crăciun samănă grâu de primăvară, apoi orz, ovăs, mazăre, mazărice și lucernă. Greblează locurile cu lucernă și trifoiu. Curăță și grapă fânațele. Curăță pomii de uscături și omide.

Altoește cireșii, vișinii și prunii, sus în crengile tinere ale coroanei, iar merii și perii, jos aproape de pământ. Sapă și samănă legumi. Pune găini și găște să clocească. Uplete vinurile în fiecare lună și curăță buțile de mucegaiu. Ferește-te de-a face datorii; dacă ești silit să faci, ia bani împrumut numai dela bănci românești.

Insemnări

F Sa' uneste Basarabia cu
România - mamă.

Insemnări

Zilele | Calendarul vechiu | Calend. nou

D. 4. în post, ev. Marcu, c. 9, st. 17, gl. 4, v. 1.

Dum.	1 Maria egipt.	14 Tiburtiu
Luni	2 Păr. Tit	15 Anastasie
Marti	3 Păr. Nichita	16 Turibius
Merc.	4 C. P. Iosif	17 Rudolf
Joi	5 M. Claudie ☞	18 Apoloniu
Vineri	6 C. P. Eutichie	19 Crescent.
Sâmb.	7 C. P. George	20 Sulpicius

D. 5. în post, ev. Marcu, c. 10, st. 33, gl. 5, v. 2.

Dum.	8 S. A. Irodion	21 Anselm
Luni	9 M. Eupsihie	22 Sot. și Ca.
Marti	10 S. M. Terentie	23 Adalbert
Merc.	11 S. M. Antipa	24 George
Joi	12 C. P. Vasile	25 Marcu
Vineri	13 M. Artimon ☞	26 Cletus
Sâmb.	14 Păr. Mart. Papa	27 Peregrin

Dum. Floriilor, ev. dela Ioan, c. 12, gl. 1.

Dum.	15 (†) Dum. Floriilor	28 Vitalis
Luni	16 M. Agapia	29 Petru
Marti	17 M. Sim. Persul	30 Catarina
Merc.	18 C. P. Ioan	1 Maiu Fil.
Joi	19 C. Ioan d. peș.	2 Atanasiu
Vineri	20 (†) Vin. Pat. ☾	3 † Afl. Cr.
Sâmb.	21 M. Ianuarie	4 Florian

Duminea Paștilor, ev. Invierii

Dum.	22 (†) Sf. Paști	5 Pius
Luni	23 (†) L. P., Sf. George	6 Ioan P.
Marti	24 (†) M. Paștilor	7 Stanislau
Merc.	25 Ap. Ev. Marcu	8 Mihail
Joi	26 M. Vasile	9 (†) In. Dlu
Vineri	27 M. Simeon ☾	10 Isidor
Sâmb.	28 Ap. Iason	11 Gangolf

Dum. Tomii, ev. Ioan c. 20, st. 19, gl. 1, v. 1.

Dum.	29 9 M. din Chizic	12 Pancraț
Luni	30 Ap. Iacob	13 Servațiu

Soarele

1. răs. 5 o. 07 m.
ap. 5 „ 49 „
10. răs. 4 „ 48 „
ap. 6 „ 01 „
20. răs. 4 „ 31 „
ap. 6 „ 14 „

Lună nouă, 27 Apr.
3 o. 01 m. dim.

Sfaturi economice.

Gată cu săpatul și plivește legumile din grădină. Sămână cucuruz, in, linte, fasole și cartofi. Grăbește cu altoirea pădureților. Isprăvește cu lucrările viiei. Trage vinurile a doua oară.

Udă legumile și pomișorii, cu apă domoală. Scutește mieii de răceală și de pășune umedă. Intoarce grâul, și în potruva gărgărițelor pune lână nespălată pe lângă coșuri. Grâul încins amestecă-l cu pulbere de cărbuni și la 14 zile cerne-l. Gată cu săpatul viilor.

Asigură-te în contra focului și asupra vieții la Banca generală de asigurare din Sibiu.

Maiu

are 31 zile

Florar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Marți	1 Pr. Ieremia	14 Bonifaciu
Merc.	2 P. Atanasie	15 Sofia
Joi	3 M. Timoteiu	16 Ioan Nep.
Vineri	4 M. Pelagia ☸	17 Pascal
Sâmb.	5 M. Irina	18 Venantius

Dum. Mir., ev. Marcu, c. 15, st. 43, gl. 2, v. 3.

Dum.	6 Dreptul Iov	19 (†) Rusal.
Luni	7 M. Acachie	20 (†) L. Rus.
Marți	8 † Ap. și Ev. I.	21 Felix
Merc.	9 Pr. Isaia	22 Iulia
Joi	10 Ap. Simeon Zil.	23 Desideriu
Vineri	11 S. M. Mochie	24 Ioana
Sâmb.	12 P. Epif. Ep. ☸	25 Urban

Dum. Slăb., ev., Ioan c. 5, st. 1, gl. 3, v. 4.

Dum.	13 M. Gliceria	26 Filip
Luni	14 M. Isidor	27 Ioan P.
Marți	15 C.P. Pachom.	28 Vilhelm
Merc.	16 P. Teodor	29 Maximin
Joi	17 Ap. Andronic	30 (†) Joia v.
Vineri	18 M. Petru	31 Angela
Sâmb.	19 C. M. Patrachie	1 lun. Grat.

Dum. Samar., ev. Ioan c. 4, st. 4, gl. 4, v 7.

Dum.	20 M. Talaleu ☾	2 Erasmus
Luni	21 (†) Const. și Elena	3 Clotilda
Marți	22 M. Vasilisc	4 Quirinus
Merc.	23 C. Mihail	5 Bonifaciu
Joi	24 P. Simeon	6 Norbert
Vineri	25 A 3-a afl. ç. I. Bot.	7 Lucreția
Sâmb.	26 S. Ap. Carp ☸	8 Medard.

Dum. Orb, ev. Ioan, c. 9, st. 1, gl. 5, v. 8.

Dum.	27 M. Terapont	9 Primus
Luni	28 P. Nichita	10 Margareta
Marți	29 C. M. Teodosia	11 Varnava
Merc.	30 P. M. Isachie	12 Ioan F.
Joi	31 (†) Inălț. Dlui	13 Antonie

Soarele

1. răs. 4 o. 13 m.
ap. 6 „ 28 „
10. răs. 4 „ — „
ap. 6 „ 39 „
20. răs. 3 „ 48 „
ap. 6 „ 51 „

Lună nouă, 26 Maiu

1 o. 47 m. dimin.

Statutul economic.

Asigură bucatele împotriva grindinei. Udă altoii, slăbește legăturile la cei

prinși și unge ranele cu ceară de altoit. Sădește răsăturile pe timp ploios. Samănă crastaveți, ridichi și fasole. Sapă cucuruzul, când e în patru frunze.

Cosește lucerna înainte de înflorire, dar să nu o tai prea de jos. Svânt-o mai întâiu și apoi amestecată cu paie mărunte dă-o vitelor. Sădește flori. Grijește de roii albinelor. Stropeste viile împotriva peronosporiei (părli-turei).

Inscrie-te ca membru ajutor la Asociațiune, cu 2 cor. ca să capeți 10 cărți și un calendar.

Insemnări

Insemnări

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Vineri	1 M. Iustin	14 Ioan Nov.
Sâmb.	2 S. P. Nichifor	15 Vitus
Dum. SS. Păr., ev. Ioan, c. 17, st. 1, gl. 6, v. 10		
Dum.	3 S. M. Lucian ☩	16 Beno
Luni	4 S. P. Mitrofan	17 Adolf
Marți	5 M. Doroteiu	18 Gervasiu
Merc.	6 C. Visar. și Il.	19 Iuliana
Joi	7 M. Teodot	20 Silveriu
Vineri	8 M. Teodor Strat.	21 Alois
Sâmb.	9 P. Ciril	22 Paulin

Duminea Rusaliilor, ev. Ioan, c. 7, st. 37.

Dum.	10 (+) Pog. S. Dub	23 Edeltrud
Luni	11 (+) Lunia Rus. ☩	24 Ioan Bot.
Marți	12 P. Onufrie	25 Prosper
Merc.	13 M. Achilina	26 Virgiliu
Joi	14 Pr. Eliseu	27 Ladislau
Vineri	15 Pr. Amos	28 Leo II.
Sâmb.	16 P. Tihon	29 (+) Pet. Pav.

D. 1. d. Rus. a t. SS., Mat. c. 20, st. 32, gl. 3, v. 1

Dum.	17 M. Manuil	30 Donat.
Luni	18 M. Leontie ☾	1 Iul. Teob.
Marți	19 A. Iuda, fr. Dlui	2 Cerc. Mar.
Merc.	20 M. Metodie	3 Heliodor
Joi	21 M. Iulian	4 Udalric
Vineri	22 M. Eusebiu	5 Cir., Meth.
Sâmb.	23 M. Agripina	6 Isaia

Dum. 2. d. Rus., ev. Mat., c. 4, st. 18, gl. 1, v. 2

Dum.	24 (+) N. S. Ioan B.	7 Vilibald
Luni	25 M. Fevronia ☾	8 Cilian
Marți	26 C. David	9 Anatolia
Merc.	27 P. Samson	10 Amalia
Joi	28 Chir. și Ioan	11 Pius
Vineri	29 (+) Ap. Pet. P.	12 Enric
Sâmb.	30 Sinod. SS. Ap.	13 Margareta

Calendarul Asociațiunii.

Soarele

1. răs. 3 o. 39 m.
ap. 7 „ 03 „
10. răs. 3 „ 35 „
ap. 7 „ 09 „
20. răs. 3 „ 34 „
ap. 7 „ 12 „

Lună nouă, 25 Iunie

2 o. 02 m. dim.

Sfaturile economice.

Cosește ierburile, până sunt înflorite. Sapă cucuruzul a doua oară. Plivește sau alege lemnele de rod la viie. Sapă și ține în curățenie toate sămănăturile. Uplete vinurile și curăță buțile. Buțile goale să le afumi în fiecare lună cu piatră pucioasă. Rânduește prin șură și prin poduri, că se apropie secerișul.

Nu uită a-ți asigura holdele și alte sămănături împotriva grindinei.

În 9 Iunie se începe vara.

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Dum. 3. d. Rus., ev. Mat., c. 6, st. 22, gl. 2, v. 3.		
Dum.	1 Cosma și Dam.	14 Bonavent.
Luni	2 Veștm. Mariei	15 Ap. Toma
Marți	3 M. Iacint ☽	16 Maria d.B.
Merc.	4 P. Andreiu	17 Alexe
Joi	5 P. Atanasie	18 Frideric
Vineri	6 P. Sisoe	19 Aurelia
Sâmb.	7 P. Toma	20 Ilie Pr.
Dum. 4. d. Rus., ev. Mat., c. 8, st. 5, gl. 3, v. 4.		
Dum.	8 M. Procopie	21 Praxedis
Luni	9 M. Pancrație	22 Mar. Mag.
Marți	10 45 Mart. d. N. ☽	23 Apolinar
Merc.	11 M. Eufemia	24 Cristina
Joi	12 M. Pr. și Ilarie	25 Iacob A.
Vineri	13 † Arh. Gavril	26 Ana
Sâmb.	14 Ap. Achila	27 Pantelim.
Dum. 5. d. Rus., ev. Mat., c. 8, st. 14, gl. 4, v. 5.		
Dum.	15 M. Chiril și Iud.	28 Victor
Luni	16 M. Atinogen	29 Marta
Marți	17 M. Marina ☾	30 Avdon
Merc.	18 M. Iac. și Emilian	31 Ig. Loiola
Joi	19 C. Macrina	1 Aug. Petru
Vineri	20 (†) Pror. Ilie	2 Porțiu nc.
Sâmb.	21 C. Sim. și Ioan	3 Stefan
Dum. 6. d. Rus., ev. Mat., c. 9, st. 1, gl. 5, v. 6.		
Dum.	22 Maria Magdal.	4 Dominic
Luni	23 M. Foca	5 Maria
Marți	24 M. Cristina ☽	6 Sch. I. față
Merc.	25 † Ad. S. Anei	7 Caietan
Joi	26 M. Ermolae	8 Chiriac
Vineri	27 † M. Pantel.	9 Roman
Sâmb.	28 Ap. Prohor	10 Laurențiu
Dum. 7. d. Rus., ev. Mat., c. 9, st. 22, gl. 6, v. 7.		
Dum.	29 M. Calinic	11 Susana
Luni	30 Ap. Sila și Silvan	12 Clara
Marți	31 D. Eudochim	13 Casian

Soarele

1. răs.	3 o. 38 m.
ap. 7 „	14 „
10. răs.	3 „ 45 „
ap. 7 „	11 „
20. răs.	3 „ 54 „
ap. 7 „	04 „

Lună nouă, 24 Iulie

6 o. 11 m. dim.

Sfaturile economice.

Seceră holdele în pârghă; dacă sunt prea coapte, se scutură o mulțime de grăunțe și nici făina nu e spornică. Înainte de a începe secerișul, sapă și stropește viile. Grăunțele ce se scutură la cărat, ține-le pentru sâmbanță.

Proptește pomii prea încărcăți cu poame. Ară miriștea cât mai îngrabă.

Asigură clădirile, bucatele și fânul contra focului. Pune un vas cu apă înaintea stupinei.

Nu vinde, încât poți, bucatele; păstrează-le, pe când au prețuri mai bune.

Insemnări

Insemnări

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Merc.	1 † Sc. și S. Mac.	14 Eusebie
Joi	2 Pr. M. Stefan ☩	15 (†) Ad.M.
Vineri	3 C. P. Isachie	16 Rocus
Sâmb.	4 SS. 7 tin. d. E.	17 N. Reg.

D. 8. d. Rus., ev. Mat., c. 14, st. 14, gl. 7, v. 8.

Dum.	5 M. Eusignie	18 Elena
Luni	6 (†) Sch. la față	19 Ludovic
Marti	7 M. Dometie	20 (†) S.St.R.
Merc.	8 M. Emilian	21 Ioana
Joi	9 Ap. Matia ☩	22 Timoteiu
Vineri	10 M. Laurențiu	23 Filip
Sâmb.	11 M. Euplu	24 Bartolom.

D. 9. d. Rus., ev. Mat., c. 14, st. 22, gl. 8, v. 9.

Dum.	12 M. Fotie și Anicit.	25 Ludovic
Luni	13 C. Maxim	26 Zefirin
Marti	14 Pr. Mihea	27 Iosif
Merc.	15 (†) Ad.N.d.Dz. ☾	28 Augustin
Joi	16 M. Diomid	29 T. c. Ioan
Vineri	17 M. Miron	30 Rosa
Sâmb.	18 M. Flor. și Lavru	31 Raimund

D. 10. d. Rus., ev. Mat., c. 17, st. 14, gl. 1, v. 10.

Dum.	19 M. A. Strat.	1 Sept. Eg.
Luni	20 Pr. Samuil	2 Stefan
Marti	21 Ap. Tadeu	3 Serafina
Merc.	22 M. Agatonic	4 Rosalia
Joi	23 M. Lup și Ir. ☾	5 Laurenț
Vineri	24 M. Eutichie	6 Magnus
Sâmb.	25 Ap. Vartol. și Tit	7 Regina

D. 11. d. Rus., ev. Mat., c. 18, st. 23, gl. 2, v. 11.

Dum.	26 M. Adrian	8 (†) N.Mar.
Luni	27 C. Pimen	9 Gorgonie
Marti	28 C. Moise Arapul	10 Nic. Tol.
Merc.	29 (†) I. cap S. I. B.	11 Protus
Joi	30 Alex. Ioan, Pav.	12 Macedon.
Vineri	31 Brăul Preac. ☩	13 Matern

Soarele

1. răs. 4 o. 07 m.
ap. 6 „ 51 „
10. răs. 4 „ 18 „
ap. 6 „ 38 „
20. răs. 4 „ 30 „
ap. 6 „ 22 „

Lună nouă, 23 Aug.
7 o. 21 m. seara.

Statutul economice.

Stropește și sapă viile a treia oară. Impreună roii slăbuți și ferește-i de albine răpitoare. Strâmtează urdinișul. Ară pentru sămănturile de iarnă și cară gunoiu. Din 15 Iulie și până în 15 Sept. altuiește cu ochi întâiu cireșii, vișinii, persecii și caișii, apoi prunii, merii și perii. Retează vârfurile dela vița de viie. Adună sâmburi de poame pentru sămănat. Treeră bucatele și le așază la loc svântat.

În luna viitoare se încep școalele; de ai băieți, pregătește-te cu cele de lipsă pe atunci.

În 1 August se începe postul S. Mării.

Insemnări

Septembrie

are 30 zile

Răpciune

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Sâmb.	1 C. Simeon Stâlp.	14 † În. S. Cr.

Dum. 12. d. R., ev. Mat., c.17, st. 16, gl. 3, v. 1

Dum.	2 M. Mamant	15 Nicodem
Luni	3 M. Antim	16 Ludmila
Mărți	4 M. Vavila	17 Hildegard
Merc.	5 Pr. Zaharia	18 Toma Ap.
Joi	6 Min. Arh. Mih.	19 Ianuarie
Vineri	7 M. Sozont ☸	20 Eustatie
Sâmb.	8 (†) Nașt. Mariei	21 Mateiu

D. 13. În. S. Cr., ev. Ioan, c.3, st.13, gl. 4, v.5.

Dum.	9 † Ioachim și Ana	22 Mauriciu
Luni	10 M. Minodora	23 Tecla
Mărți	11 C. Teodora	24 Rupert
Merc.	12 M. Antonom	25 Cleophas
Joi	13 M. Corn. Sut.	26 Ciprian
Vineri	14 (†) În. S. Cruci ☾	27 Cosma
Sâmb.	15 † M. Nichita	28 Venceslav

Dum. 14. d. R., ev. Mat., c. 22, st. 34, gl. 5, v. 3

Dum.	16 M. Eufemia	29 Mihail
Luni	17 M. Sofia	30 Ieronim
Mărți	18 C. Eumenie	1 Oct. Rem.
Merc.	19 M. Trofim	2 Eleuteriu
Joi	20 M. Eustatie	3 Candid
Vineri	21 Ap. Codrat	4 Francisc
Sâmb.	22 M. Foca ☸	5 Placid

Dum. 15. d. Rus., ev. Luca, c. 5, st. 1, gl. 6, v. 4

Dum.	23 † Z. S. Ioan B.	6 Bruno
Luni	24 M. Tecla	7 Iustina
Mărți	25 C. Eufrosina	8 Brigita
Merc.	26 † Ad. S. Ap. Ioan	9 Dionisie
Joi	27 M. Calistrat	10 Francisc
Vineri	28 P. Hariton	11 Nicasiu
Sâmb.	29 P. Chiriac	12 Maximil.

Dum. 16. d. R., ev. Luca, c. 6, st. 31, gl. 7, v. 5

Dum.	30 M. Grigorie ☸	13 Coloman
------	------------------	------------

Soarele

1. răs.	4 o.	46 m.
ap.	6 „	02 „
10. răs.	4 „	56 „
ap.	5 „	45 „
20. răs.	5 „	09 „
ap.	5 „	26 „

Lună nouă, 22 Sept.
11 o. 27 m. dim.

Sfaturi economice.

Culege cu mâna poamele iernatice, și le alege după soiuri și frumsețe. Sădește răsaduri iernatice. Culege cucuruzul și scoate napii înainte de a fi brumați. Samănă grâul de toamnă și nu fii sgârcit la sămânță. Ia mierea dela stupi. Pregătește buțile și celălalte vase pentru cules. Ingrijește de lemne pentru iarnă.

În Sept. se încep școalele. Dă-ți cu drag băieții la școli, cumpără-le cărți și cele de lipsă, ca să facă spor în învățatură. Cinsteste pe învățători și te interesează de bunăstarea școlii.

În 9/24 Sept. se începe toamna.

Insemnări

Insemnări

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Luni	1 Ap. Anania	14 Calist
Marți	2 M. Ciprian	15 Teresia
Merc.	3 M. Dion. Ar.	16 Gal
Joi	4 M. Ieroteiu	17 Hedwig
Vineri	5 M. Haritina	18 Luca
Sâmb.	6 † Ap. Toma ☩	19 Petru d.A.

Dum. 17. d. Rus., ev. 3 dela Luca, c. 7, st. 11, gl. 8, v. 6.

Dum.	7 M. Serg. și Vach.	20 Felician
Luni	8 C. Pelagia	21 Ursula
Marți	9 † Ap. Iacob l. Alf.	22 Cordula
Merc.	10 M. Eulampiu	23 Ioan C.
Joi	11 Ap. Filip	24 Rafail
Vineri	12 M. Pr. Tarah	25 Hrisant
Sâmb.	13 M. Carp. și P. ☾	26 Amand

D. 18. d. R. a SS. Păr., ev. 4 d. Luca, c. 8, st. 5, gl. 1, v. 7.

Dum.	14 (†) C. Paraschiva	27 Frument
Luni	15 M. Lucian	28 Simeon
Marți	16 M. Longin sut.	29 Narcis
Merc.	17 Pr. Osie	30 Claudie
Joi	18 Ap. și Ev. Luca	31 Wolfgang
Vineri	19 Pr. Ioil	1 Nov. 1. S.
Sâmb.	20 M. Artemie	2 Pom. Rep.

Dum. 19. d. Rus., ev. 6 dela Luca, c. 8, st. 26, gl. 2, v. 8.

Dum.	21 C. P. Ilarion ☉	3 Hubert
Luni	22 P. Averchie	4 Carol
Marți	23 Ap. Iacob fr. Dlui	5 Emeric
Merc.	24 M. Areta	6 Leonhard
Joi	25 M. Marcian	7 Engelbert
Vineri	26 (†) Muc. Dimitrie	8 Gottfried
Sâmb.	27 M. Nestor	9 Teodor

Dum. 20. d. Rus., ev. 7 dela Luca, c. 8, st. 41, gl. 3, v. 9.

Dum.	28 M. Terenție	10 Andreiu
Luni	29 M. Anastasia ☩	11 Martin
Marți	30 M. Zenovie	12 Cunibert
Merc.	31 A. Stahie și soții	13 Stanislau

Soarele

- 1. răs. 5 o. 23 m.
- ap. 5 „ 03 „
- 10. răs. 5 „ 34 „
- ap. 4 „ 45 „
- 20. răs. 5 „ 47 „
- ap. 4 „ 28 „

Lună nouă, 21 Oct.
3 o. 41 m. seara.

Sfaturi economice.

Scoate cartofii și celelalte legumi și le așază în pivniță pentru iernat. Isprăvește cu culesul poamelor, dar să nu le culegi pe timp ploios. Fă arăturile pentru primăvară. La cules, alege strugurii cei putrezi la o parte, ca să ai preț bun la vin. Scutește stupii de ploi și ninsoare. Adună tot ce a mai rămas prin grădină și pe câmp. Ingrijește grajdiul, că se apropie iarna. Samănă sâmburi de poame pădurețe.

Plătește darea statului, comitatului și aruncurile comunale, darea de câștig cl. I.

Noemvrie

are 30 zile

Brumar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 Cosma, Dam.	14 Venerand
Vineri	2 M. Achindin	15 Leopold
Sâmb.	3 M. Acepșima	16 Otmar

Dum. 21. d. Rus., ev. 5 dela Luca, c. 16, st. 19, gl. 4, v. 10.

Dum.	4 C. Ioanichie	17 Grigorie
Luni	5 M. Galacteon ☿	18 Odo Ab.
Marți	6 P. Pavel	19 Elisaveta
Merc.	7 SS. 33 M. d. Mel.	20 Felice
Joi	8 (+) Arh. M., Gavr.	21 Intr. Născ.
Vineri	9 M. Onisifor	22 Cecilia
Sâmb.	10 Ap. Erast și soții	23 Clement

Dum. 22. d. Rus., ev. 8 dela Luca, c. 10, st. 25, gl. 5, v. 11.

Dum.	11 Victor, Mina	24 Ioan
Luni	12 S. Ioan milost. ☾	25 Catarina
Marți	13 † Ioan G. de aur	26 Conrad
Merc.	14 † Ap. Filip	27 Virgil
Joi	15 M. Gurie	28 Sosten
Vineri	16 † A.E. Mateiu	29 Saturnin
Sâmb.	17 P. Grigorie	30 Andreiu A.

Dum. 23, d. Rus., ev. 9 dela Luca, c. 18, st. 16, gl. 6, v. 1.

Dum.	18 M. Platon	1 Dec. Elig.
Luni	19 Pr. Avdie	2 Bibiana
Marți	20 † C. Grig. P. Pr. ☿	3 Fr. Xaver
Merc.	21 (+) Intr. în biser.	4 Varvara
Joi	22 Ap. Filimon	5 Sava
Vineri	23 P. Amfilohie	6 Nicolae
Sâmb.	24 † M. Ecaterina	7 Ambrosie

Dum. 24. d. Rus., ev. 13 dela Luca, c. 18, st. 18, gl. 7, v. 2.

Dum.	25 P. Clement	8 (+) Z. Mar.
Luni	26 C. Alipie	9 Leocadia
Marți	27 Iacob Persul	10 Iudita
Merc.	28 M. Stef. c. nou ☿	11 Damas.
Joi	29 M. Paramon	12 Maxentie
Vineri	30 (+) Ap. Andreiu	13 Lucia

Soarele

1. răs. 6 o. 04 m.
ap. 4 „ 09 „
10. răs. 6 „ 17 „
ap. 3 „ 57 „
20. răs. 6 „ 31 „
ap. 3 „ 47 „

Lună nouă, 20 Nov.
7 o. 28 m. dim.

Statutul economic.

Sapă gropi pentru pomișorii ce voești a-i sădi în primăvară. În groapă via. Apără pomii tineri împotriva iepurilor. Sapă locul din jurul pomilor și-l gunoeste. Gunoeste viile. Cât ține fierberea muștului, pune pe vrană buții un saculeț cu nășip curat. Delătură din pivniță poamele putrede și alte lucruri cu miros. Hrănește stupii slabi și oblojește coșnițele.

Se apropie iarna. În serile lungi de iarnă e bine să cerșești cărți bune, ca să-ți aduni cunoștințe folositoare.

În 15 Noemvrie se începe postul Crăciunului.

Unirea Bucovinei } cu România - m
" Ardealului } L

Insemnări

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Sâmb.	1 Pr. Naum	14 Spiridon
Dum. 25. d. Rus., ev. 16 dela Mat., c. 25, st. 14, gl. 8, v. 3.		
Dum.	2 Pr. Avacum	15 Celian
Luni	3 Pr. Sofronie	16 Adelaida
Marți	4 † M. Varvara ☉	17 Lazar
Merc.	5 C. Sava cel sfințit	18 Grațian
Joi	6 (†) P. Nicolae	19 Nemesie
Vineri	7 P. Ambrosie	20 Liberat
Sâmb.	8 C. Patapie	21 Toma A.

Dum. 26. d. Rus., ev. 10 dela Luca, c. 13 st. 10. gl. 1, v. 4.

Dum.	9 † Zem. Sf. Ana	22 Dimitrie
Luni	10 M. Mina, Erm.	23 Victoria
Marți	11 C. Daniil stâlp.	24 Adam, Eva
Merc.	12 † P. Spiridon ☾	25 (†) N. Dlui
Joi	13 † M. Eustr. și soții	26 (†) Stefan
Vineri	14 M. Tirs și soții	27 Ioan Ev.
Sâmb.	15 M. Eleuterie	28 Pruncii u.

Dum. 27. d. R. a SS. str., ev. 11 d. L., c. 14, st. 16, gl. 2, v. 4

Dum.	16 Pr. Ageu	29 Toma ep.
Luni	17 Pr. Daniil	30 David
Marți	18 M. Sebastian	31 Silvestru
Merc.	19 M. Bonifaciu ☾	1 Ian. 1919
Joi	20 M. Ignatie	2 Macariu
Vineri	21 M. Iuliana	3 Genoveva
Sâmb.	22 M. Anastasia	4 Titu

Dum. 28. În. Nașt. Dlui, ev. Mateu, cap 1, st. 1, gl. 3, v. 6
Cartea neamului lui Isus Christos.

Dum.	23 SS. 10 M. d. C.	5 Telesfor
Luni	24 M. Eugenia	6 (†) Epifan.
Marți	25 (†) Nașt. Dlui	7 Valentin
Merc.	26 (†) S. N. de D-zeu	8 Severin
Joi	27 (†) Arh. Stefan ☽	9 Iulian
Vineri	28 SS. 20 mii Mart.	10 Paul
Sâmb.	29 Pr. uciși de I.	11 Higin

Dum. 29. În. Bot., ev. Marcu, c. 1, st. 1, gl. 4, v. 7.

Dum.	30 M. Anisia	12 Ernest
Luni	31 C. Melania	13 Ilarie

Soarele

1. răs.	6 o.	45 m.
	ap.	3 „ 39 „
10. răs.	6 „	55 „
	ap.	3 „ 37 „
20. răs.	7 „	01 „
	ap.	3 „ 42 „

Lună nouă, 19 Dec.
10 o. 17 m. seara.

Sfaturile economice.

Aerisează pivnița din când în când și de miroasă a mucegaiu, afumă cu piatră pucioasă. Când e ger mare, astupă ferestrele. Ține grajdul în curățenie și să fie călduros. Țesală vitele și le dă mâncarea și apa la timp regulat. Apa pentru adăpat să fie domoală.

Taie nutreț și macină napi. Opărește pleava și nutrețul tăiat și le amestecă cu napi. Fă scurgeri la apă. Cară gunoiu. Incepe la trasul vinului. Plătește datoriile și încheie socotelile, ca să vezi, cum stai cu averea. Abonează foi și Biblioteca poporală a Asociațiunii.

Afaceri cu poșta și telegraful.

1. Scrisori închise.

a) Loco:

Până la 20 gr.	10 fil.
Pentru fiecare alte 20 gr. câte	5 „

b) In Ungaria, Austria, Bosnia-Herțegovina, Germania și Bulgaria:

Până la 20 gr.	15 fil.
Pentru fiecare alte 20 gr. câte	5 „

c) Pentru celelalte țări:

Până la 20 gr.	25 fil.
Pentru fiecare alte 20 gr. câte	15 „

2. Corespondențe.

In Ungaria, Austria, Bosnia-Herțegovina, Germania și Bulgaria:

Pentru corespondențe de ale poștei, simple	8 fil.
Duple, cu răspuns	16 „
Pentru oricare alte corespondențe	10 „
Cu răspuns, duple	20 „

Epistolele și corespondențele mai puțin francate ori nefrancate, primitorul le plătește c'o taxă îndoită.

3. Tipărituri.

Greutate până la 2000 grame.

a) In interiorul țării:

Până la 10 gr.	2 fil.
------------------------	--------

Acestea să fie numai cu corecturi de cifre și de litere, cu numele trimițătorului și fără observări.

Orice alte tipărituri trimise în interiorul țării, Austria, Bosnia-Herțegovina și Germania:

Pentru fiecare 50 gr.	3 fil.
Trimise urgent, se pune și marca «urgent» cu	2 „

Tipăriturile trimise fără marca «urgent» de 2 fil. se expediază cu întârziere și nu deodată cu poșta de epistole.

La tipăriturile trimise recomandat se cere și marca «urgent».

Tipăriturile în formă de sul nu se pot trimite nici urgent și nici recomandate.

b) Tipărituri trimise în celelalte țări:

Pentru fiecare 50 grame 5 fil.

4. Hârtii comerciale (de afaceri).

Greutate până la 2000 grame.

Pentru fiecare 50 gr. 5 fil.

dar nu mai puțin ca 25 „

Pentru fiecare alte 50 gr. 5 „

Acestea pot să conțină: acte procesuale, desemnuri, scrisori vechi ș. a., dar să nu aibă caracter de corespondență.

5. Mustre și mărfuri.

Greutate până la 350 grame.

În interiorul țării pentru fiecare 50 gr. 5 fil.

În celelalte țări:

Pentru fiecare 50 gr. 5 „

Dar cel mai puțin 10 „

6. Tipărituri, hârtii de afaceri și mustre, la olaltă.

Greutate până la 2000 grame.

În interiorul țării, fără hârtii de afaceri, fiecare 50 gr. 5 fil.

Cu hârtii de afaceri. 25 „

7. Taxa de recomandație.

Taxa de recomandație 25 fil.

Pentru retour-recipient alți 25 „

Pentru trimiterea cu expres, în stații postale . 60 „

Afară de stațiile postale 150 „

8. Mandate poștale, numai până la 1000 cor.

a) *Competințe în interiorul țării:*

Până la 10 cor.	15 fil.
De fiecare alte 50 cor. câte	05 „
și taxa fundamentală de	15 „
Taxa de înmanuare la 10 cor.	05 „
Peste 10 cor.	10 „

Taxa de înmanuare o plătesc numai privații.

Competința pentru avizurile de plată	25 fil.
--	---------

b) *Competințe în Austria și Bosnia-Herțegovina:*

Taxa fundamentală	15 fil.
De fiecare alte 50 cor. câte	05 „

c) *In Germania și Bulgaria:*

De fiecare 50 cor. câte	25 fil.
-----------------------------------	---------

9. Scrisori cu bani (valori).

Se primesc numai scrisori închise.

a) *In interiorul țării:*

Taxa de recomandație	25 fil.
Taxa de greutate: 20 grame	15 „
De fiecare alte 20 gr. câte	05 „
De fiecare 300 cor. câte 5 fil., cel mai puțin	60 „
Taxa de înmanuare până la 1000 cor.	10 „

b) *Austria și Bosnia-Herțegovina:*

Taxa fundamentală	15 fil.
Pentru fiecare 50 cor. câte	05 „

plus cele din interiorul țării.

Deocamdată se pot trimite bani, numai în Germania și Bulgaria.

De fiecare 50 cor.	25 fil.
----------------------------	---------

plus celelalte taxe.

Sumele trimise afară din interiorul țării, Bosnia-Herțegovina și Austria, se socotesc în franci.

Scrisorile cari cuprind bani — valori, nu-i permis să conțină nici un fel de împărțări sau comunicări scrise.

Scrisori cu bani, se pot trimite cu expres, numai în interiorul țării, Austria, Bosnia-Herțegovina și Germania.

Pentru Budapesta, deocamdată nu se primesc scrisori cu valori trimise cu expres.

Orice fel de epistole, pe timpul cât ține războiul, trebuie să se dea la poștă deschise.

10. Poșta pentru ziare.

Pentru expediția ziarelor, cu mărci de ziare, îngăduința o dă direcțiunea poștelor și pot să reflecteze numai ziare cari nu fac reclame și negoț, ca: Ziarele de bursă, cele pentru mărfuri și prețuri curente, calendarele ș. a. Acestea cu 1 Noemvrie 1916 se pot expeda numai ca tipărituri.

Incepând cu prima Ianuarie 1917, pentru Austria, Bosnia-Herțegovina, se vor da mărci de ziare numai acelor ziare, cari își vor face abonamentele prin oficiile poștale.

Taxe pentru ziarile trimise vânzătorilor sub fășie :

până la	50	gr.	.	3	fil.
	50—150	”	.	5	”
	150—250	”	.	10	”
	250—500	”	.	20	”
	500—1000	”	.	30	”

Greutatea ziarelor trimise sub fășie nu poate trece peste 1000 grame.

II. Pachete fără valoare declarată.

a) *In interiorul țării :*

Până la	5	klg.	.	—	70	fil.
	5—10	”	.	1	50	”
	10—15	”	.	2	50	”
	15—20	”	.	3	50	”

Taxa de inmanuare, în Budapesta	25 fil.
În alte localități	20 „
Pentru alte încunoștințări	05 „
La pachete cu rambursă încă	10 „

12. Pachete cu valoare declarată.

Afară de competențele pentru pachete cu valoare nedeclarată, se mai adaugă:

Pentru fiecare 300 cor. câte	10 fil.
La valoare mai mare ca 1000 cor. pentru fiecare 1000 începută un adaus de	10 fil.

b) Austria și Bosnia-Herțegovina :

Până la 5 klg.	—80 fil.
5—10 „	2— „
10—15 „	3— „
15—20 „	4— „
La pachete cu valoare declarată de fiecare 300 coroane câte	10 fil.
La pachete cu rambursă	10 „

c) Germania :

Până la 5 klg.	1 cor.
5—10 „	3 „
10—15 „	5 „
15—20 „	7 „
Pentru zonele mai îndepărtate:	
5—10 klg.	3 cor. 40 fil.
10—15 „	6 „ 20 „
15—20 „	9 „ — „
De fiecare 300 coroane	10 fil.
Înștiințarea	10 „

Adresele pentru pachete trimise în Germania, trebuie să cuprindă și numele statului: Saxonia, Bavaria etc.

La valorile declarate se plătește de fiecare 300 cor. câte 10 fil. Trimiterea cu expres e exchisă.

d) *Pachete internaționale.*

(Până la 5 klg.).

Valoarea se socotește în franci. Expres nu se poate trimite. Pe lângă taxele și competențele obișnuite se mai plătește și o taxă de asigurare: 15—30 fil. și pentru fiecare 300 franci, valoare declarată pe pachete, câte 5 fil.

Marce poștale.

Cu 1 Ianuarie 1917 s'a pus în circulație:

Mărci poștale de 2, 3, 5, 6, 10, 15, 20, 25, 70, 80 fil., de 1 și 2 cor. Marca «urgent» de 2 fileri. Mărci pentru ajutorul de războiu, cari se vând cu 12 și 17 fil.

Correspondințe simple cu 8 și 10 fil., cu răspuns fiecare 8 fil., corespondințe închise 10 și 15 fil. Frachтури simple și cu rambursă 12 fil. bucata.

Formulare pentru telegrame închise 1 cor. 2 fil.

Formulare pentru telegrame simple și urgente 2 fileri.

Mandate poștale 2 fileri. Libele pentru cassa poștală 10 fil. ș. a.

Cu 1 Decembrie 1917 și-a pierdut valoarea și s'a scos din circulație următoarele: Mărcile de 1, 12, 16, 30, 35, 50 și 60 fil. cele de 5 cor., marcele de războiu, corespondințele simple și închise de câte 5 fil., formularele pentru telegrame de 6 fileri și libele pentru mărci de 5 și 19 fileri ș. a.

Prizonierilor din Rusia, Italia și colonii, Franca și colonii, Britania mare și colonii, Japonia și România, se pot trimite epistole îndatinate, corespondințe și mustre de mărfuri.

Telegrame.

a) *In interiorul țării, Austria și Bosnia-Herțegovina.*

Fiecare cuvânt	8 fil.
Să fie însă cel puțin de	1 cor.

Telegrame urgente.

Fiecare cuvânt	24 fil.
Să fie însă cel puțin de	3 cor.

Pentru telegrame date dela 4—9 ore seara, se mai plătește un adaus de 1 cor.

Dela 9 ore seara până la 7 ore dim. precum și în Dumineci și sărbători se pot trimite numai telegrame urgente. Restricția aceasta nu privește telegramele de stat și telegramele de ziare.

Trimițătorul e dator a-și scrie numele și locuința, corect și ceteț. Un cuvânt nu poate cuprinde mai mult ca 15 litere, 5 cifre se socotesc un cuvânt. Contragerile nu sunt permise.

Tarifa.

a) *Telegrame simple:*

12	cuvinte	1.—
13	„	1·04
14	„	1·12
15	„	1·20
16	„	1·28
17	„	1 36
18	„	1·44
19	„	1·52
20	„	1·60
21	„	1·68
22	„	1·76
23	„	1·84
24	„	1·92
25	„	2.—

Fiecare cuvânt adăugat 8 fil.

b) *Telegrame urgente:*

12	cuvinte	3.—
13	„	3·12
14	„	3·36
15	„	3·60
16	„	3·84
17	„	4·08
18	„	4·32
19	„	4·56
20	„	4·80
21	„	5·04
22	„	5·28
23	„	5·52
24	„	5·76
25	„	6.—

Fiecare cuv. mai mult 24 fil.

c) *In alte țări:*

Germania	pentru un cuvânt	10 fil.
Bulgaria	„ „ „	12 „
Dania și Luxenburg	„ „ „	23 „
Țările de jos	„ „ „	20 „
Spania	„ „ „	30 „
Elveția	„ „ „	12 „
Suedia	„ „ „	26 „
Turcia europeană	„ „ „	32 „
Turcia aziatică	„ „ „	43 „

Dar cel puțin, la toate 1 cor.

d) *Telegrame pentru ziare:*

In interiorul țării cu legitimație de coresp. un cuv. 3 fil.

Taxe și timbre.

Art. de lege 27 din 1916 despre taxele și timbrele cele nouă, s'a sancționat în 23 Sept. 1916 și s'a publicat în 27 Sept. 1916, intrând în vigoare în 1 Dec. 1916.

SCALA I.

pentru cambii (polițe) asemănate de bani prin comerțianți, documente de datorie dela case publice, despre împrumuturi pe trei luni:

coroane		
până la	100	—10
100	150	—20
150	300	—40
300	600	—80
600	900	1·20
900	1200	2·—
1200	1800	2·40
1800	2400	3·20
2400	3000	4·—
3000	4500	6·—
4500	6000	8·—

Peste 6000 coroane după fiecare 3000 începute încă câte 1 coroană.

SCALA II.

pentru cuitanțe și alte documente de drept, cari în privința timbrului nu se țin de scală I. ori III.

coroane

până la	40	—20
40	80	—40
80	120	—60
120	200	1·—
200	400	2·—
400	600	3·—
600	800	4·—
800	1600	8·—
1600	2400	12·—
2400	3200	16·—
3200	4000	20·—
4000	4800	24·—

Peste 4800 coroane după fiecare 1600 cor. începute încă câte 8 cor.

SCALA III.

pentru cesiune de obiecte mobile, contracte de cumpărare și de schimb la obiecte mobile, contracte de livrare etc.

coroane			coroane		
până la	20	—20	300	400	4·—
20	40	—40	400	800	8·—
40	60	—60	800	1200	12·—
60	100	1·—	1200	1600	16·—
100	200	2·—	1600	2000	20·—
200	300	3·—	2000	2400	24·—

peste 2400 cor. de fiecare 800 cor. începute, încă câte 8 cor.

La moștenirile după soldații căzuți în războiu, ori morți în urma rănilor ori boalelor contrase, copiii legiuți, vitreji ori adoptați, soția și părinții, până la suma de 20,000 cor. sunt scutiți de competențe.

Chei pentru calcularea intereselor.

$$\text{Interesele} = \frac{\text{capitalul} \times \text{zilele}}{\text{cu cheia de interese}}$$

$\frac{0}{0}$	Cheie	$\frac{0}{0}$	Cheie	$\frac{0}{0}$	Cheie
$\frac{1}{8}$	288.000	$2\frac{3}{4}$	13.092	$5\frac{1}{2}$	6546
$\frac{1}{4}$	144.000	3	12.000	$5\frac{3}{4}$	6261
$\frac{1}{2}$	72.000	$3\frac{1}{4}$	11.077	6	6000
$\frac{3}{4}$	48.000	$3\frac{1}{2}$	10.286	$6\frac{1}{4}$	5760
1	36.000	$3\frac{3}{4}$	9.600	$6\frac{1}{2}$	6538
$1\frac{1}{4}$	28.800	4	9.000	$6\frac{3}{4}$	5333
$1\frac{1}{2}$	24.000	$4\frac{1}{4}$	8.471	7	5143
$1\frac{3}{4}$	20.571	$4\frac{1}{2}$	8.000	$7\frac{1}{4}$	4966
2	18.000	$4\frac{3}{4}$	7.579	$7\frac{1}{2}$	4800
$2\frac{1}{4}$	16.000	5	7.200	$7\frac{3}{4}$	4646
$2\frac{1}{2}$	14.400	$5\frac{1}{4}$	6.857	8	4500

Târgurile

din

Transilvania și Ungaria.

Notă. Datul zilei este însemnat după calendarul vechiu și sunt arătate numai zilele târgurilor de mărfuri.

Ianuarie.

1. Criș, Deva, Lăpușul-românesc, Lupșa, Șilimeghiu.
2. Crasna. 4. Murăș-Oșorhei. 5. Corond, Ormeniș, Vaida-Recea. 6. Ilia, Lăpușul-unguresc. 7. Buza, Jimborul-mare, Șarmașul-mare. 8. Baia-mare, Silvașul de sus. 10. Luna. 11. Miheș. 12. Aiud, Birchiș, Brețcu, Ciuc-Cosmaș, Gialacuta, Huedin. 13. Ibașfalău. 15. Chirpăr, Micăsasa. 16. Guruslău, Sebeșul-săsesc, Zam. 19. Ciuc-Sereda, Proșteea-mare, Sângeorgiul-săsesc, Teaca. 21. Baraolt, Că-

tina, Gherla, Ghiriş, Gherghio-Ditru, Nocrichiu, Prejmer, Şintereag. 23. Armeni, Nadeşul-săsesc. 24. Almaşul-mare, Măgheruş. 26. Zăbala. 28. Ileanda-mare. 29. Cetatea de baltă. 30. Huedin. 31. Bachnea.

Februarie.

1. Aţel, Cehul-Silvaniei, Jibou, Sânmărtinul-Homrodului. 2. Haţeg, Tăşnad. 3. Aita-mare, Chibed, Turda, Zeteleaca. 4. Bistriţa, Covasna. 5. Carţfalău, Păpăuţ. 6. Reghinul-săsesc. 7. Alţina, Boroşneul-mare, Teiuş. 8. Mediaş, Soporul de jos. 9. Chendu-mic. 10. Rodna-veche. 11. Borşa, Cristurul-săcuesc, Mercurea, Sereda-Murăşului, Sic. 12. Cincul-mare. 14. Dej, Drăguş, Şepsi-Sângeorgiu. 15. Şomcuta-mare. 16. Bruiu, Dicio-Sânmărtin, Draşeu, Lechinţa. 18. Bălăuşeri, Veneţia de jos. 19. Abrud, Baia-mare, Vinţul de sus. 20. Alămor, Ferihaz. 21. Zelau. 22. Odorheiu. 24. Petriş. 26. Bonţida, Cincul-mic, Iernut. 27. Ciachi-Gârbău, Cluj, Hodod, Mălăncrav.

Martie.

1. Orăştie. 3. Sighişoara. 5. Agnita, Bălcaciu. 6. Agribiciu, Apoldul-maré, Ciuc-Sândominic, Gârcei, Mănăşturul-unguresc, Paraid, Zlatna. 7. Baia de Criş. 8. Brad, Cehul-Silvaniei, Erdő-Sângeorgiu, Guruslăul, Murăş-Oşorheiu, Silvaşul de sus, Ozun. 9. Bileag, Şimleul-Silvaniei, Vaidahaza. 10. Blaj, Ghergio-Sânmiclăuş, Hălmagiu-mare. 11. Zărand. 12. Cetatea de baltă, Chirpăr, Ciuc-Sângeorgiu, Cohalm, Mociu, Sighetul-Marmaţiei, Trapold, 13. Alba-Iulia, Feldioara, Huedin, Ibaşfalău. 14. Sânpaul. 15. Drag, Haşfaleu, Tăşnad. 16. Roşia. 17. Săsciori. 19. Basna, Ocna, Petriş (cottul Bistriţa-Năsăud). 20. Cernatul de jos. 21. Cojocna, Poiana-sărată. 23. Vorumloc. 24. Beclean, Cheuchiş, Hida, Ilia, Viştea de jos. 25. Hăşmaşul-Lăpuşului Lăpuşul-românesc. 26. Orlat, Şomărtin. 27. Crasna. 28. Cuciu, Măgheruş, Zam. 29. Murăş-Ogra. 30. Hălmagiu, Uioara. 31. Hunedoara.

Aprilie.

1. Agârbiciu, Borgo-Prund, Ciuc-Sepviz. 3. Porumbacul-inf. 4. Biertan, Săbed. 5. Gâlgău. 7. Buza, Gilău, Șarmașul-mare. 11. Archiud, Așel, Bicaș, Macfalău, Moșna, Racoșul de jos, Sâmbăta de jos, Sebeșul-săsesc, Șepsi-Sângeorgiu, Turda. 12. Codlea, Lechința, Lunca, Sânmiclăuș. 13. Câmpeni. 14. Hălmagiu-mare, Sântămaria, Tordaszentlászló. 15. Copșa-mică, Nadeșul-săsesc, Oclandul-Homorodului. 16. Gherla, Iacășdorf, Olpret. 17. Șinca-veche. 18. Bandul de Câmpie, Cason, Dișio-Sânmartin, Gherghio-Ditru, Iara, Ilieșfalău, Teaca. 19. Covasna, Ileana-mare. 20. Cernatu, Ciuc-Sânmartin, Sibiiu. 21. Cristurul săcuesc, Ludoș, Lupșa, Rodna-veche. 22. Geoagiul de jos, Gurghiu, Jibou, Ormeniș, Voila. 23. Abrud, Borșa, Chezdi-Oșorheiu, Dobra, Sălașul de sus, Zernești. 24. Cața, Hodod, Jimborul-mare, Reteag. 25. Aiud, Sângeorgiul-săsesc, Sântămăria de peatră. 27. Aita-mare, Birchiș, Ciuc-Sereda, Ibașfalău, Nocrichiu, Șercaia, Tășnad, Vinerea. 29. Reghinul-săsesc, Șeica-mare. 30. Corond, Deva, Păpăuș, Retișdorf.

Maiu.

1. Guruslău, Huedin, Lăpușul-ung. 2. Petroșeni. 3. Sântămartinul-Homorodului, Soporul de jos, Trăscău. 4. Bistrița, Ighiu. 5. Grădiștea. 6. Chibed. 7. Spermezeu, Jucul de jos, Micăsasa, Poiana-sărată. 9. Bachnea, Boroșneul-mare. 10. Făgăraș. 11. Baraolt, Luna. 14. Beclean, Cetatea de baltă, Marpod, Năsăud. 16. Copalnic-Mănăștur, Dej. 17. Miheș, Șomcuta-mare, Ozun. 18. Monor. 21. Baia-mare, Cincul-mare, Murăș-Oșorheiu, Odorheiu, Zam. 22. Orăștie. 23. Zelau. 24. Cehul-Silvaniei, Dobra. 25. Șimleul-Silvaniei. 26. Vințului de sus. 28. Agnita. 29. Jibou. 30. Gialacuta. 31. Cluj, Hunedoara, Mălăncrav, Olpret, Proștea-mare, Sâmbăta de jos.

Iunie.

1. Mociu, Săliște. 2. Gherghio-Sânmielăuș, Lechința. 4. Bagin. 5. Zlatna. 6. Baia de Criș. 7. Brad, Ferihaz. 8. Câmpeni. 10. Panticeu, Șilimeghiu, Zarand. 11. Carțfalău, Gârcei, Ilia, Macfalău, Petriș, Racoșul de jos, Șeicamică, Sighișoara, Sighetul-Marmației, Șintereag, Turda, Vințul de jos. 12. Ciachi-Gârbău, Hodod, Jimborul-mare, Lăpușul-românesc. 13. Șepsi-Sângeorgiu. 14. Mercurea, Teaca. 15. Zăbala. 16. Mănăsturul-ung., Petelea, Rodnaveche. 17. Bonțida, Cismădie, Ciuc-Sepviz. 19. Almașul-mare, Blaj, Cason, Ieciu, Iernut. 21. Corond. 22. Birchiș, Cernatul de jos, Ibașfalău, Silvașul de sus, Tășnad. 23. Arpașul de jos, Drag, Geaca, Ilia, Ormeniș. 24. Cristurulsăcuesc, Lăpușul-ung., 25. Ghiriș, Sic, Veneția de jos. 26. Crasna. 28. Hunedoara. 29. Reteag. 30. Ciuc-Sereda, Hălmagiu-mare, Mediaș, Poiana.

Iulie.

2. Poiana-sărată. 4. Bălăușeri, Gherghio-Ditru. 8. Zam. 9. Câmpeni, Covasna. 10. Gherla, Hodod. 11. Dicio-Sânmartin, Gilău. 12. Armeni, Cehul-Silvaniei, Coahalm. 13. Alba-Iulia, Huedin, Praid. 15. Buza. 16. Sighetul-Marmației. 19. Basna, Olpret, Sângeorgiul-săsesc, Sereda-Murășului, Vaida-Recea. 20. Petriș. 21. Deva, Miheș. 23. Măgheruș. 24. Ocna, Prejmer. 25. Brețcu. 26. Bran, Soporul de jos. 27. Uioara. 28. Reginul-săsesc, Rodnaveche. 29. Apoldul-mic, Ațel. 31. Avrig.

August.

2. Ferihaz, Șomcuta-mare. 3. Luna. 5. Drag, Mociu, Voila. 6. Aiud, Guruslău, Păpăuș. 7. Mănăsturul-unguresc. 8. Baraolt, Boroșneul-mare, Cetatea de baltă, Ciuc-Cosmaș, Dej. 10. Copșa-mică, Șercaia, Vințul de sus. 11. Copșa-mare, Sebeșul-săsesc. 12. Bicaș, Corond, Merghindeal, Zarand. 13. Baia-mare. 14. Frata-ung., Jim-

borul-mare, Viștea de jos. 15. Bistrița, Câmpeni, Hașeg, Iliă, Sân-Paul, Șilimeghiu, Teiuș. 16. Cisnădie, Orlat. 18. Alțina. 19. Cluj, Sânmărtinul-Homorodului, Zlatna. 20. Beclean. 21. Porumbacul-inferior. 22. Alămor, Jucul de jos, Murăș-Oșorheiu, Năsăud, Sighetul-Marmației, Zelau. 23. Biertan, Gâlgău, Geoagiul de jos. 25. Gherghio-Sânmiclăuș, Ilieșfalău. 27. Ciuc-Sepviz, Făgăraș, Macfalău, Panticeu, Turda. 28. Spermezeu, Vorumloc. 29. Cristurul-săcuc, Drașeu, Zam. 30. Cehul-Silvaniei. 31. Tășnad.

Septemvrie.

1. Hălmagiu-mare, Sibiiu. 3. Cața, Gurghiu, Murăș-Ogra. 4. Marpod, 5. Baia de Criș. 6. Brad, Ciachi-Gârbău, Lupșa, 7. Cernatu, Șimleul-Silvaniei. 8. Dobra, Gârcei, Huedin, Ibașfalău, Lăpușul-românesc, Lechința, Lunca, Racoșul de jos, Poiana, Sân-Miclăuș, Sântămăria, Vaidahaza, Zernești. 10. Abrud. 12. Silvașul de sus, Veneția de jos. 13. Brețcu, Hida, Mediaș. 14. Lăpușul-ung., Monor, Sic, Zam. 15. Reteag. 16. Ciuc-Sereda. 17. Alba-Iulia, Bachnea, Cincul-mare, Codlea, Mălâncrav. 18. Șieul-mare. 20. Iara. 21. Borșa, Ludoș, Odorheiu, Orăștie. 23. Bran. 24. Săbed, Săliște. 25. Bran. 27. Ciuc-Sândominic, Cohalm, Olpret, Șarmașul-mare, Șepsi-Sângeorgiu, Trăscău. 28. Arpașul de jos, Iliă, Jibou, Roșia, Zabala. 29. Sălașul de sus. 30. Micăsasa.

Octomvrie.

2. Dicio-Sânmărtin, Ferihaz, Praid, Petroșeni. 3. Aiud, Archiud, Carțfalău, Hălmagiu, Ileanda-mare, Sighetul-Marmației. 5. Tășnada, Bonțida, Ghiriș, Nocrichiu. 9. Hodod. 10. Reghinul-săsesc. 11. Brașov, Bruiu, Cehul-Silvaniei. 12. Almașul-mare, Șincaveche. 13. Buia, Grădiștea, Gherla, Ighiu, Poiana-sărată, Rodna-veche, Săsciori. 14. Oclandul-Homorodului. 15. Chezdi-Oșorheiu, Erdő-Sângeorgiu, Iacăsdorf, Mănărade, Petriș, (com.

Bistrița-Năsăud), Tordaszentlászló. 17. Borgo - Prund, Cheuchiș. Deva. 18. Agârbiciu, Bandul de Câmpie, Nadeșul-săsesc. 19. Berchiș, Drașeu, Sângeorgiul-săsesc. 20. Cluj. 21. Zeteleaca. 22. Câmpeni, Marpod, Păpăuț, Iernut, Sighișoara, Șomărtin. 23. Cojocna, Teaca. 24. Boroșneul-mic. 25. Chendu-mic, Drag, Șomcuta-mare. 26. Dobra, Năsăud, Teiuș. 27. Bălcaciu, Ciuc-Sânmartin. 29. Bagin, Covasna, Mănăsturul-ung., Mercurea, Murăș-Oșorheiu, Șercaia, Șeica-mică. 30. Baraolt. 31. Ciocmani, Hunedoara.

Noemvrie.

2. Agribiciu, Măgheruș, Rechișdorf, Tășnad. 5. Baia-mare, Hundrubechiu. 6. Apoldul-mare Frata-ung., Vințul de sus. 7. Bistrița, Ibașfalău. 8. Guruslău, Soporul de jos. 9. Jimborul-mare. 12. Cuci, Gherghio-Ditru, Gialacuta, Gârcei, Huedin, Vințul de jos. 14. Cason. 16. Zăbala. 17. Mediaș, Sic. 19. Beclean, Chibed, Hașfalău. 21. Copalnic-Mănăstur, Zelau. 23. Ațel, Blaj, Făgăraș, Orăștie, Petelea, Turda. 26. Trapold. 27. Rodna-veche, Sereda-Murășului. 28. Dej, Gilău. 29. Ozun. 30. Gherghio-Sânmielăuș, Sân-Mielăuș, Șeica-mare, Zam.

Decemvrie.

1. Feldioara 2. Zarand. 4. Alba-Iulia, Praid. 5. Baia de Criș, 'ibou, Ormeniș, Sighetul-Marmației. 6. Brad, Cehul-Silvaniei, Hășmașul-Lăpușului. 7. Bălăușeri, Cernatul de jos, Ocna, Șimleul-Silvaniei. 8. Agnita, Hălmagiu-mare, Odorheiu. 10. Abrud, Cetatea de baltă, Ciuc-Sângeorgiu. 11. Huedin. 16. Aita-mare. 17. Geoagiul de jos 19. Olpret. 20. Macfalău, Petriș. 21. Apoldul-mic. 23. Mociu. 25. Chezdi-Oșorheiu, Ciuc-Sepviz, Cohalm, Sibiiu. 26. Ciocmani, Hodod. 28. Cluj, Ilieșfalău, Iernut. 29. Vinerea. 31. Sântămăria de peatră.

Timpul cât poartă animalele de casă.

- Iepele poartă: 48—49 săptămâni sau 340 zile.
 Vacile poartă: 40—41 săptămâni sau 285 zile.
 Bivolitele poartă: 48—50 săpt. sau 335—350 zile.
 Oile și caprele: aproape 22 săptămâni sau 154 zile.
 Scroafele peste 17 săptămâni sau 120 zile.
 Câțelele: 9 săptămâni sau 63—65 zile.
 Găina clocește 20—22 zile 16—20 ouă.
 Curca clocește 26—30 zile 15—20 ouă.
 Gâsca clocește 28—32 zile 12—15 ouă.
 Rața clocește 28—32 zile 15—20 ouă.
 Porumbița clocește 14—16 zile.

Timpul vânătorului. *)

Soiul vânătorului	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Maiu	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noembrie	Decembrie
Vânătorul în gen. oprit												
Tauri cerbastri . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tauri de cerbi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cerbi, cerbastri și căprioare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Capre sălbatice. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Capriori	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iepuri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cocoși sălbatici . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Găini sălbatice . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fazani și dropii . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Găinușe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Potârnicchi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prepelite	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rațe sălbatice . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Becați de pădure . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Becați de apă . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paseri cântărețe . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) Linioara (—) înseamnă timpul oprit.

Invățătură și petrecere.

La anul nou 1918.

*Din marea grozavă de sânge
Tu astăzi, an tânăr, răsai.
Ah, spune: omenirii, ce plânge,
Ce daruri ai gândul să-i dai?...*

*Tot lacrimi, suspine și jale,
Ca frații-ți din urmă cumpliți,
Sau pașii-ți vor fi 'n a ta cale
De zodii mai blânde 'nsoțiți?*

*Aduce-vei pace în țară,
Sau iarăș furtuni de rășboiu;
Vărsă-vei belșug în hotară,
Sau iar' vom luptă cu nevoi?...*

*Ori-cum îți va fi stăpânirea,
Ne'ncredem în *Tatăl ceresc*;
La El vom află mântuirea,
Când valuri dușmane pornesc!*

A. B.

In anul Domnului.

(Traducere).

In anul Domnului 850 ținuturile Germaniei erau bântuite de tot felul de nenorociri. In părțile de miază-noapte năvăliseră Normanii, prădând și pustiind; în părțile de mijloc jăfuiau Sorbii. Pe lângă aceea, o foamete cumplită se ivise în țara întreagă. Cupa nenorocirii era plină ochiu.

In ținuturile mai ferite, unde dușmanii năvălitori nu apucaseră a pătrunde, se dà cu socoteala, că tot al treilea om a perit de foame; ce va fi fost însă în părțile pustiite de năvala din afară, numai bunul Dumnezeu știe. Insemnările istoriei au acoperit întâmplările jalnice ale aceluia timp cu vălul uitării. Căci războiul din acea vreme era războiul de nimicire. Neamurile dușmane își pustiau unul altuia toate holdele și grădinile, și nimiciau toată roada, așa încât și puținul seceriș, ce mai rămăsese din mila lui Dumnezeu, căzuse pradă neîndurării omenești.

Mai multe nopți de-arândul se iviră semne pe cer, care prevestiau nenorocirile, ce aveau să urmeze. Un nor se înălțase de cătră miază-noapte și altul de cătră răsărit, și aruncând unul asupra altuia văpăi de lumină, se loviră unul într'altul în înaltul cerului, încleștându-se îm-

preună ca două armii în toiul luptei. Inimile muritorilor se cutremurară, căci credeau, că Domnul sfânt din cer și-a întors fața sa de cătră oameni. Chiar câinii, se zice, că urlau atunci mai a pustiu ca altădată, iar păsărelele își uitaseră cântecele vesele din alte vremuri.

Proroci mincinoși se iviseră în mai multe părți ale țării: la Rin și la Dunăre, și ca niște trimiși a lui Antihrist, prevestiau sosirea vremii de apoi. De altă parte, mulți puternici ai acestei lumi cârmuiau așa de volnic și fără nici o teamă de Dumnezeu, de parecă nici stăpânirea, nici vieța lor, nici toată lumea aceasta nu mai eră să albă odată vreun sfârșit, și cașicând scaunul vecinicului judecător n'avea să se așeze odinioară mai pre sus de scaunele tuturor domnilor și împăraților din lumea aceasta.

În anul de mai sus trăia în ținutul Fuldei un om, al cărui nume nu se mai ține minte, și omul acesta își dăruise moșioara sa părintească pe vecie unui nobil, ca astfel, — fără să i-se facă rob, — să câștige ocrotirea acestui stăpân puternic și să-i rămână, lui și copiilor lui, cel puțin folosința și venitul pământului, care fusese moștenire deplină a părinților lui. Dar în vremea aceea grea se întâmplă, că murii boierul, sub a cărui aripă nădăjduise, că va fi ocrotit, și nu mult după el se stinseră și urmașii lui, iar averea lui, în care și moșioara

omului nostru, — ajunse pe mâna unui nou stăpân. Domnul cel nou, însă, voiă, nici una, nici alta, decât să și-l facă cu totul iobag pe omul, care, deodată cu pământul, își dăruise și jumătate din libertatea sa, — cum de altfel se întâmplase cu atâția în acele vremuri grele, — și bietul om nu află nici o scăpare împotriva lăcomiei și tirăniei noului stăpân.

Atunci îl cuprinse hotărîrea desnădăjduită, ca mai bine să ia toiagul pribegiei, decât să se facă robul altuia. Trăia încă în el mândria și puterea de împotrivire a vechilor Germani, și de multeori privia cu dispreț la timpul acesta nou, în care vitejii de odinioară începuseră a se schimbă în călugări evlavioși și în plugari pacinici. Moșul său, ca copil, fusese încă de față la jertfele și rugăciunile aduse în dumbrăvi zeilor celor vechi. Și adevărat, dacă e vorba, care zei au fost mai buni: cei vechi sau cei noi?... Cu zeii cei vechi se depărtaseră și vremile cele vechi și bune. Și, ca pedeapsă, acum venise un șir întreg de ani nenorocoși, și zeul cel nou al creștinilor nu era în stare, sau nu voiă să mântuiască poporul din chinuri și ne-cazuri. Așa cugetă în sine omul nostru din ținutul Fuldei. El voiă să-și ajute singur, încrezut în brațul său, întocmai ca părinții lui, ori cu sprijinul, ori fără sprijinul lui Dumnezeu.

Incingându-și, deci, într'o noapte sabia părăsi într'ascuns pământul care nu mai erà al său, ca astfel să scape de asuprairea noului stăpân. El nu-și luă cu sine decât cele mai prețioase trei lucruri, ce-i mai rămăsese: nevasta copilul și sabia. Și fiind vreme grea de iarnă fugarii îmbrăcară pei călduroase, întocmai ca niște mantale, pe de-asupra vestmintelor lor. Dar nici merinde, nici bani și nici alte lucruri prețioase n'avură de unde să ia cu sine în vremea aceea de lipsă și sărăcie.

Ei aveau de gând, s'o ia spre cursul de sus al râului Main și de aici să treacă spre Turingia și Saxonia. Incercare îndrăsneată, căc drumul duceà prin ținuturi pustiite de dușmani și bântuite de foamete; pe lângă aceea, erau zilele cele mai aspre și mai scurte dela sfârșitul anului. Dar fugarii erau oameni vânjoși, oțeliți în lupte și necazuri, și deprinși să sufere foamea și setea.

Erà doară vremea, când regele Ludovic numit Germanul, rupându-și într'un drum câteva coaste, își urmă călătoria mai departe, ca și când nu i-s'ar fi întâmplat nimic și fără să deà vreun semn de durere, deși se auzià cum se cade cum îi trosniau coastele, când se atingeà una de alta. El își urmă astfel drumul, până se întâlni cu fratele său Carol, cu care se înțelese, cum să împartă frățeste țara fratelui lor mai mare Lothar,

și numai după aceea se duse la Aachen, cu băile lui vestite, să-și vindece cu răgaz coastele stricate.

Acelea erau vremuri strașnice, cu oameni tari și cu domnitori zdraveni, cărora nu le păsa așa de mult de nimicirea unei împărății și de două-trei coaste mai mult sau mai puțin!

Erà preseara de anul nou, a treia seară, de când omul din părțile Fuldei rătăcià cu soția și cu copilul său, ca să-și găsească un nou loc de așezare. Copilul erà de doi ani, dar erà hrănit și acum la pieptul mamei sale, căci așa își creștea pe atunci odraslele zdravene neamul acela vânjos de oameni; ba erau mame, care alăptau și mai multă vreme pe fiii lor. Bărbatul și femeia duceau copilul când unul, când altul, și-l învăliau cu grijă în blănilor călduroase.

Ziua fusese grozav de rece. Seara se lăsă un frig și mai înfricoșat. Călătorii rătăciseră într'un ținut muntos și numai în seara zilei celei dintâiu căpătaseră ceva de mâncare dela un țaran, el însuș aproape peritor de foame. Flămânzi se așezară călătorii noștri a doua seară în pădurea plină de zăpadă.

Dimineața următoare bărbatul își urmă calea cu destulă putere și voie bună, căci cine vreà să scape de robie și să ajungă la libertate, nu prea simte oboseala drumului. Tăcută și plină de răbdarea credincioasă a femeii pășià lângă

el tovarăşa lui de drum, ținându-și în brațe copilul adormit. Dar pe la amezi ei perdură din nou calea printre zghiaburile și prăpăstiile muntelui; seara se apropiă și de nicăiri nu se zăria fumul vre-unei locuințe omenești. Numai urmele fiarelor sălbatice se încrucișau pe zăpadă; nicăiri, în cursul zilei întregi, vre-o urmă de picior omenesc, care să mai învioreze puțin pe sărmanii călători. Copilul se deșteptă mai des ca de obicei, plângea mai mult și mai tare, scoțând strigăte rugătoare, deoarece mama nu-i mai putea da hrană în deajuns.

Atunci bărbatului începù a i-se face negru înaintea ochilor și i-se părea, că tot curajul începe a-l părăsi. Dar aceasta numai pentru o clipită, — și înălțându-și din nou privirea, căută cu îndrăsneală înainte spre pustietatea fără de sfârșit, și pasul său înviorat se îndreptă iarăș cu încredere și parecă cu oarecare voie bună pe calea fără urmă, cașicând ramurile pline de promoroacă ale copacilor ar fi împodobite cu frunzișul verde al primăverii și cașicând părăiașul încătușat în lanțuri de ghiață ar fi lunecat șopotind, ca în zilele plăcute din luna lui Maiu.

Uriașul dela miază-noapte, cu suflarea de ghiață, — cum numiau cei vechi crivățul, — grăi în sine bărbatul, căzând de nou pe gânduri. I-se părea, că groaznicul uriaș, frate bun cu moartea, îi va stinge fără milă pe tus-trei: pe

ei, nevasta și copilul. Frigul îl întunecă tot mai mult și gerul începuse a-l pătrunde până la măduva oaselor.

Nevasta, însă, cu fața ei palidă și plină de suferință, părea o muceniță creștină, ce avea să fie jertfită înfiorătorului uriaș. Dar deși și ea stă să se doboare de povara trupului și de chinurile ce le simțea în suflet, totuși se îngrozise dintr'odată, când își aruncă privirea asupra soțului său. Căci iată, când soarele începuse să scâpătă și cele din urmă raze roșietice și reci acoperiră cu o lumină sângeroasă neaua de pe copaci, până când se stinseră încetul cu încetul, fața omului oțelit în necazuri luă o înfățișare înfiorătoare. În sufletul lui pare să începuse o luptă cumplită. Ochii lui se îndreptau în toate părțile neliniștiți, buzele începuseră a-i tremura, de trebuia să le muște cu putere, ca să le stâmpere, și cașicând ar fi vrut să-l doboare pe dușmanul, cu care se lupta în lăuntrul său, apucă de repetate ori cu mâna mănunchiul sabiei. Barba și părul capului, albite de promoroacă, încunjurau fața lui posomorită, dându-i o înfățișare deosebită, și la lumina aproape stinsă a apusului de soare și la lucirea lunei pline, ce începea a se arăta de după creasta unui munte, el părea ca un preot păgân, care, voinde să înfrunte mânia zeilor, se pregătește să aducă jertfa de împăcare aici, la altarul străvechiu din

sânul pustietății. Așa ajunseră călătorii noștri pe o înălțime acoperită de stânci în formă de stâlpi, ce se ridicau din vâlul alb de zăpadă. Ei se adăpostiră împotriva vântului sub una din aceste stânci, așezată ca un coperiș deasupra stâlpilor; aici aflară un locșor svântat și găteje în deajuns, din care ațâțară un foc. În curând flacările vesele începură a se înălța spre creștetele stâlpilor. Aici hotărîră trudiții călători să rămână peste noapte; dar foamea îi chinuia tot mai cumplit, așa că cu toată truda, nici vorbă nu eră, să poată închide ochii. Copilul încă plângea tot mai des și tot mai dureros.

Bărbatul n'avea astâmpăr să se așeze jos și să încerce a se da la odihnă. Neliniștit, el când privia dus la flacări, răzimat de vre-unul din stâlpii de piatră, când se primblă de colo până colo cu brațele încrucișate. Dela flacările ce pâlpăiau, el își înălța privirile spre înălțimile pline de stele ale cerului geros de iarnă și grăi astfel către soția sa: «Uriașii și vitejii de odinioară strălucesc în stelele de pe bolta cerului. În alte vremuri ei căutau cu milă asupra noastră. Privește, cât de rece se uită ei acum, întocmai ca și gerul cu inimă de ghiață. Din înălțime se coborau cu milă zeii spre pământ, când părinții noștri credincioși îi chemau întru ajutor, aducându-le jertfe. Popii voștri au alungat din inimile noastre pe zeii cei vechi, și de-atunci

zeii au rămas în cer, iar oamenilor le-au lăsat necazul și lipsa».

Tremurând și cu umilință, dar totodată plină de încredere răspunse femeia: «Numai un Dumnezeu s'a coborât pe pământ, și ca om, a suferit pentru oameni. De atunci lumea s'a umplut de atâta stințenie, încât nu mai e lipsă să se coboare alt Dumnezeu».

Bărbatul amuți. În apropiere se auziau urlete de lupi flămânzi. Bietei femei nu-i eră teamă de răcnetele fiarelor sălbatice; când însă își întoarse privirea spre fața soțului ei, se îngrozî. Ochii lui ardeau mai cumplit ca ai lupului.

Și bărbatul începù din nou: «Când părinții noștri se vedeau ajunși la strâmtoare, își dau seamă de vina lor și căutau să împace pe zei prin jertfe. Cu cât eră mai mare vina și necazul, cu atât mai prețioasă trebuia să fie jertfa. Nu ni-au povestit oare cântăreții, — în taină, ca să n'audă călugării, — de bunul rege Domaldi din părțile dela miază-noapte, pe care l-a dus ca jertfă la altar însuș poporul său, ca pe cel mai bun din toată mulțimea, ca astfel să-i împace pe zei și să mântuie țara de foame? Și când sângele regelui jertfit începù a curge, scăpă și țara de urgie».

Grăind acestea, ochii omului începură să scânteie ca ai unei fiare sălbatice, și plin de patimă începù să lovească cu sabia în toate

părțile văzduhului. Și iarăș bieteii femeii i-se înecă vorba în gură.

Da, aceia erau oameni neistoviți, plini de vânjoșie firească în trupurile lor, în vremea, când un rege cu coastele rupte se simția destul de sdравă, să sdrobească o împărăție întreagă.

Și din nou începù bărbatul, cu glas din ce în ce mai fioros: «Tu n'ai auzit, muiere, ce spuneà alaltăeri omul, care ne-a dat de mâncare mai pe urmă. Să-ți spun eu. — Episcopul Rhaban satură la curtea sa în fiecare zi sute de flămânzi, veniți din toată împrejurimea. De-unăzile s'a întâmplat, că a venit și o femeie mai moartă de foame, cu copilul în brațe. Când să calce, însă, pragul casei mântuitoare, sârmana se prăbuși de slăbiciune și-și dete sufletul. Dar copilul rămase la peptul moarteii și încercă să sugă, ca și când mamă-sa ar fi încă în vieață. La această priveliște chiar și ochii bărbaților celor mai împetriți se umplură de lacrimi. Astfel căzù trupina, ca să se mântuiască mlădița. — N'ar fi fost mai bine, ca mama să-și fi jertfit copilul, și astfel să-și fi păstrat vieața pentru sine, pentru bărbatul ei și pentru alți copii?...

Atunci i-se deslegă femeii limba din nou. «Nu!» strigă ea, ridicându-se cu mândrie. «Fericite de mama, care și-a dat vieața pentru copilul ei! Sufletul ei, înălțându-se spre cer, trebuie că privià cu bucurie pe copilul, ce voià să sugă

la sânul amorțit, și care acuma erà mântuit!... Tu zici, că a murit de slăbiciune. — O, nu... Inima-i fû copleșită de bucurie, când după atâtea griji și neazuri își văzû copilașul scăpat de peire, și în culmea fericirii își dete suflarea de pe urmă».

Bărbatul căzû în tăcere adâncă. El trebuî să-și acopere fața și să-și întoarcă privirile dela femeia, care stă la foc, căutând liniștită la copilul, ce dormia.

În cele din urmă el se smulse din nou din tăcerea, în care căzuse. Incepû să pășească cu pași mari pe lângă focul, ce erà aproape a se stinge, și ochii lui se încruntară și mai tare.

«Trebuie», vorbi el, «că ne apropiem de ceasul, în care anul vechiu își dă mâna cu cel nou. Când numără anii, popii zic: În anul Domnului; dar în acest an plin de nenorociri și de neazuri ar trebuî să se zică: În anul dracului!»

«Și totuș», grăi cu blândețe femeia, «unicul acela an, în care Domnul s'a născut ca om pentru oameni, a lăsat atâta prisos de mântuire asupra anilor următori, încât și anul cel mai rău după nașterea Mântuitorului va fi tot un an al Domnului».

Bărbatul smuci copilul din brațele mamei sale. «Nu e vreme de perdut!... Cine vreă să cunoască viitorul în clipele din urmă ale anului,

trebuie să-și încingă sabia, și urcându-se pe coperișul casei sale, să privească spre răsărit. — Numai una aș voi să aflu astăzi: dacă vom mai ajunge ziua de mâine. — Oare stânca aceasta, cu creștetul ei în formă de coperiș, nu este acum singura noastră casă?... Lasă-mă, să mă urc în vârful ei cu copilul, după obiceiul străbun!... Și în vreme ce eu voi căuta viitorul, tu gândește-te la jertfirea bunului craiu Domaldi, pe care poporul l-a jertfit, ca să scape țara de foame!»

Femeia strigă cu desnădăjduire: «Ascultă mai întâiu povestea altei jertfe! Ascultă, ce s'a întâmplat, când Domnul i-a poruncit lui Avraam, să jertfească ce avea mai scump: pe fiul său Isaac!»

Dar bărbatul n'o ascultă. El o luă cu copilul subsuoară pe stâncă în sus și se perdù într'un tufiș.

Femeia voi să-l urmeze: mama, să-și scape copilul. Dar când se ridică de lângă foc, văzù cât o slăbise foamea și cum i-se sleise toate puterile. Ea căzù jos fără simțiri.

Dintr'odată țipetele copilului o treziră iarăș la viață, și ascultând cu băgare de seamă, parecă auzi în tufișul din apropiere sgomotul unei lupte. Apoi se făcù tăcere.

Biata mamă își strânse toate puterile, ce ce le mai avea în trupul ei slăbit, și sări spre

desişul, din care auzise glasul copilului. Şi iată, bărbatul ei, cu faţa schimbată, cu sabia plecată în jos, şi la lucirea lunii pline se vedeà, cum picură de pe dânsa stropi de sânge, iar braţul şi faţa bărbatului erau stropite de asemenea cu sânge. — «Copilul meu!» strigă mama. «Unde-mi e copilul?»

Şi bărbatul îi întinse copilul, pe care-l ţinea în braţul stâng, învălit în blana ocrotitoare. Copilul erà nevătămat; el adormise din nou şi zimbià în somn. — «Amândoi suntem întregi şi fără nici o rană!» zise el cu graiu întrerupt.

Femeia întrebă, ce s'a întâmplat. Dar bărbatul grăi cu glas tremurător: «Sfârşeşte mai întâiu, ce începuseşi adineaori: povestea despre jertfirea aceluï copil, pe care o ceruse însuş Dumnezeu dela tatăl copilului».

Uimită şi abià scoţând cuvintele, povestì femeia jertfirea lui Isaac, sfârşind cu vorbele Scripturii, pe care le auzise de atâteaori în mănăstirea din Fulda: «Atunci zise îngerul Domnului cătră Avraam: Să nu pui mâna ta pe prunc, nici să-i faci lui ceva, că acum am cunoscut, că te temi de Dumnezeu, căci n'ai cruţat nici chiar pe fiul tău, pe unicul tău fiu, pentru mine. Şi ridicându-şi Avraam ochii săi, se uită, şi iată înaintea lui un berbec cu coarneau încurcate

într'un tufiș. Și Avraam merse și luă berbecele și-l aduse jertfă în locul fiului său».

Iar bărbatul grăi: «Iată, astăzi s'a împlinit, nu povestea despre jertfirea regelui Domaldi, ci despre jertfirea lui Isaac. Și eu voiam să jertfesc pe copilul nostru. Dar nu ca Avraam, că mi-ar fi poruncit Dumnezeu, ci ca o jertfă de împăcare adusă zeilor vechi supărați, și totodată și ca să ne potolim foamea și să ne mântuim vieța cu carnea fiului nostru. Când ajung, însă, în tufiș, amețit și nebun de gândul ce mă stăpâniă, văd înainte'mi doi lupi, ce sfășiau trupul unei căprioare. Atunci mi se luminară privirile; iute ridicai sabia, și ținând strâns copilul la trupu-mi, lovii în fiarele cumplite și le culcai la pământ. Și acum iată căprioara, ce ni-a trimis-o Dumnezeu: berbecele adus jertfă în locul fiului!»

Și, în tocmai ca o prorociță, strigă femeia: «Și totuș și jertfirea lui Isaac a fost numai prevestirea unei jertfe mai mari. Căci când veni plinirea vremii, însuș Dumnezeu dădù pe fiul său jertfă de rescumpărare pentru păcatele tuturor oamenilor. Și dela această mare jertfă încoace zicem despre fiecare an: In anul Domnului!»

«Da», zise cu pocăință bărbatul, «clipele din urmă ale acestui an au dovedit cu prisosință, că și el a fost un an al Domnului».

Așezați lângă foc, se săturară cei doi soți din carnea căprioarei. Apoi căzură într'un somn liniștit.

Zorile zilei de anul nou treziră din somn pe călătorii odihniți. Ei se urcară pe creștetul stâncii, de pe care seara trecută în zadar încercase bărbatul să prevadă viitorul. Și iată, înaintea lor se desfășură o priveliște minunată: valea bogată a râului Main străluceà la razele soarelui de dimineață; căsuță lângă căsuță se vedeau sămănate în toate părțile și fumul dintr'o sută de coperișe se ridică ca niște norișori în văzduhul curat de iarnă. La vederea acestei icoane cei doi soți se îmbrățișară și se sărutară de bucurie, își sărutară copilul și apoi căzură în genunchi și începură a se ruga. Bărbatul însă tot nu cutezà să privească în ochii soției sale. Dar aceasta îi întinse mâna și-l ridică cu blândețe, grăind: «Să dăm uitării anul cel vechiu, deși nici el n'a fost un an al dracului; căci iată, abia au trecut câteva ceasuri din anul cel nou, și ni-au și adus făgădueli așa de frumoase, încât ne putem urmà calea cu încredere și bucurie. Căci drumul cel nou se începe, unde s'a încheiat ieri cel vechiu: *In anul Domnului!*»

A. B.

Colindă.

Mărire ție, tinăr craiu,
 Mărire ție!
 Tu pace lumii o să dai
 Și nouă veselie.
 Genunchii 'n fața ta plecăm,
 Osana ție îți strigăm!

Sosit-au mari stăpânitori
 Din țări străine,
 Alături cu cei trei păstori
 Plecați să ți-se 'nchine.
 Și daruri scumpe ți-au adus,
 Căci tu ești Domnul cel de sus!

Noi n'avem aur să-ți jertfim,
 O împărate,
 Dar înaintea Ta venim
 Cu snflete curate
 Și cântecul armonios
 Noi ți-l aducem azi prinos!

Mărire ție, tinăr craiu,
 Mărire ție!
 Tu pace lumii o să dai
 Și nouă veselie.
 Genunchii 'n fața ta plecăm,
 Osana ție îți strigăm.

Cu steaua.

*Cobor încet fulgi mari de nea
Și sfântă liniște-i afară.
La colțul uliței o stea
Răsare blând în fapt de seară.*

*Un biet copil bălai, plăpând
O ține 'n mânilor 'nghețate.
Umblat-a ulițele 'n rând
Și-s toate porțile 'ncuiate !*

*Și-acum se 'ntoarce întristat...
Și ce cântări frumoase știe!
Și ce nădejde a legat
De steaua-i mândră de hârtie!*

E. Pitiș.

Puterea cuvântului.

Cu vr'o patru veacuri și jumătate înainte de Christos trăia în vestita cetate Atena un bărbat înțelept cu numele Pericle, care s'a știut ridică prin iscusința și puterea cea mare a cuvântului său la treapta cea mai înaltă în stat. A ajuns de a cârmuit zeci de ani poporul, care îl ascultă cu drag și îi urmă într-o toate cuvântul. El a fost, așadară, un cârmuitor al mulțimii, dar cârmuitor cu puterea cuvântului, nu cu asprimea legii ori cu amenințarea poruncii neîndurate, care

se coboară din înălțimi și ustură ca o pleasnă de biciu. Cuvântul lui aveà atâta tărie, încât puteà să înduplece pe oricine la fapte, puteà să pună mulțimea în mișcare, s'o pornească la lupte ori la alte lucruri mari, ce erau de făptuit.

Despre acest Pericle se spune, că erà atât de temut de toți, încât un luptător dibaciu de pe acea vreme n'a îndrăznit să se ia cu dânsul la luptă, ci când mulțimea sgomotoasă stăruià, ca să-și încerce puterile, el s'a împotrivit, zicând: „Inzadar l-aș trânti eu la pământ în fața miilor de oameni, pentrucă, dacă s'ar sculà după aceea și ar începe să vorbească, m'ar face la urmă și pe mine să cred, că el m'a trântit, iar nu eu pe el.

Se vede, că și în timpul acela, ca și mai târziu, puterea cuvântului erà socotită ca fiind mai mare și mai biruitoare decât puterea trupească și decât tăria brațelor.

Mai ales Grecii cei vechi alergau cu mic cu mare și se îmbulziau pe întrecute, ca să asculte cuvintele înțelepte ale învățaților ori versurile poeților, cari știau să-și înveșmânteze cugețele în frumsețile cele mai alese ale limbei lor bogate. Ei aveau obiceiul a se întruni tot la câte patru ani la adevărate sărbători naționale culturale, unde puteau să vadă frumoase jocuri populare din toate părțile țării, se puteau desfătă la auzul cântecelor naționale, puteau cunoaște pe oamenii cei mai vestiți din toate orașele lor,

fie ca oameni de știință, ori ca poeți, fie ca ostași biruitori în răsboaie, ori alergători iuți de picior, ori luptători zdraveni, cari știau aruncă discul la depărtări uimitoare.

Cea mai înaltă desfătare cu prilejul acestor întruniri naționale o îmbiau însă oamenii lor învățați, cuvântătorii și scriitorii vestiți, cari își rostiau aci, în auzul tuturor, cugetele și simțirile lor, isvorite din cea mai curată iubire de adevăr și de frumos. Așa se făcea pe atunci știința, așa se răspândea cântecul național, așa se aducea cuvenita închinare poeziei.

Nimeni nu era oprit dela sfânta împărtășire cu toate darurile binecuvântate ale luminii, cu cea mai aleasă hrană a sufletului! Pe seama tuturor, spre binele și folosul poporului întreg se vestiă atunci cuvântul.

Toată știința cea bună și cultura cea dă-tătoare de libertate își găsiă în chipul acesta calea de a străbate până în păturile cele mai adânci ale poporului și mijlocul de a se sălășlui în sufletul tuturor celor bucuroși să-i dea găz-duire. Și, cu adevărat înțeleaptă era întocmirea aceasta. Căci știința și cultura nu sunt ca alte lucruri trecătoare, cari se împuținează și scad, dacă se împart între mai mulți. Dimpotrivă, știința sporește și devine cu atât mai puternică, cu cât e mai mare numărul celor ce se împăr-tășesc de darurile ei binecuvântate. Știința cea

vie, care sporește din zi în zi, este o adevărată desfătare și pentru cel ce poate contribui prin munca sa la sporirea ei și pentru cel ce poate gustă dintr'însa, spre luminarea minții și îmbogățirea sufletului său.

Cu toate că adevărul acesta nu pare tocmai greu de înțeles, totuș au fost mulți — și poate vor mai fi destui și azi — de părerea, că de știință nu s'ar cuveni să se împărtășească mulțimea, ci numai *cei puțini aleși* de soarte și sorociți să stăruie toată viața frământându-și mintea, făcând din noapte zi și muncind neconținut numai și numai de dragul ei, iar nu cu dorința de a o împărtăși mulțimii. Așa de pildă se povestește de un filozof din vechime (Heraclit), cum căută anume să vorbească și să scrie, ca să nu-l poată înțelege oricine. Numai pentru înțelegerea celor *puțini aleși* potrivea el cuvântul său. Dar odată, când i s'a întâmplat să fie lăudat de mulțime, după o vorbire a sa, a întrebat cu mirare: Pentruce mă lăudați? Ori am spus vr'o prostie, pe care ați putut s'o înțelegeți toți?...

Au mai rătăcit și alții în părerea aceasta, greșită, că mulțimea nu ar avea înțelegere decât pentru prostii. Acest soi de oameni îngâmfați se închid în turnurile lor de închipuire deșartă și socotindu-se miruiți pe frunte cu untdelemnul înțelepciunii celei mai înalte, privesc cu dispreț la mulțimea neștiutoare, la bietul popor, care

mișună la atâta adâncime și întunerec. Și nu cred de cuviință a se coborî din înălțimea lor închipuită, ca să dărâme cu tăria cuvântului lor tâmpla întunerecului, sub care stă apăsată pestrița mulțime.

Acuma însă a sosit vremea, care cere, ca tot felul de știință, dacă va să fie bună și folositoare, să fie coborîtă pe înțelesul tuturor. A sosit vremea, ca și cuvântul științei să se pogoare din înălțime, «precum se pogăară ploaia sau zăpada din ceriu și nu se întoarce, pânăcând adapă pământul și-l face de răsare și rodește și dă sămânță sămănătorului și pâne de mâncare»... (Isaia 55 v. 10).

A sosit vremea, care cere, ca tot omul să fie iubitor de știință și să râvnească a avea ori-când o carte în casa sa. De mult a spus un vestit cuvântător roman (Cicero), că o casă fără cărți este ca un trup fără suflet... Iar un istoric al Englezilor scrie: «Dacă cineva ar voi să mă facă cel mai mare rege, dându-mi palate, prânzuri bogate, haine scumpe, trăsuri și sute de servitori, dar mi-ar pune condițiunea să nu mai cetesc cărți, eu nu aș primi să fiu acest rege. Mai bine aș vreă să fiu un om sărman într'o chilie cu cărți, decât un rege, care nu iubește cetirea». De aceea spune și înțeleptul Solomon, că o carte bună e cuib de înțelepciune, mai ales decât aurul și argintul. Dar

omul trebuie să știe alege cartea cea bună și să o știe întrebuința spre folosul său, căci altfel se împlinește cuvântul lui Isus Sirah, care spune, că «inima nebunului este ca un vas spart și nici o știință nu va ținea».

Bun și folositor este cuvântul tipărit, când el isvorește din gânduri curate și suflet senin. Dar nu este tot atât de puternic, ca cuvântul viu, propovedit cu toată convingerea și însuflețirea, care uneori poate să facă minuni. De aceea scrie istoricul francez Edgar Quinet, că «niciodată cărțile nu vor produce revoluție durabilă, dacă nu se va adăuga și cuvântul viu, rostit în public. Numai cuvântul duce și comunică viața. Oratorul, predicatorul, misionarul nu sunt numai vestitorii adevărilor propoveduite de dânșii; ei sunt și garanții, martorii acestor adevăruri. Prin aceasta lucrează ei asupra mulțimii. Dacă veacul al XVI-lea ar fi avut numai scriitori și cărți, nici odată el n'ar fi dat naștere reformațiunii»...

Nu putem incheia aceste observări fugitive despre puterea cuvântului în mod mai nimerit, decât reproducând din frumoasa poezie a lui Vlahuță: «*Cuvântul*», următoarele strofe:

Ca'n basme-i a cuvântului putere;
 El lumi aevea-ți face din păreri,
 Și chip etern din umbra care piere
 Și iarăși azi din ziua cea de ieri.

El poate morții din mormânt să-i cheme,
 Sub vraja lui atotputernic ești,
 Străbați în orice loc, în orice vreme,
 Și mii de feluri de vieți trăești.

.....

*Aprinde 'n inimi ură sau iubire —
 De moarte, de vieță-i dătător,
 Și neamuri poate 'mpinge la peire,
 Cum poate-aduce mântuirea lor.*

I. L.

Iarna.

— Versuri pentru copii. —

Sgribulită și 'nghețată,
 De ninsori împresurată
 Iată, Iarna-'nfrigurată
 — Bat-o bruma ei s'o bată!
 Călătoare ostenită
 Și cu fața ofilită.
 De pe culmi înegurate
 Duce'n spate crengi uscate
 Și griji multe scrise 'n frunte,
 Și mai mari, și mai mărunte.

Iar alături, pe cărare
 Vine Gerul fără stare
 Cu tășuri la picioare
 Și săgeți în săculeți,
 Să le 'mpartă la drumeți.

Și cum vin pe deal în jos
 Scârțâind pe drum ghețos,
 Din culcuș ies spărioși
 Câți tovarăși credincioși:

Fulgișori din zări cerești,
 Flori de ghiață pe ferești,
 Babe albe cu povești,
 Săniuș cu zurgălăi,
 — Joacă Viscol după ei. —
 Dar Moș-Criveț degerat
 lese numai pe 'nserat
 Cu toiag încolțurat.

Urletele umplu valea,
 Viforul le-aține calea,
 Vântul geme, câinii latră,

 Cât de bine-i lângă vatră!
 Vai, de ceice n'au cojoc
 Și nici lemn de pus pe foc!...

Aurelia Pop.

Copiii Țiganului.

«Ce mai puradăi urâți mai ai și tu, Țigane»,
 zise oarecine.

«Hei! Să-i vezi cu ochii mei, și apoi să
 vorbești!» răspunse dada.

Ce ne trebuie?

Oameni!

Atâta ne trebuie. — Oameni de omenie, oameni cinstiți, oameni cu inimă, e tot ce ne trebuie. Ziuade azi ne-o spune și viitorul ne-o cere. Răsboiul, peste așteptările multora, nu ne-a dat nimica bun; a deșteptat și a mărit numai pofta de lup a omului, a dat drum slobod unor patimi cari până acuma erau ținute în frâu cu putere și cari de mulți erau necunoscute; — a stins și cea din urmă scânteie de dreptate, de cinste și de bunătate din atâtea inimi. Vremea, când vorba eră vorbă, și omenia omenită, când faptele mari și bune, ca inima din care au răsărit, pășiau una după alta, a petrecut pe bieții bătrâni mai mult decât ne putem închipui: până dincolo de mormânt.

Să dăm însă de-oparte durerea; să păstrăm nădejdele de bine. Din vremurile mari de azi cu oameni mici la suflet, vor răsări omenii mari de mâne; pe urma păcatelor mari de azi, vor călca inimile mari de mâne; pentrucă nu e deal fără de vale, nici coborâș fără înălțare. N'au pierit încă toți oamenii de bine, și dacă chiar n'ar mai fi nici unul — au glas mormintele. Cu ajutorul lor vom găsi ceea ce ne trebuie, vom crește oamenii pe cari i-am pierdut.

Tot ce se petrece acum, nu e decât o furtună mare, după care murdăriile vor ajunge

într'un șanț ori într'o groapă, iar în mijlocul acestei frământări datoria noastră nu poate fi alta, decât să păzim ochii celor nevinovați și cruzi de praf și de necurățiile, pe cari le aruncă cu furie vijelia...

Impăratul Napoleon cel mare vorbiă într'oză cu doamna Campan, că felul cum s'au crescut oamenii până acum, nu-i pare bun, și a întrebat-o: «Ce ar fi de lipsă pentru a da o bună creștere poporului?». «*Mame*», a răspuns îndată doamna Campan. — «Așa-i. Ridicați dar *mame*, cari să-și știe crește copiii; aceasta să fie grija d-voastră cea mai mare», adause Napoleon. — Iar altădată acelaș Impărat a zis, că, dacă vrei, ca din copil să iasă om întreg, om de omenie, să începi a-l crește cu 20 ani înainte de a se naște.

Două lucruri mari ne învață aceste vorbe: întâi, că *mama* e ceea care ne poate da oamenii adevărați, ea poate sădî binele în inima copilului, — și apoi, că, pentru a putea săvârși bine creșterea, părinții trebuie să fie mai întâi binecrescuți, ei să fie oameni de omenie, ori să-și dea trudă a fi de omenie.

Soartea oamenilor de mâne e în mâna aceloră, căroră s'a încredințat creșterea copiilor. Și cu dreptate a pus doamna Campan toată sarcina creșterii în cărca mamei. Mama trebuie să fie o femeie cu inimă curată și pătrunsă de porunca sfântă, primită dela Dnmnezeu de a-și

crește bine copiii. Sufletul copilului e ca o turtă de ceară. Unde pune mama degetul, rămâne urma, și forma pe care vrea ea să i-o dea, și-o păstrează. Socotiți: oare cine învață pe copil să gândiască și să simtă? Nu mama? Iar vieța unui om oare ce-i, dacă nu un pumn de gânduri și-o inimă de simțiri? Socotiți, că copilul în cei dintâi 5—6 ani învață mai mult de jumătate din tot ce va ști el la moarte. Cu vorbele, învățate dela mamă, copilul începe să cunoască lumea, îngrădită în încăperea vorbelor, și cu inima mamei sale, copilul învață să simtă vieța, vieța lui întreagă. Sufletul ei trece ca un fir roșu de-a-lungul *întregului* val de pânză al vieții lui. Se și zice, că dela primul zbieret începe creșterea copilului. Nu-i de ajuns, ca mama să lăpteze și să grijească un copil — așa cum înțeleg oamenii de rând vorba asta — nu-i de ajuns atâta, ci trebuie să bage bine de seamă, că laptele ușor se schimbă în venin și grija în ac; — în lapte să picure din inimă ceva bun, și'n grije să pue ceva ales din suflet. De bunăsamă, că așa și-au crescut copiii acele mame, pomenite atât de des în cărți, despre cari mărturisesc oamenii cu nume mare și vestit, că simt și azi, cum sfaturile lor și inima lor îi călăuzesc pe cărările întortochiate ale vieții. Câți nu mărturisesc, că tot ce-au făcut ei bun și însemnat, a fost sădit în sufletul lor încă din fragedă copilărie de cătră mâna dibace a mamei lor!

Și nici nu poate fi altfel. Tot ce e gingaș, ce înalță, încâlzește și mișcă o inimă — se găsește în sufletul de mamă; ba mai mult: ea e chiar *inima* a tot ce-o încunjură. Și cine mai trage la îndoială, că toate lucrurile — fie bune, fie rele, — pornesc dela inimă, și că dacă inima nu bate regulat, ori înceată de a mai bate, urmează boală sau moarte?

Copilul urmărește tot ce face mama — nu în bucătărie sau la hotar, ori în odaia de lucru, — ci ce face în lumea ei sufletească. Și unda sclipitoare în care copilul își scaldă cel dintâi zbor al vieții, e tocmai această lume sufletească a mamei; iar copilul de-a pururea e oglinda, în care mama își păstrează neșters și neschimmonosit chipul: numai ramele se schimbă, — chipul rămâne.

Deci, dacă din copil vrem să iasă om de omenie, mama, mai ales mama, trebuie să aibă toate părțile bune, cari fac un om de omenie. Tatăl are altă chemare dela Dumnezeu: să se sbată, să învingă greul, să câștige hrană și mijloace, prin cari mama să poată fi în stare să-și crească copiii. Nu e atâta acasă, și când e, atât de des i-e înorată fruntea. El, spre deosebire de mamă, e capul, e creerul, de unde pleacă gândurile, planurile; el nu are vreme să simță, — pentru el vremea e ban, el trebuie s'o folosească astfel. Dela tată copilul, în cel mai bun

caz, poate învăța și câștigă anumite dibăcii, — și cu ajutorul lui poate înțelege multe. Cu toate acestea și el e pildă pentru copil, dar o pildă pe care o pune deseori în cumpănă. — În cele rele, se poate zice fără a mări prea tare lucrurile — e pildă netăgăduită, pe care o urmează cu credință și cu dragoste.

Până când tatăl stăpânește, — mama iubește; până când tatăl e aspru, — mama e blândă și domoală; tatăl are de-a dreapta frica, iar mama bunătatea. În inima copilului locul cel dintâi și partea cea mai aleasă o are mama, și numai apoi vine tata.

Răspundere grea atârnă de-asupra capului unei femei, care-și poate zice mamă, și ca să putem avea oameni de omenie, mai întâi ne trebuie *mame*. Ați văzut cu toții, sau măcar ați auzit povestindu-se cazuri, când tatăl eră om tare de omenie, copilul însă de nimic. Oare nu-mi veți da dreptate, că acolo mama n'a știut să fie *mamă*? Ori a fost ușuratică, orică a fost prea bună, ba, cum zice Italianul: atâta de bună, că n'a fost bună de nimic, și nu i-a păsat că odrasla ei azi zice o vorbă necuviincioasă, iar mâne face ce nu se cade, și nu numai nu i-a păsat, ci poate chiar a râs și s'a simțit tare fericită, că are «așa băiat cuminte».

Nu de mult mi s'a întâmplat să fiu de față la următorul caz: Mama își trimite copila

la vecina, să-i ceară o ceapă. Copila îi răspunde, că ea nu cere, fiindcă îi e rușine; dar, dacă nu o vede, — fură. Mamă-sa a răs multămită de strașnica invenție a copilei și a întors ochii roată, să vadă: nu ne mirăm și noi de mintea ageră a copilei *ei*. Mi-am luat dreptul de a mă amestecă. și-am bătut șeaua, zicând copilei: nu-i slobod să furi, că te bate Dumnezeu, și dacă faci, îți taiu limba; credeam, că mamă-sa va fi înțeles dojana pe care i-o adresam, — dar ea a răs cu hohot. Copila a plecat îndată la vecina, care lucră în grădină, și nu peste mult iată-o cu ceapa. «Ți-a dat?» întreabă mama. Șoptind, îi răspunde: «nu — am furat-o». «Și nu te-a văzut»? zice tare mama. «Nu» răspunde copila. «că am întrebat-o ce face, și eu m'am stârcit jos, și cu mâinile pela spate, ca și când m'aș jucă, am smuls-o și-am ascuns-o sub șurt». — Și mama a răs, netezindu-și copila, care arată atâta minte la vârsta de șase ani. Aduug, că despre părinții ei dealfel până acuma încă n'am auzit ceva rău.

Deasemenea ați pomenit cazuri, când tatăl erà un om prăpădit și fără simțire, ori fire închisă, iar copiii lui oameni de omenie și niște firi văratice. Tatăl poetului german Goethe a fost un om morocănos, și ce deosebire la copiii lui!

Deci *mame*, asta să ne fie grija cea mai mare: *să creștem mame, care să-și știe crește copiii.*

Dar nu putem spălăci de tot nici datoria tatălui de a se purtă bărbătește și omenește. Tatăl e icoana familiei lui, pe care o cunoaște și-o judecă lumea. Dacă el nu e la locul lui, lumea nu știe, că poate fi altfel casa lui, și de cele mai multe ori nici nu e altfel. Și cum va putea o femeie să-și ție casa, să-și crească copiii, — dacă bărbatul nu poartă grija familiei sale, ca ea să nu ducă lipsă de nimic. Casa părintească, vatra, pe care copilul a văzut mai întâi focul, e un loc sfânt lor, asta să nu o uite nici un părinte; ei sunt datori să păstreze curată și întregă sfințenia asta. Casa părintească e un soare care nu apune, decât când copilul închide ochii pe vecie.

Nu-i oare adevărat, că, pentruca să poți crește bine copilul, trebuie să începi creșterea lui înainte de naștere cu douăzeci de ani? Cum și-ar putea părinții împlini datoria grea de crescători, dacă înșiși nu sunt bine crescuți?

Orice casă nouă, orice familie, se începe cu pasul căsătoriei; aceasta e cea dintâi faptă, prin care tinerii de ieri iau deplina răspundere asupra vieții lor. Și felul, cum se încheie o căsătorie, e hotărîtor pentru viața familiei celei nouă, e o garanție, că ce fel de oameni vor

ieși din casa aceea. Deci nu poate fi lăsată de-oparte vorba despre căsătorie, atunci, când spunem, că avem lipsă de oameni, că vrem să ne creștem oameni.

La noi, în vechime, căsătoriile le încheiau părinții.

«Imi place casa lor, is un neam de oameni cum se cade», ziceau bătrânii, și copiii lor erau căsătoriți și trăiau bine. — Lăsăm deoparte cazurile, când undeva și pe cineva îi împreunau pentru avere; căsătoriile acestea, cari azi s'au sporit prea tare, erau și sunt numai nefericire.

Azi copiii nu mai țin seamă de hotărâla, ba nici chiar de sfaturile bătrânilor, ci fac cum socotesc ei că e bine. Și de atâtea ori nu li-se sfetește. De ce? Pentru că tinerii azi se uită numai înainte, croiesc planuri mari de viață, își fac nădejdi lungi și late, pe cari însă nu le mai leagă de trecut, fiindcă n'au vreme și pricopere să întoarcă capul și îndărăt. Felul vechiu de a căsători încătușează voia tinerilor de tot; cel de azi sloboade prea tare frânele pe seama unor minți nu destul de coapte; la cel bătrânesc însă nu lipsia legătura cu trecutul, cu cinstea familiilor. Bătrânii, adecă, își dau bine seama, că copii buni numai părinți buni pot avea. Totuș felul din urmă e cel mai drept, dacă i se mai pune o cârmă, care să croiască drumul ne-

cunoscutului viitor. Tinerii au dreptul să-și închipuiască viitorul în rame de aur și să-și aleagă soțul, cu care împreună din acel mănecă strein să facă un azi prietinos.

Un singur lucru să li-l sape părinții în inimă, — anume, că oricine e dator să fie om între oameni, și că un tinăr poate înjosi ori înălța o femeie, și o femeie asemenea pe un bărbat. Cu aceste adevăruri în minte, să se facă alegerea. — Dar cum? Aici se cer fapte, după cari să poți judecă, iar la tineri, cari au stat sub voia altora, de unde fapte? — Acolo e mama lor! — Cum e mama — așa copilul, căci pomul bun roade bune face. — Iată cârma, — sfatul părinților în această privință, care trebuie ascultat și luat în samă.

Prin pasul căsătoriei tinerii au intrat în rândul oamenilor mari, lumea-i recunoaște de atari și pretinde să fie vrednici de această cinste. Dacă vieța lor dinainte a fost cinstită și curată, cinstită și curată va fi și căsnicia lor. În casa aceea va fi numai lumină, încredere, respect, și sprijin în neazuri le va fi fiecare privire, fiecare vorbă, fiecare faptă de-a lor, oricât de neînsemnată. Că ce face o vieță plăcută și fericită, dacă nu amintirea faptelor bune săvârșite!

În căsnicie, ca și la creșterea copiilor — lucruri cari nu se pot despărți, — partea cea mai aleasă o are femeia.

Femeea e regină în casa ei, și locuința o împărăție. În toate se cunoaște mâna și toate descoper inima ei. Când deschizi ușa și când răsufli pentru primadată, știi cine e stăpâna acelei împărății, fără să fi văzut pe cineva. Nu vorbesc de bogăția și podoaba din casă, ci de rânduială. Dela femeie pornește, ca dela un soare, raze în toată casa, raze cari încălzesc, luminează și înalță pe toți, câți stau sub obglăduirea împărăției ei. Și aierul din casa aceea cât e de sănătos și sub coperișul acelei case cât e de fericit să locuești! Bărbatul, prigonit și ostenit de necazuri grele și atacat de multe asupra din afară, — acolo va găsi o mână, care-l mângăie, o vorbă care-l întărește, și un zimbet plin de iubire, care-l face să uite tot necazul și toată durerea. El se va face mai blând, mai iertător, mai om. Și dacă D-zeu îi binecuvântă și le dăruiește și copii, mama aceasta, fără să știe și fără să vrea, pătrunde în inima lor și face să încolțească și să crească sâmburele sănătos al vieții bune; iar pilda vieții ei, arătată în o împărăție atâta de mică, câtă e o căsnicie, o vor duce copiii în lumea mare, vor arăta-o mărită lumii mari prin faptele lor: Și numai așa se poate, pentrucă mama e inima familiei sale, — cum am spus —, și tot ce e mare, pornește dela inimă; acolo se nasc gândurile mari și faptele însemnate. Să nu uite însă nici un om, nici o mamă, că nu numai cele

mari, ci și cele mici din vieață, și mai ales acestea, vorbesc pentru el sau împotriva lui, pentrucă și acestea pornesc din inimă.

Dar bine, — cine să poată înfăptui atâtea, — când războiul de acum pe cei buni ni i-a stricat. sau ni i-a prăpădit? De unde părinți buni, unde case bune, cari să crească pe viitor oameni adevărați?

N'au pierit toți oamenii de bine, ci numai i-au ascuns valurile vremii; patimile oarbe de azi au tras un vâl negru peste ei. Apa însă curge, ducând cu sine necurățiile aruncate în ea — iar pietrele rămân. Dar să n'așteptăm atâta. Scormoniți numai pe vatra inimii și veți găsi încă jar; puneți deci numai, puneți tămâie, aduceți smirnă! Cei chemați să facă lucrul acesta — să facă. Creșteți pe părinți, că ei își vor crește copiii, și vom avea oameni!

Nu țineți lucru de prisos. E glas de des-nădejde: *Ne trebuie oameni!* — Averea, fala, minciuna, neîncrederea, cearta n'au adus niciodată ceva bun; nici de astădată nu vor încălzi pe nimeni. Viitorul, după mersul pe care l'au luat lucrurile, ne spune respicat, că el e numai al oamenilor adevărați, al celor ce-și iau tovarăș vieții — *cinstea, adevărul, dreptatea*. Și dacă nu vreți să vă bată la fereastră pieirea cu degetul ei uscat și nemilos, — creșteți oamenii, pe cari ni-i cere vieața.

Deci — încercați!

Gheorghe Maior.

Orfanii.

I.

A fost o zi cu-arșiță grea
De vară, când sosiră
Vești aspre de războiu, și-așa
Pe cale se porniră:

Se duc voinicii rînd pe rînd
Cu inima de pară,
Un singur dor cu ei purtînd:
Frumoasa, scumpa țară...

În gări s'adună și dau zor,
Iși ia rămas bun mama,
Ș-al lacrimii adînc izvor
Îl tulbură năframa.

Iar într'un unghiu un biet bătrîn
În brațe cu-o copilă,
Stă gînditor, privind păgîn,
Și copleșit de milă...

Și trenul lung, fumegător,
Pe nesfârșita-i cale,
Oșteni cu sine duce 'n sbor,
Lăsînd pe urmă jale!

II.

E rumenă zarea departe,
Și fulgere-i sfășie vestmîntul:

Acolo nevolnica moarte
 Iși spune, cu tunul, cuvântul...
 Năpraznica-i coasă și 'ndoaie
 Oțelu 'n selbatecu-i joc,
 Și râpăie-a gloanțelor ploaie
 Sub cerul de sânge și foc.
 Armii fără număr se luptă
 Și-aleargă-al mulțimii norod
 De spaimă cu fața lor suptă,
 În șanțuri la Ivangorod.
 Un nor este praful de pușcă
 În largul cuprinsului viu...
 Voinicii pământul îl mușcă
 Săpându-și cu dinții sicriu.
 Granate se sparg, și răsună
 Văzduhul de cânt de șrapnel,
 Iar gloata s'avântă nebună
 În ploaia ferbinte de-oțel.
 Din zori până seara, și-apoi
 O noapte întreagă 'n asalt
 Prin sârme, prin foc, prin noroi,
 Dau iureș spre zidul înalt,
 Și când dimineața aprins
 Pe creste privirea-i și-arată:
 Infipt în cetate, ne'nvins
 Stă steagul, cu pleata-i bogată.
 Bătând furtunos din aripă
 Mărețul, străvechiu tricolor,
 Durerea o stâmpăr'-o clipă

Acelor ce 'n cinstea lui mor!...
 Aceasta-i povestea grozavă
 A luptei la Ivangorod,
 Iar vestea-i umplea-va de slavă
 In veci pe viteazul norod.

III.

Se 'ntoarce-armata 'nvingătoare
 Din țările unde-a luptat...
 Dar dintre-acei, cari au plecat:
 Câți au venit? — O știți voi oare?

Oștenii prind să se coboare
 Pe rând, din trenuri, din vagoane,
 Și 'n șir s'așează pe peroane
 Cu fețele strălucitoare.

Spre ei, priviri aprinse, vii,
 Cu 'nduioșare-acum se 'ndreaptă...
 De ani și luni îi tot așteaptă
 Moșnegi, bărbați, femei, copii.

Nu este-un om, ce-ar sta să plângă
 Din cei cari dor aduc în piept...
 Deși unul piciorul drept,
 Iar altul n'are mâna stângă.

Și bucuria clocotește
 In sufletele tuturor...
 Și cui ce-i pasă de picior?
 De brațul rupt? E-aici!... Trăește!...

Nevasta 'ntâmpină bărbatul,
 Surorile-și sărută frați,
 Cu cruci de aur decorați...
 De chiote vuește satul!

IV.

Dar veselia ce-a pornit,
 Sub nor de jale se ascunde,
 Și printre cântece pătrunde
 Un glas: «Vai, tata n'a venit!»...

O ceată de copii c'o mamă
 Stau grămădiți, gemând, plângând;
 Și pe-al lor tată așteptând
 Se sbat, se prind de mâni, și-l chiamă.

Incet peronul se gclește,
 Și 'n urmă nimeni n'a rămas:
 Infrântă, tristă, fără glas,
 Spre casă ceata lor pornește.

Un blestem crud li-e mângăerea,
 Ne-având pe lume nici un rost:
 Sub cine știe ce-adăpost
 Și-or înfrăți de-acum durerea?...

Și cercu-orfanilor tot crește
 Cu fiecare tren sosit:
 Pe tata moartea le-a cosit,
 Iar mama altora lipsește.

Li-e frig și foame, și n'au pâne,
 Și 'n vatră focul li s'a stins...
 Fulgi grei de nea cad din cuprins,
 Și geruri vor veni ca mâne!

Lipsiți de hrană, haine, casă,
 Vor rătăci din loc în loc
 Copiii fără de noroc
 Ai celor morți... Și cui, ce-i pasă?

Ei n'au putere și cuvânt
 Să-și spună păsurile toate:
 Căci suferința cine poate
 S'o prindă 'n vorbe, pe pământ?

Cu gerul iernii ne'nvățați
 Vor zgriburi sub câte-o poartă;
 Și 'n zori de zi pe strada moartă
 Li vor găsi, jos, înghețați!

Sunt mii și sute, fără număr
 Acei ce-așteaptă ajutor...
 O zdreanță-i singurul decor
 Ce și l-au pus și ei, pe umăr!

Iar lipsurile și-au săpat
 Adâncă brazdă pe-a lor față...
 Mai slabi, în orice dimineață
 Durerea îi trezește 'n pat.

Dar e grozav!... Cum? Vreți să piară
 Urmașii celor mai voinici?
 Și șirul trist de mucenici
 Atâtea jertfe să ne ceară?...

Când copilași vă cer deci bani
 leșindu-vă plângând 'nainte:
 De ei aduceți-vă-aminte,
 Vă fie milă!... sunt orfani!

I. Broșu.

Banul de argint.

Fragment din povestirea «Bunica» de Bojena Nëmcová,
 trad. din limba boemă de Dr. I. U. Jarník.

Iarna petreceau copiii toată după amiaza în odaia, în care erà cuptorul de copt, ori în dosul vetrei; cuptorul erà mare, căci patul slujnicei erà în dosul lui și Maria își aveà și ea tot acolo păpușile și toate jucăriile. Când se adunau copiii cu toții aici, locul erà prea strâmt, iar pe treapta cea de mai sus steteà de pază cânele cel mare. Toate Duminecile se ținea aici, lângă cuptorul ăsta, nunta vreunei păpuși. Urloierul (coșarul) erà întotdeauna mirele, iar ciobanul, Nicolae, îndeplinià slujba unui preot, Apoi mâncau copiii, beau și jucau. Se întâmplă adeseori, că unul din copii călcă pe coada cânelui, care începeà atunci să se schiaune, de nu-și mai auziau vorba cei din odaia de alături.

«Rogu-vă, dragii mării», zicea mama, «să nu care cumva să-mi spargeți cuptorul; că mâne trebuie să coc în el». Și se făcea liniște la cuptor, copiii se jucau de-a tata și mama, și cocostârcul aducea mamei tinere un copilaș mic-mititel. Adela, care nu știe să facă temențele, primiă slujba de moașă, iar Vilim și Ian erau nașii și duceau copilul la botez, dându-i numele Oanea Prostul. Urmă după aceea, din nou, un prânz de cumetrie, minunat prânz, din care i se făcea și cânelui parte, pentruca să i se aline cu atât mai mult durerile. Oanea cel mititel creșteă iute, și tată-său îl și ducea la școală. Un singur școlar însă îi eră lui prea puțin. Zicea dar în curând: «Știți ce? — hai, să ne jucăm cu toții de-a școala»!

Ioan se făcea acum dascăl și se supăra grozav pe școlari, fiindcă nu-i aduceau lecțiile făcute gata. Fiindcă nu se putea însă altfel, nu-i rămânea alta, decât să se uite printre degete.

Pe cânele, care umblă și el la școală, dar nu se pricepea la nimic, decât ca să sforăie în dosul vetrii, l-a osândit domnul învățător să capete două lovituri cu vergeaua și să i se atârne apoi de coadă o bucată de hârtie scrisă cu negru, lucru care nu se putea face atât de ușor, pe cât ai crede, căci îndată-ce simția cânele, că i se leagă ceva de coadă, săria infuriat, de sus, de pe treaptă, până jos lângă cuptor, sbuciumându-se grozav

și rupând semnul de rușine ce i se puneà. Calfa morarului sărià de pe scaun înspăimântat, bunica tresărià, iar morarul, făcând cu tabacherea un semn de amenințare cătră cuptor, strigà: «Broscoilor! Vermi neastâmpărați, ce sunteți; stați pe

Bunul Impărat și Rege Iosif II.

A domnit între anii 1780—1790.

pace! — ori o să vedeți ce-o să vă fac, când mă voiu sculă»!

Intorcându-și apoi tabacherea, se uită într'altă parte, pentruca copiii să nu bage de seamă, că nu-și poate stăpâni răsul.

— «M'aş rămăşi, că asta n'a făcut-o altul, decât ştrengarul nostru!» — grăià bunica. «Trebue să plecăm de aici. Copiii ăştia ar fi în stare să răstoarne moara întregă cu fundu în sus».

Dar jupânul morar se puneà împotriva plecării, căci nu erà sfârşită încă povestirea cu războiul dintre Franţuji şi cele trei capete încoronate. Bunica le ştià pe toate trei. Multe mai văzuse ea; cunoşteà toate armatele, şi toţi credeau ceeace spunea dânsa.

— «Şi cum erau ăi trei oameni de ghiaţă, pe cari i-a trimis Rusu lui Bonaparte?» întrebà ucenicul, un băiat cu înfăţişare plăcută.

— «Nu gâceşti, că au fost cele trei luni de iarnă: Decembrie, Ianuarie şi Februarie?» îi răspunse calfa.

— «În lunile astea e atât de frig în Rusia, încât oamenii sunt siliţi să-şi pună capul într'ocutie, pentruca nu cumva să le degere nasul; şi fiindcă Franţujii nu sunt deprinşi cu nişte geruri ca acelea, îngheţară cu toţii, ca tunul. Dar Ruşii ştiau ei prea bine, că aşà o să se întâmple; de aia i-au ținut pe-acolea. Asta se înţelege de sine».

— «Şi ai cunoscut d-ta într'adevăr pe împăratul Iosif?» — întrebă alt ucenic al morarului.

— «Cum să nu-l fi cunoscut? Am vorbit cu el, şi cu mâna lui mi-a dat talerul ăsta»,

grăi bunica, arătându-i talerul încunjurat de grante.

— «Povestește-ne, bunico, cum s'a întâmplat!...» strigară toți deodată.

Copiii nici nu auziră bine întrebarea, și au și rămas toți molcomi, scoborându-se de pe cuptor, ca să roage pe bunica, să le mai spună istoria, pe care o știau și dânșii destul de bine.

— «Da morărița și morarul au mai auzit-o, că le-am mai spus-o», zicea bunica.

— «Poveștile frumoase le poți auzi și de douăori adesea, fără ca să ți se urască de ele. Spune-o, rogu-te», grăi morărița.

— «Prea bine! — o să vi-o povestesc. Voi însă, copii, ședeți cu toții și fiți liniștiți!»

Copiii se așezară și nu îndrăzneau nici măcar să răsuflă.

— «Pe timpul, când se zidiă orașul Iosefov — începù bunica — eram copilă mică de tot. Eu sunt de felul meu din Oleșnițe. Știți voi, unde e Oleșnița?»

— «Da, știm», zise calfa; «e dincolo de Dobrușca, în munții dela hotarele Sileziei».

— «Acolo m'am născut. Alătura de casa noastră locuia văduva Novolná, într'o casă mititică. Trăia din lucru de mână, făcând straie de lână. Când aveà gata mai multe de acestea, se duceà să le vândă la Pleș, ori la Iaromer. Pe treceà în fieștecare zi câte un ceas-două la mama,

fie iertată, iar noi, copiii, mergeam de mai multe ori pe zi la dânsa. Tata erà naşul fiului ei. In-dată-ce am fost în stare să lucru şi eu ceva, îmi zicea de obicei Novotnoaja, când mă duceam la ea: Vino şi te aşează la răsboiu, ca să înveţi; e totdeauna bine să ştii lucrà. Ceeace înveţi în copilărie, îţi prinde bine la bătrâneţe». Iar eu aveam multă poftă de lucru, şi nu trebuia nici-odată să mă îndemne, ori să mă zoriască prea mult, ca să încep a roboti.

În timpul ăsta împăratul Iosif venia adeseori la Iosefov. Se vorbea pretutindenea de el, şi nu vă pot spune, cât de fericiţi se simţiau cei-ce aveau parte să-l vadă măcar.

— «Odată mergând Novolnoaja să-şi vândă lucrul, am rugat pe părinţii mei, să mă lase, să mă duc cu ea.

— «Prea mult aş dori», le zisei, «să văd oraşul Iosefov».

Mama, când văzù, că vecina are multe de dus, îmi dete voie s'o însoţesc, ca să-i mai ajut şi eu la dus. Plecarăm în ziua următoare pe răcoare, şi înainte de prânz am şi sosit pe livada de lângă oraş. Acolo erà o grămadă de lemne, şi noi ne aşezarăm, ca să ne încălţăm. Tovarâşa mea de drum erà tocmai să-mi zică:

— «Unde să-mi duc oare straietele să le vând?» — când se ivi dinspre Iosefov un domn, care venia drept spre noi. În mână avea ceva,

ce sămănă cu un fluier; din când în când îl puneà la ochi, apoi se întorceà încet, uitându-se de jur-împrejur.

— «Uite, leliță» — zisei eu — «iată coala un muzicant, care cântă și joacă, el de el».

— «Da proastă mai ești! Nici ăla nu-i fluier, nici omul nu e muzicant! E vre-unul din domnii care priveghează peste lemnele astea; îi văd adesea pe-aici. Este un fel de țavă, în care e o bucățică de sticlă, prin care poți vedeà tot ce se petrece jur-împrejur».

— «Da, lelișo, nu cumva ne-a văzut și pe noi, când ne-am încălțat?»

— «Ei, și ce ne pasă? — E oare vre-un lucru rău?» răspunse ea, râzând.

În timpul ce vorbirăm noi astfel, străinul înaintă spre noi. Erà îmbrăcat în haine cenușii, iar în cap aveà o pălărie în trei colțuri, la ceafă aveà și o coadă cu o fundă, atârnată pe spate.

— «Unde vă duceți? și ce duceți?» — întrebă el, oprindu-se înaintea noastră. Lelița îi răspunse, că-și duce lucrul la oraș, să și-l vândă.

— «Ce fel de lucru?» — întrebă el.

— «Straie de lână, coconașule, pături pentru soldați. — Poate că-ți place și d-tale și o să cumperi vre-una», grăi Novotnoaia, deslegând sarcina, ca să-i întindă una peste lemne. Vecina noastră erà o femeie prea cum-se-cade; îndată-ce se

puneà însã sã vândã câte ceva, erã foc de guralivã.

— «Le-a țesut bărbatu-tău?», întrebã domnul.

«Lucrã și el! Zău, lucrã, coconașule dragã! Da pe timpul secerișului vor fi doi ani, de când a încetat a mai lucrã. A murit de ofticã. Mă uitam adesea, cum le făcea, și am învățat să țes și eu, și acum îmi e de mare folos. Cã zic toatã ziua Măgdălinii: Invațã, Măgdălinã, învațã. cã nime nu poate sã-ți fure ce vei fi învățat».

«Asta-i fiică-ta?», întrebã iar străinul.

— «Nu-i a mea, e fata vecinii, da ea-mi ajută câteodată. Nu te uitã cã e mărunțică, cã-i țapănã și-i place sã lucre. Ea a țesut, ea singurică, pătura asta.» Străinul mã bătù ușurel pe umăr și privi cu bunãtate la mine. N'am văzut în vieța mea niște ochi albaștri așã de frumoși; erã albastrul floarei de albăstrea.

— «Da tu, tu n'ai copii?», o întrebã el pe vecina.

— «Da, coconașule! Am un băiat, pe care l-am dat la școalã la Rychnov. Bunul Dumnezeu i-a făcut parte de darul duhului sfânt: cântã bine la bisericã în cor, și sânt gata sã dau tot ce am, ca sã-l facã popã».

— «Și dacã el n'a vrea sã se facã, ce a fi atunci?» întrebã iarã străinul.

— «Da o sã se facã, de asta stau sã jur. Gheorghe e un băiat bun ca pânea cea bunã», răspunse ea.

În vremea asta eu mă uitam mereu la unealta din mâna lui, întrebându-mă, cum de poate să vadă prin țavă. Cum se vede, mi-a găcit din față gândurile, căci s'a întors spre mine și mi-a zis: «Ai vreă să știi, cum vede omul prin ochianu asta, nu-i așa?» Mă făcui roșie ca racul, fără să îndrăsnesc a ridică ochii.

«Magdalina credeă, că e un flueraș, și că d-ta ești muzicant; i-am spus eu însă cine ești».

— «Și de unde știi tu, cine sânt eu?» întrebă străinul zimbînd.

— «Nu știi cum te chiamă, cred însă că ești unul din ăia, de bagă de samă de lucrători, și că te uiți la ei prin ochiana aia, nu-i așa?»

Străinul începù să rîdă din toată inima. «Așa e, ai găcit-o. Dacă vrei, uită-te cu ochianu», îmi zise el, după-ce isprăvi cu rîsul. Îmi potrivî apoi ocheanul pe ochi. Dragii mei, ce lucruri minunate mi se arătară atunci! Mă uitai pînă în ferestrele din oraș și vedeam tot ceea-ce se petreceă în dosul lor, tocmai ca și când aș fi fost de tot aproape; iar în depărtare, pe câmp, vedeam pe oamenii, cari lucrau, ba îi vedeam atît de bine, de parcă erau de tot aproape de mine. Am vrut să dau și vecinei ochianul, dar ea îmi zise: «Ce-ți trece prin minte? Ar fi într'adevăr frumôs să zică lumea, că o femeie bătrână, ca mine, s'a apucat să se joace cu un lucru ca ăla».

— «Asta nu e nici o jucărie», grăi domnul, «ci-i un lucru folositor».

— «Asta se prea poate, da de mine tot nu este», grăi cumătra, care odată cu capul nu s'ar fi uitat prin ochian. Mie îmi trecu prin gând, că oare aş putea să văd prin el pe împăratul Iosif?... şi mă uitai în toate părţile, apoi văzând, cât de bun e domnul, cu care vorbiam, îi spusei, pe cine aş fi dorit să văd.

— «Şi pentru-ce ai vreà să vezi pe împăratul? Iţi place cumva de el?» — întrebă el.

— «Cum să nu-l plac, când toată lumea îl laudă? — Cum să nu-l am drag, când e atât de bun şi de îndurător? Ne rugăm şi noi lui Dumnezeu, să-i dea stăpânire îndelungată, lui, şi împărătesei, mamei sale».

Domnul părù că zimbeşte, şi grăi: «N'ai voi se vorbeşti cu el?»

— «Doamne fereşte! N'aş şti ce să mă fac de ruşine şi de frică!»

— «Dar' tu nu-ţi pierzi capul înaintea mea. Împăratul e om ca şi mine».

— «Asta nu e tot una, coconaşule», răspunse vecina. «Împăratul e împărat, şi asta-i lucru mare, Am auzit eu vorbindu-se, că te trec răcorile, când stai faţă în faţă cu împăratul. Judecătorul nostru a vorbit în două rânduri cu el, şi tot aşà a păţit-o şi el».

«Precum se vede, judecătorul vostru nu prea are conștiința curată, și nu poate să sufere, ca altul să i-se uite în ochi», — grăi străinul, scriind ceva pe o bucățică de hârtie.

El îi dete nănașei biletul, spunându-i, să meargă în oraș la magazinul militar și să arete biletul, ca să-i dee acolo bani pentru el.

Iară mie îmi dete banul de argint, zicând: «Ține-l drept aducere aminte dela împăratul Iosif și dela mama lui. Roagă-te pentru el, căci rugăciunile unei inimi nevinovate și fierbinți sunt plăcute lui Dumnezeu. Dupăce vă veți fi întors acasă, puteți să le spuneți oamenilor, că ați vorbit cu împăratul Iosif». Apoi se depărtă iute de tot.

Noi ne lăsarăm în genunchi, neștiind ce să facem de spaimă și de bucurie. Nănașa începù să mă certe, că am fost atât de îndrăsneață, deși nu fusese nici ea mai altfel decât mine. Cine s'ar fi gândit însă, fiind în locul nostru, că are în fața sa pe împăratul? Dar ne mângăiarăm cu gândul, că dacă ar fi fost nemulțămît, nu ni-ar fi făcut daruri.

La magazin căpătă nănașa pentru pături de trei ori atâția bani, câți ceruse. Noi ne întoarserăm sburând acasă, iar după ce sosirăm, nu mai sfârșiam cu povestirea celor întâmplate, că toți ne pismuiau pentru norocul nostru.

Mama mi-a găurit banul, pe care de atunci îl port la gât. Am trecut prin vremuri destul de grele, da nu m'am despărțit nici odată de el.

— «Pagubă, mare pagubă, că bunul nostru domn și stăpân își doarme acum somnul cel vecinic în pământul rece!» grăi bunica, încheindu-și povestirea cu un suspin adânc.

— «Mare pagubă!» rostră cu un glas toți ceialalți.

Copiii, cari aflară astfel istoria talerului, îl întoarseră pe toate părțile, și de aici înainte banul le eră cu atât mai scump. Chiar bunica par'că crescuse în ochii lor din clipa, în care aflaseră, că a vorbit cu împăratul Iosif.

Intre doi copii.

Ioan cătră Ghiță. Știi, că a murit tata?

— Știu! Spune-mi însă: pare-ți rău după el?

— Pare și nu prea, pentrucă acolo sus în ceriu iarăși ne vom vedeà.

— Bine, Ioane! Dar atunci nu-l vei mai cunoaște!

— Ba da! Il voiu cunoaște! Acolo sus, în ceriu, voiu tot căută, pânăce voiu află un înger cu nasul roșu, — acela va fi tata.

Dor de țară.

Dorule, de n'ai fi fost,
 Ce ți-ai pus la adăpost
 Jalea și durerea ta
 Tocmai la inima mea?
 Că de când te port la sin
 N'am cu ce să mă alin,
 Că-i prea grea povara ta
 Și mi-i slabă inima,
 Și s'a rupe, mări fărțate,
 De-atâta străinătate.

Căci când stau la sfat cu tine,
 Plânge inima în mine
 Numai lacrimi și suspine.
 Că pe-aicea nu sunt flori,
 Nici glas de priveghitori,
 Nici femei cu răs șăgalnic,
 Nici copii cu joc sburdalnic,
 Nu-i soarele-așa vioiu
 Nice luna ca la noi,
 Firea nu-i pe-aici frumoasă,
 Ca'n Ardeal, la noi acasă.

Gându-mi sboară 'n depărtare,
 Drum de țară până 'n zare,
 Trece 'n fugă deal cu deal
 La iubitul meu Ardeal.
 Văd pe culmi un mândru plaiu,
 Unde-adesea mă purtai

Doină de mi-o trăgănai.
 Turma iese 'n luminiș
 Din huceagul de-aluniș,
 Doina glasul și-l înstrună,
 Și de multă voie bună
 Sună codrul, de răsună.

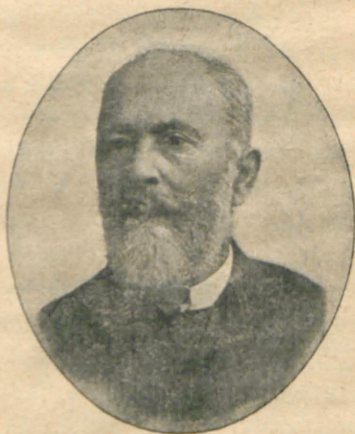
Câmpu-i verde, plin de floare,
 Din văzduhuri mândrul soare
 Cerne pulbere de-argint
 Peste văile ce-alint
 Dulci miresme de zefir
 Din al florilor potir.
 Și pe prispa casei mele
 Sprintenele rândunele
 Numai gura e de ele.

Toate-s dulci, toate mi-s dragi:
 Și pădurile de fagi,
 Munții ce lovesc din creastă
 În tărîa cea albastră,
 Și câmpii, și lunci, și văi,
 Sate, fete și flăcăi;
 E frumoasă firea 'ntreagă,
 Și de-aceea mi-este dragă.

Iar de dorul tuturor
 Gândurile mă dobor,
 Și de-atâta jale grea
 Mi-se rupe inima,
 Dorule, Măria Ta!...

George Pop de Băsești.

Impodobim Călindarul din anul acesta cu chipul unuia dintre bărbații noștri cei mai meritați, al venerabilului octogenar *George Pop de Băsești*. Născut în 1 August 1835 în comuna Băsești din comitatul Sălagiului, dl G. Pop, ve-

George Pop de Băsești.

nerabilul «*badea Gheorghe*», cum s'au obișnuit a-l numi cu tot respectul generațiile mai tinere, — după ce a făcut în tinereța sa studii de drept, a ocupat câtăva vreme diferite oficii administrative în comitatul Sălagiului, iar între anii 1872—1881 a reprezentat în dieta țării cercul electoral Cehul-Silvaniei. Membru devotat al

partidului național român, dl G. Pop a stăruit pentru unirea tuturor Românilor din patrie într'un singur partid politic, a lucrat fără preget pentru consolidarea acestui partid și a suferit pentru convingerile sale politice. De aceea mai pe urmă a și fost ales ca președinte al acestui partid, loc de onoare, pe care-l ocupă cu vrednicie și 'n ziua de astăzi.

Tot așa de mult s'a distins venerabilul «badea Gheorghe» prin binefacerile sale și prin jertfele aduse pentru înaintarea culturală și economică a poporului nostru. Inzestrat de Dumnezeu cu bunăstare materială, n'a pregetat nici odată a jertfi din prisosul său și pentru binele altora, mai vârtos pentru creșterea temeinică a tinerimei noastre. Sunt cunoscute premiile, ce le-a dat dânsul ani de-a rândul învățătorilor români din Sălagiu, distinși prin zelul și priceperea lor în pregătirea generațiilor tinere. Deasemenea sunt cunoscute ajutoarele, ce le-a împărțit pentru sprijinirea învățăceilor dela meserii, și diferitele premii distribuite pentru scrieri bune economice pe seama poporului. — Coroana binefacerilor sale însă a pus-o venerabilul bărbat în primăvara trecută, când a dăruit suma însemnată de *50,000 coroane* pe seama unui Internat, în care să se adăpostească și să primească creștere religioasă-morală românească tinerii, cari cercetează gimnaziul din Șimleu, și care internat

va purtă numele: «*Internatul gr. catolic român George Pop de Băsești*».

De «Asociațiunea» noastră încă s'a interesat vrednicul bărbat, al cărui chip îl aducem, totdeauna, sprijinind lucrările ei cu toată căldura inimei sale românești. Dânsul se numără de multă vreme între membrii săi fondatori, iar figura lui simpatică a fost totdeauna o podoabă a adunărilor generale ale însoțirii noastre culturale.

Din inimă dorim venerabilului «badea Gheorghe» încă multe zile senine, spre bucuria neamului nostru întreg!

Sentințe din Sfânta Scriptură.

Ascultă, fiule, învățătura tatălui tău și nu lăpădă legile maicei tale, că cununa darurilor vei lua pe creștetul tău și lanț de aur împrejurul grumazului tău.

Fiule, nu uită legile mele, și cuvintele mele să le păzească inima ta, că lungimea vieții și anii zilelor și pace vor adauge ție. Milostenia și credința să nu-ți lipsească, și le înfășură pre ele împrejurul grumazilor tăi și le scrie pe lespezile inimei tale și vei afla har.

Fărădelegile vânează pe om și se strânge fieștecare cu lanțurile păcatelor sale.

Iată acum ce e bun sau ce e frumos, fără numai a locuî fraţii împreună.

Frate de frate ajutat, ca o cetate tare şi înaltă, ca o împărăţie puternic întemeiată.

Cu prietinel credincios nimic nu se poate asemăna, şi nu este măsură bunătăţii lui. Prietinel credincios este leacul vieţii, şi ceice se tem de Domnul, îl vor afla pe el.

Grăiţi adevărul fiecarele cătră vecinul său, adevăr şi judecată de pace, şi drept judecaţi în porţile voastre. Nimenea din voi rău să nu gândească vecinului său întru inima sa, şi jurământul cel mincinos să nu-l iubiţi; pentrucă toate acestea le-am urât, zice Domnul atotţiitorul.

Până la moarte te luptă pentru adevăr, şi Domnul Dumnezeu se va lupta pentru tine.

Cumpene drepte şi punţi drepte şi măsură dreaptă să fie la voi. Eu sunt Domnul Dumnezeu vostru.

Mai ales este numele bun decât bogăţia multă.

«Fericit bărbatul, carele în legea lui Dumnezeu cugetă ziua şi noaptea. Acela este ca pomul sădit lângă curgerile apelor, care fructul său îl dă la vremea sa şi a cărui frunză nu veştejeşte, şi tot ce el face, este bine».

Emanuil Ungurianu.

E un fruntaş bănăţean, azi octogenar, care a devenit mare prin o muncă fără preget şi prin fapte rari, săvârşite în folosul neamului său. Generaţia mai veche, la care aparţine şi dânsul, de sigur, îl cunoaşte după toate vredniciile lui. Cei mai tineri poate numai după unele, după cele din anii mai apropiaţi ai vieţii sale, bogate în fapte frumoase. De aceea credem, că e bine să arătăm pentru toţi, cine este, ce a lucrat şi ce a jertfit Emanuil Ungurianu pentru neamul românesc?

Născut în 1846 în comuna Chinezi din Bănat, din părinţi ţărani, şi-a făcut studiile în Timişoara şi Budapesta, unde a obţinut diploma de avocat. În 1874 şi-a deschis cancelarie advocaţională în Timişoara, care a funcţionat timp de 34 de ani. Ca avocat, a fost un sincer sfătuitor al poporului, căruia i-a spus totdeauna adevărul: scurt şi apăsat. Mărginindu-se pentru sine exclusiv la strictul necesar de viaţă, din munca lui şi-a adunat o avere, pentru împrejurările noastre, foarte frumoasă, pe care — cum vom vedeà — a cinstit-o întreagă neamului său.

Dacă Emanuil Ungurianu nu ar fi făcut altceva, decât să fi rămas un cinstit avocat român, care-şi jertfeşte întreaga agoniseală a vieţii neamului său, ar fi fost deajuns pentru a puteà fi aşezat alături de bărbaţii noştri *cei mai vrednici*.

El însă nu s'a mulțămît numai cu atât. Inzestrat cu două mari însușiri: iubirea nețărmurită de muncă și abdicarea totală de sine, și-a pus puterile și priceperea în serviciul poporului său, pe toate terenele de activitate publică.

Pentru propășirea economică a poporului, a înființat în 1885 banca «Timișiana», pe care a condus-o, ca director, pe lângă un salariu foarte modest, cedat și acesta pentru scopuri culturale, timp de 11 ani, când s'a retras, ca să facă loc altora. Locul său însă nu l-a putut umplea nici unul din ceice i-au urmat, și acum, la bătrânețe, Emanuil Ungurianu a trebuit să ia din nou conducerea «Timișianeii», de astădată în mod absolut gratuit, pentru a fondă din nou, așa-zicând, acest institut și a-l menține la locul, la care eră destinat: prima bancă românească din Bănat.

Alături de «Timișiana», a înființat — în scopul ocrotirii și propășirii industriașilor noștri — «Reuniunea pentru ajutorarea învățăceilor și sodalilor români», de care s'a interesat foarte deaproape și pe care a condus-o ca președinte până la 1914.

Pe terenul bisericesc și școlar îl găsim totdeauna în rândurile cele dintâi ale muncii și jertfii. Incepând dela biserica și școala din Timișoara, pentru susținerea cărora a adus însemnate jertfe materiale, și dela Alumneul, proiectat tot acolo, pe seama căruia, la neobosita lui stă-

ruință, s'au adunat fonduri de peste Cor. 120,000, Emanuil Ungurianu a dus pentru legea și limba noastră, în toate corporațiunile bisericești-școlare, o luptă, pe care azi puțini tineri ar mai fi capabili

Emanuil Ungurianu.

să o mai dee. Analele sinoadelor și congreselor noastre vor păstră pentru toate timpurile pagini înălțătoare despre stăruințele și însuflețirea cu cari Emanuil Ungurianu a luptat pentru mărirea

bisericii și a instituțiilor ei. Mai mult s'a animat și a stăruit pentru înființarea unei episcopii române gr.-or. în Timișoara.

Pe terenul cultural a îmbrățișat cu inimă caldă activitatea «Asociațiunii», făcând din despărțământul dela Timișoara un despărțământ model. A înființat mulțime de biblioteci populare și a organizat serii de prelegeri pentru popor. N'a pregetat a lua însuș peana în mână spre luminarea poporului, pe seama căruia a scris unele dintre cele mai prețioase sfaturi, cari au văzut lumina zilei la noi. A sprijinit din toate puterile activitatea culturală și socială a «Reuniunii femeilor române din Timișoara» și a pus temelie și a adunat fonduri pentru ridicarea unui Cămin cultural în acest oraș.

Pe terenul politic a dezvoltat o activitate mai restrinsă, probabil, pentru intransigența vederilor și curățenia moravurilor sale. Cu toate acestea a luat parte la înființarea ziarului de odinioară din Timișoara «Deșteptarea» și a fost unul dintre cei mai înfocați sprijinitori ai presei naționale și ai muncitorilor ei. Pe seama acestor din urmă, a ziaristilor noștri, a voit să înființeze o reuniune. Când altul mai norocos și mai practic a pus temelie «fundațiunii pentru ajutoarea ziaristilor», Emanuil Ungurianu a fost cel dintâi, care s'a decis să-i vină în ajutor, contribuind cu o sumă de Cor. 12,000 la sporirea

fundatăunii. A făcut aceasta, convins, că neamul românesc — oricare i-ar fi soarta — va avea totdeauna nevoie de o presă națională.

Dar fapta cea mai mare a lui Emanuil Ungurianu a fost jertfirea întregii sale averi pe seama neamului său. Înainte cu câțiva ani a dăruit Consistorului din Arad, spre scopuri culturale și bisericești, suma de peste *Cor. 400,000*, și de atunci încoace a mai făcut și alte donațiuni. Prin această faptă a trecut în rândul celor mai mari binefăcători români.

Iată, în chipul acesta și-a făcut Emanuil Ungurianu datoria față de neam. Acestuia i-a dat tot: activitatea sa mănoasă de o jumătate de veac și agoniseala muncii sale. Pentru sine nu a cerut nici când nimic, nici situații, nici distincții. A fost un îndrumător și pentru alții, și lumea românească nu va uita niciodată, că la îndemnul și pildele lui, fostul său amic, Dr. Petru Țiegle, încă a jertfit, pentru cultura și propășirea neamului, toată averea ce a adunat, de peste *Cor. 200,000*.

Stăruitor, socotit, econom, simplu în moravuri, practic, îndatoritor și săritor la orice nevoie, Emanuil Ungurianu rămâne exemplul unei energii triumfătoare.

I. I. L.

Mi-e dor de satul meu!

lese luna dintr'un nor
 Și-mi aprinde'n suflet dor:
 Dor de câmpul înverzît,
 Dor de satu-mi părăsit!

Dare-ar bunul Dumnezeu,
 Să mă 'ntorc în satul meu!
 Dare-ar Dumnezeu, să deă,
 Să mă 'ntorc la vatra mea!

N'o să fie 'n sat drăguță,
 Ca și-a mea, nici o căsuță;
 Ca al meu, frumos, bogat
 N'o să fie nici un sat!

Zi și noapte să muncesc,
 Pân' mi-oiu face, cum doresc,
 Casa — cuib de vesel traiu,
 Satul — colțișor de raiu!

P. Dulfu.

Primarul și bețivul.

Primarul: Măi omule! Nevasta ta se plânge, că i-ai scurtat vieața, cu beutura ta cea multă.

Bețivul: Ași, domnule primar, eu dimpotrivă caut să i-o lungesc. De câteori beau, închin numai în sănătatea ei.

Industria și negoțul românesc în legătură cu războiul.

Poporul nostru românesc din țările Coroanei sfântului Ștefan trăind de veacuri în condiții puțin prielnice pentru o viață mai ridicată, s'a alipit cu trup și suflet de coarnele plugului și de creșterea vitelor.

Toate celelalte trebuințe, cerute de viața lui agricolă: articoli de îmbrăcăminte, mobilier, unelte de gospodărie ș. a. și le-a procurat aproape numai dela industriașul străin din orașul învecinat.

Să se gândească Românul ca să-și crească vreun băiat pentru negoț și industrie, nici po-mană. Astfel de îndeletniciri, până bine de curând, erau ținute de dejositoare pentru țăranul nostru, iar pentru intelectuali chiar și astăzi sunt privite tot cam în chipul acesta.

Înaintarea urmată în cursul timpului și lupta pentru existență încet cu încetul ne-a desbinat de preocupările neîndreptățite față de aceste ocupațiuni, și mai ales Românii învecinați cu orașele săsești încep să-și deie copiii la meserii și astfel ne pomenim în orașele cu caracter străin și cu câte un negustor ori meșteșugar român. Brașovul și Sibiiul sunt cele dintâi centre, unde se infiripează clasa noastră mijlocie. Părintele protopop *B. Baiulescu* la Brașov și asesorul *N. Cristea* la Sibiiu, amândoi răposați, au stăruit

mult în aceasta direcțiune. La îndemnul lor se înființează «*Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români meseriași din Brașov*», iar la Sibiiu «*Reuniunea sodalilor români*». Acestor două reuniuni și conducătorilor lor le revine meritul de a fi pus temelie clasei noastre de mijloc.

An de an se înmulțesc industriașii români aproape în toate centrele mai de seamă, și după pilda Sibiiului și Brașovului se constituie în reuniuni. Clujul, Săliștea, Sebeșul-săsesc, Alba-Iulia, Lugojul, Bistrița și Blajul ne surprind cu meseriași organizați. Pe urma lor dau semne de viață independentă meseriașii români din Turda, Abrud, Dej, Gherla. Grație acestei organizări, Reuniunile din Sibiiu, Sebeș și Blaj au aranjat câteva expoziții succese, — dovedind, că meseriașul român este în stare să producă și să creeze lucruri frumoase și trainice, și să mulțamească trebuințele poporului nostru.

Din frământările aceste ne pomenim cu câteva firme de negustori, cari ne fac cinste și înaintea străinilor; tot astfel se ridică la nume și bunăstare și unii dintre meșteșugari.

Războiul actual, care mai bine de trei ani bântuie fără milă la granițele țării noastre, și-a cerut din prisosință jertfa și din partea meseriașilor noștri. Blajul singur a trimis până în prezent la 120 meșteșugari pentru apărarea

patriei. Aproape toate atelierele și negustoriile sunt închise. Acasă au rămas numai bătrânii și invalizii. Vieța și munca industriașului român sunt în totală stagnare.

În fața acestei situații ni se impun probleme nouă pentru viitor. Războiul îngrozitor, cu multele sale mizerii și neazuri, credem că ne va cuminti în multe privințe, și în vederea păcii, pe care o așteptăm cu atâta neastâmpăr, e bine și potrivit să scoatem învățăminte de folos și cu privire la vieța în viitor a meșteșugarului și negustorului român.

Sutele de meseriași și negustori români, cari dela începutul războiului își fac datoria patriotică pe feliuritele fronturi din țări străine, precum și ceice pribegesc ca prizonieri prin depărtări nemaipomenite, au prilejul să se înapoieze în mijlocul nostru cu bogate experiențe. În războiurile lor au avut ocazie să se convingă, că măestriile sunt îndeletniciri prețioase, că toată cultura și civilizația neamurilor cu cari au venit în atingere, e în strânsă legătură cu măestriile. În chipul acesta cu siguranță toți meșteșugarii înrolați în șirurile armatei se vor reîntoarce la căminurile lor cu o doză de mândrie a profesiei ce urmează și cu conștiința de sine mai pronunțată. Vor spune celor de acasă, de ce considerație se bucură meseriile la străini, ce orașe înfloritoare au văzut, cum sunt de înstăriți

meșteșugarii și negustorii neamurilor pe unde au umblat.

Tot pe urma războiului se vor convinge măestrrii noștri, că orice meșteșug numai atunci e «plug de aur», când îl purtăm cu diligență și cu cinste. Războiul actual de bună seamă a convins și pe meșteșugarul român, că și meșteșugul are lipsă de carte și învățătură. După războiu, cu siguranță, nu se vor mai găsi învățăcei și meșteșugari neștiutori de carte, de cari, durere, am întâlnit până acum.

Tot din războiu vor veni meseriașii noștri cu învățatura, că numai în organizație și unire este putere. În urmare avem deplină nădejde, că în viitor reuniunile de meseriași se vor înmulți, și în legătură cu mersul vremii, meseriașii și negustorii noștri vor fi tot mai mult pătrunși de idealul vieții cooperative. care la alte popoare a adus și aduce roade atât de bogate.

Voind să ne întemeiem o viață economică independentă, se impune, ca factorii conducători bisericești, băncile noastre și toți intelectualii să îndrumeze generațiile viitoare spre profesii libere.

Noi credem, că nici când ca acum nu ni s'au dat atâtea ocazii, să ne putem convinge cu toții, de ce preț sunt profesiunile libere. Meșteșugarii și negustorii rămași acasă, pe urma ocupațiunei

lor, s'au recules și cei harnici au făcut averi considerabile.

Pacea ce o să vie, ne va deschide o lume nouă cu o mulțime de trebuințe, cari toate își reclamă oamenii, cari să le mulțamească. Șirul celor căzuți trebuie înlocuit.

Să stăruim cu toții pentru înmulțirea meseriașilor și perfecționarea lor.

Consistoarele noastre să creeze burse pentru școalele profesionale, de unde se vor recruta măestri specialiști, cari să ridice fabrici, pentru prelucrarea deosebitelor materii brute, ca: lână, pei, lemn, ș. a. produse de țaranul nostru.

Lucrând în viitor conduși de astfel de gândiri, vom avea și noi o clasă mijlocie puternică, care va fi stâlp solid în viața noastră economică financiară.

Prof. G. Precup.

Secetă.

Atâția ochi se 'ndreaptă
 Acuma cătră cer,
 La norii cari s'arată
 În zare și iar pier.
 Un vânt din răsărituri
 Tot bate ne'ncetat
 Și uscă și mai tare
 Pământul insetat.
 Bucatele în luncă
 De secetă s'aplec —

Se suce cucuruzul,
 Rămâne spicul sec.
 Iar podurile-s goale
 Și pruncii 'ntr'una cer, —
 Atâția ochi se'ndreaptă
 De-o vreme cătră cer:
 Indură-te, Părinte,
 De noi, nu ne lăsà!
 Măcar că nu ni-s vrednici
 A cere mila Ta.

Darul.

Tot darul, bunătatea,
 In lume care vine,
 Coboară totdeauna,
 Parinte, dela Tine.
 A Ta putere mare
 In clipă vântu-l suce,
 Adună 'n grabă norii
 Și ploaie ne aduce.
 Puțin mai înainte
 Credeam că ne aprindem,
 Iar norii - acuma toarnă
 Și noi nădejde prindem.
 Pământul fript de sete
 Din mila Ta s'adapă
 Și lumea necăjită
 De-o grijă se mai scapă.

(După «Drapelul»).

G. B.

Proverbe.

Averea e ca o baltă ; cum faci un șanțuleț,
toată se scurge.

In bani nu te gurguiă, că Dumnezeu dă și ia.
Nici nu-i mai rea boală, decât punga goală.
Cu bucătăria plină, sărăcia e vecină.

Să fii bun și blând la toate, dar până unde
se poate.

Carte nu știe, dar calcă a popie.

Nime nu întreabă de casa frumosului, ci
de casa vrednicului.

Vinde moșie și cumpără sanie.

Două muieri și-o găscă fac târgul cucului.
Pe celce se va face oaie, îl mănâncă lupii.
Vremea învață pe ceice n'au dascăl.

E om frumos, dar năravul îl strică.

De joc e ca focu, de lucru ca butucu.

De frate, frate să-mi fii, dar la noi mai
rar să vii.

Dacă n'ai cale, fă-te mărturie.

Dacă ai bani, ai prietini și dușmani.

Dacă des sărbători faci, n'o să ai ce să
îmbraci.

De ai venite mititele, mai oprește din măsele.

De omul iute depărtează-te un minut; de
cel fățarnic fugi neconținut.

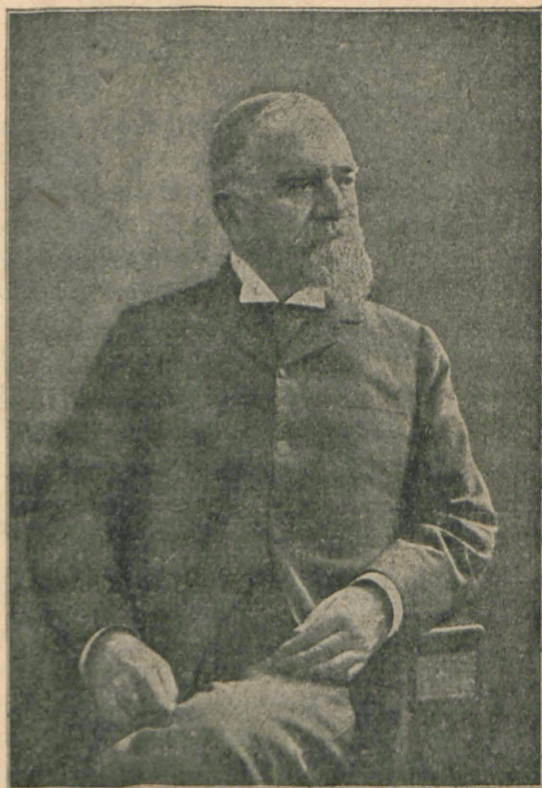
Ziceți multe și mărunte, ca și babele că-
runte.

Din tot răul iese și ceva bun.

Titu Maiorescu.

Duminecă în 1 Iulie n. 1917 a închis ochii pe vecie în București, în vârstă de 77 ani, unul din cei mai învățați bărbați ai neamului nostru: *Titu Maiorescu*. Născut în anul 1840 în Craiova din părinți de origine dela noi, Titu Maiorescu, dupăce a făcut ca tânăr studii strălucite în străinătate, a fost timp îndelungat profesor de filozofie la școlile înalte din Iași și mai târziu din București, adăpând din izvorul cunoștințelor sale bogate rânduri-rânduri de tineri și astfel contribuind în mod însemnat la luminarea neamului nostru românesc. — El s'a distins și ca scriitor, fiind mare măiestru în purtarea condeiului, nu numai în limba română, ci și în limbi străine. Lucrările lui literare cele mai însemnate sunt acelea, în care, cercetând mai deaproape scrierile românești, date la iveală în cursul timpului, arată cu multă pătrundere și cu judecată dreaptă, care din ele sunt de preț și care nu. Indesebi el stăruie, ca învățații noștri să nu se depărteze în scrisul lor de graiul poporului, ca astfel lucrările lor să poată fi înțelese de cât mai mulți și să contribue la luminarea neamului întreg.

Titu Maiorescu s'a distins și ca bărbat politic al țării sale, fiind ales un lung șir de ani ca deputat în Casa țării și încredințat în mai multe rânduri cu purtarea vredniciei de ministru, cu deosebire cu conducerea învățământului. Mai

† Titu Maiorescu.
(1840—1917).

pe urmă el a fost câtăva vreme și ministru-președinte al Statului român.

Trecerea lui din viață a lăsat adâncă părere de rău în inimile tuturor aceluia, cari i-au cunoscut și i-au știut prețuî lucrările.

In veci pomenirea lui!

Să cultivăm plante de leac.

— De Dr. Alexandru Borza. —

Greul războiului zace fără îndoială pe umerii agricultorilor. Tot plugarii vor avea să poarte și după războiu în primul rând sarcinile grele, cari vor apăsa o generație întreagă de oameni. Din pământ va trebui să stoarcem dările enorme ce ni se vor impune; economii se vor lupta mai mult și cu scumpetea brațelor de muncă și a tuturor produselor industriale.

Trebue deci să ne gândim foarte serios de pe acum la mijloacele și căile, cari ne vor duce la o urcare a venitelor pe moșia noastră strămoșască, multă, — puțină, câtă este.

O cale foarte potrivită, ca să stoarcem mai mult câștig în pământul nostru, este cultivarea plantelor de leac.

Când veți ceti îndemnul acesta, ca pe lângă bucatele, plantele de nutreț și legumele obicinuite până acuma, să cultivați și isma și

mătăcina și ricinul, veți zimbî poate ne-
încrezători.

Și totuși va trebui să îmbrățișăm și acest nou ram al economiei, nou cel puțin pentru noi. Popoarele apusului cultivă de demult încă plante de leac, cari le aduc un câștig așa de îmbelșugat. Dar și în țară la noi au încercat unii și alții să cultive o tablă de ismă, un pământ cu muștar, o grădină cu jale, câteva straturi cu nalbă mare, și toți recomandă noua în-
deletnicire.

De când a venit apoi urgia războiului peste noi și nu mai primim din străinătate burueni de leac, vedem cum se scumpesc zilnic leacurile și cum ne lipsesc unele chiar de tot. Simțim în mod dureros cu toții, că avem să ispășim păcatele vechi, o nepăsare păcătoasă față de darul îmbelșugat a lui Dumnezeu, ce sunt buruenile de leac.

Cum să ne apucăm însă de lucru și ce fel de burueni să cultivăm?

La întrebările acestea voi răspunde pe scurt în cele ce urmează.

Înainte de foarte trebuie să ne câștigăm sămânța ori mlădițele trebuincioase. *Academia de agricultură* din Cluj (Kolozsvár) ne trimite bucuros cantități mai mici dintr'amândouă, ca să ni-le înmulțim, dacă dorim să cultivăm în măsură mai mare vre-o plantă. Mai bine ar fi, să se întovă-

rășească mai mulți economi și să cultive același soi de plante, ca să producă și cantități mai mari dintr'o buruienă de leac sau dintr'alta.

Toate semințele buruienilor de leac se află și în comerț (E. Mauthner la Budapesta etc). Unele se pot aduce dela câmp ori din păduri, unde cresc sălbatice. Multe se cultivă și acum prin grădinile țerănești într'o tufă ori două, și se pot ușor înmulți.

Mai mult se recomandă următoarele plante de leac spre cultivare:

Isma-bună, numită și ismă-de-leac, mintă-de-grădină, (latinește: *Mentha piperita*). Mlădițe putem aduce dela Cluj, unde se cultivă soiuri bune, aduse din Anglia, Statele-Unite și Japonia, toate mai înaintate ca noi în cultivarea plantelor de leac.

Isma o sădim mai bine primăvara, în Maiu. Toamna îngheață foarte ușor. Planta aceasta iubește locuri bine gunoite, umede, la șes și la soare. Mai mult de 3 ani n'o putem însă lăsa în acelaș loc, că prea îl stoarce de unele materii nutritoare, așa încât se va produce o marfă slabă. Pe urma ismei se pot cultivă cartofi, ceapă și napi de zahar.

Singuraticele mlădițe le sădim la distanță de 35 cm. în șire drepte și le săpăm de 2—3 ori, ca să nu le năpădească buruienile. Prin Iunie cosim întâiașdată isma, apoi mai târziu încă

1—2 ori. Plantele tăiate le uscăm în pod ori în șură. Maja metrică de ismă se cumpără înainte de războiu cu 60—80 coroane. Dacă rupem frunzele de pe cotor și le uscăm deosebit, căpătăm și de douăori mai mare preț pentru ele. Un jugăr catastral aducea peste 500 cor. în vremuri de pace. Mai mult ca oricare dintre cerealele comune!

Tot așa de bine răsplătește și cultura *ismei-crețe* (*Mentha crispa*), care se face bine prin locuri umede, bine gunoite. În unii ani are trecere mare această buruiiană, așa că se putea stoarce (înaintea războiului) și mai bine de 1000 cor. dintr'un jugăr.

Jalea de grădină (*Salira officinalis*) iubește locurile uscate, coastele cu pământ mai bun și lumina soarelui. Incepe a înflori la începutul lui Iunie. Atunci rătezăm planta aproape de pământ, și culegem de pe ea frunzele și vârfurile mai bogate în uleiuri mirositoare. Le uscăm ca de obicei. Venitul curat, ce rămâne după cheltuielile cu săditul, săpatul și culesul plantei, se urca la 1000 cor. la an.

O plantă, ce crește sălbatecă prin apropierea bălților și râurilor, este *nalba-mare* (*Althaea officinalis*), care se poate cultiva cu bun succes prin locuri umede, *bine gunoite*. Aci își face planta în scurtă vreme rădăcini groase, care se taie în bucățele cubice și se uscă la un loc călduros,

ca să-și păstreze culoarea albă frumoasă. Frunzele și florile încă sunt de leac.

Mătăcina (roinița, *Melissa officinalis*) se cultivă ca și jalea, tot pentru frunzele și vârfurile de tulpină.

Măgheranul (*Origanum maiorana* L.) este o altă plantă medicinală foarte căutată, a cărei cultură se răsplătește totdeauna îmbelșugat. Iubește pământul bun de grădină; crescând, se poate tăia și de mai multeori la an. Frunzele și tulpinile mai subțiri, uscate, se cumpărau la farmacii și drogherii cu 1.50—2 Cor. de kg și în timpuri de pace. Acum îi crește prețul pe zi ce merge.

Odoleanul (*Valeriana officinalis*) crește sălbatec pe râturi umede și prin păduri, dar se poate cultiva bine pe orice loc, fie cât de rău. Planta aceasta o sămănăm primăvara în rânduri, la distanță de 30 cm. O plivim odată și nu mai avem de lucru cu ea până toamna, când îi scoatem din pământ rădăcina și, spălată, o uscăm în pod. Se poate lăsa și până'n anul al doilea, ca să se îngroașe mai tare.

Florile de *coada-vacii* (lumânărică, lumânare, nepotul-tabacului, *Verbascum thapsus*, thapsiforme și *V. phlomoides*) sunt foarte căutate ca leac, dar strângerea și cultivarea lor numai atunci se răsplătește, dacă avem brațe de muncă ieftine la îndemână. Dupăce prin casele Ro-

mânilor copiii nu lipsesc din mila Domnului, s'ar putea îndeletnici mulți oameni săraci cu strângerea florilor ce cresc singure pe ogoare și pe toate râpile; ar putea și sămăna buruiana aceasta prin locuri de obicei nelucrate. Florile trebuie să le adunăm dimineața și să le uscăm întinse la soare ori la căldură. Le împachetăm cu îngrijire, ca să nu se umezească.

Prin locuri umede, bine gunoite, ferite de vânt și călduroase, unde rodește bine cucuruzul, se poate cultiva *ricinul*, care ne dă semințe mari, bogate în ulei medicinal. Fiind ricinul simțitor față de frig, îl sămănam numai prin Maiu, dar îl putem sămăna și mai curând în răsadniță și îl sădim afară numai după ce au trecut înghețurile de primăvară. Fructele ricinului sunt ghimpoase, la coacere se desfac și aruncă semințele pेत्रीțe, de mărimea mazării. Trebuie prin urmare să le adunăm pe rând, așa cum încep a se coace, și să le întindem în pod, ca acolo să plesnească la coacere. Pe un jugăr catastral se produc 500—700 kg. de semințe. Înainte de-a începe cultivarea acestei plante, trebuie să ne îngrijim de cumpărător.

Tot pentru semințele oleioase, dar și pentru florile întrebuințate la vopsit, se recomandă cultivarea *Șofrănașului* (*Carthamus tinctorius*). Crește prin locuri călduroase; trăește un an.

Degețelul-roșu (*Digitalis purpurea*) este o plantă veninoasă, dar slujește la pregătirea unor leacuri foarte căutate. Se face bine în pământ gras de pădure. O prăsim din sămânță. Frunzele i-le adunăm și le uscăm ca și la alte plante de leac. Ține 2—3 ani.

Pentru rădăcinile folosite ca leac se cultivă *ipcărigele* (*Gypsophila paniculata*) și *odogacii* sau săpunelele (*Saponaria officinalis*), care se găsesc și sălbatece de-alungul apelor curgătoare.

Pentru semințe se cultivă rapița sau *muștarul alb* (*Sinapis alba*), *molotrul* (*Foeniculum officinale*) și *coriandrul*; *schinelul* (*Cnicus benedictus*), *leventica* (*Lavandula vera*), *nalba-de-grădină* (*Althaea rosea* var. *nigra*) și multe altele încă pentru frunze și flori.

Să încercăm și noi cultivarea lor. Dar să nu desnădăjduim, dacă una sau alta nu reușește, ci să căutăm să găsim planta căreia-i priește mai mult locul nostru.

Cărturarii, preoții și învățătorii dela sate să ajute cu sfatul lor pe oamenii necăjiți, binecuvântați cu mulți copii și puțină moșie, ca să-și îndrepte soarta materială prin plantele de leac. Să facă scrisorile oamenilor, prin care cer sămânță sau ofere marfa uscată.

Munca lor va aduce roade binecuvântate.

Trei dascăli răposați.

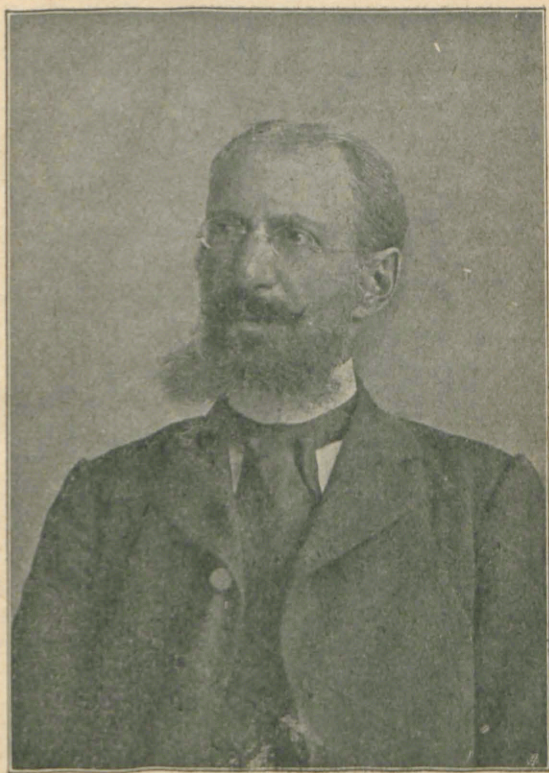
În cursul anului 1917 am avut nenorocul a perde trei dintre cei mai buni dascăli ai noștri: pe *Dr. Ioan Rațiu* din Blaj, pe *Ioan Socaciu* din Brașov și pe *Iacob Mureșianu*, deasemenea din Blaj.

1. *Dr. Ioan Rațiu*, răposat în puterea vârstei (47 ani) în 9 Ianuarie n. 1917, a fost unul din cei mai harnici profesori dela școalele noastre din Blaj, răspândind cu pricepere și fără preget lumina în jurul său, mai întâiu ca profesor la preparandia pentru învățători și la școala mai înaltă de fete, iar după aceea, timp de aproape 17 ani, ca profesor la gimnaziul din acest izvor al culturii românești. Profesorul Rațiu a fost însă și scriitor zelos, lăsând în urma sa un număr însemnat de lucrări, rodul muncii sale pricepute și stăruitoare. Astfel, pe lângă două cărți de școală, lucrate în tovărășie cu alții, a scris el despre poezii Andreiu Mureșanu și Vasile Cârlova, despre învățatul Timoteiu Cipariu, despre vechii dascăli Ioan Rusu și Vasile Fabian Bob, despre învățatul istoric Alexandru Papiu Ilarianu și despre vrednicul canonic Ioan Micu Moldovan. Îndeosebi s'a ocupat el cu istoria școalelor dela Blaj, despre al căror trecut a adunat un material foarte prețios. În urma vredniciei sale el fusese ales și ca membru al Comitetului însoțirii noastre culturale.

Dr. Ioan Rațiu.

(† 9 Ian. n. 1917).

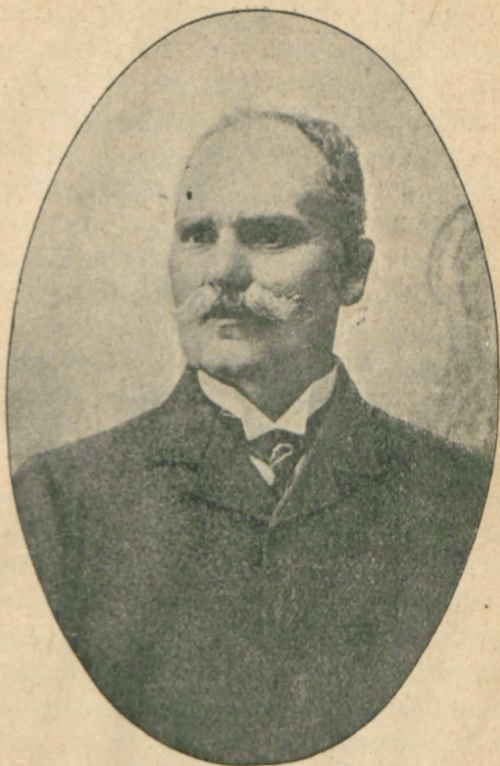
† Iacob Mureșianu.
(1857—1917).

2. Profesorul *Ioan Socaciu*, de naștere din Mândra (com. Făgărașului), a răposat, la vârsta de 72 ani, în comuna sa natală, în 27 Februarie v. El a servit timp de 36 ani ca profesor la Școala comercială română din Brașov, propunând Economia națională, Dreptul cambial și Legea comercială, studii, în care se adâncise, ca puțini alți bărbați de ai noștri, și pe care le predă elevilor săi cu deosebită pricepere.

El încă a lăsat după sine câteva scrieri de mare preț.

3. *Iacob Mureșianu*, de naștere din Brașov, ca fiu al bătrânului Iacob Mureșianu, fost multă vreme redactor al «Gazetei Transilvaniei», s'a stins din viață în Blaj, în ziua de 25 Maiu n., în vârstă de 60 ani. În Iacob Mureșianu am perduț noi Români un harnic și priceput profesor de muzică și un talentat compozitor (alcătuitor) de cântece românești. Dela el ni-a rămas un număr însemnat de cântări puse pe note, parte pentru voce și pian, parte pentru cor și orchestră. Astfel a compus el vestitele piese pentru cor și glasuri singuratice: Mănăstirea Argeșului, Constantin Brâncoveanu, Erculeanu, și altele, cântate spre înălțarea tuturor, cari le-au auzit, în Blaj și în alte locuri. El a scos totodată ani de-a rândul foaia muzicală «Muza română». Tot el a compus imnul sau cântecul Asociațiunii, cântat la mai multe adunări generale ale însoțirii noastre culturale și la alte ocaziuni.

Tuturor acestor trei bărbați meritați le zicem din adâncul inimei: *Odihnească în pace!*

Profesorul Ioan Socaciu.

(† 27 Februarie 1917).

Un dușman al omului.

Astăzi tot omul cunoscător de carte știe, că boalele molipsitoare, cari sunt cele mai răspândite și totodată și cele mai primejdioase, sunt pricinuite de niște ființe mici, numite *microbi*. Ființele acestea sunt așa de mici, că cu ochiul liber nu se pot vedeà; pentru aceasta e și greu să ne apărăm contra lor.

Microbii ajung în corpul omului pe diferite căi. S'a dovedit însă, că *muștele* au un rol mare la răspândirea microbilor și în urmare la răspândirea boalelor molipsitoare. Cum muștele sboară pretutindenea, cum ele se așează pe oameni morboși și animale bolnave, pe cadavre de animale și pe tot ce le vine în cale, este numai firesc lucru, dacă pe piciorușele și botșorul lor se pot găsi tot felul de murdării și tot felul de microbi. S'au găsit pe corpul muștelor și în stomacul lor: microbii colerei, microbii tifusului, microbii tuberculozei și mulțime de alți microbi, unii nevinovați, alții foarte primejdioși. — Dar cine n'a auzit, că cutare om a murit de o pișcătură de muscă?

Musca se așează cu mare plăcere pe oala cu lapte, pe pânea și mămliga lăsate pe masă, îi place să se hrănească cu lapte, dar în nepriceperea ei, toată murdăria, toți microbii ce se găsesc pe piciorușele ei, îi lasă în lapte, de

unde ajung în stomacul oamenilor, pricinuind tifus, disenterie (inimă rea), urdinare și alte boale. An de an, mai ales vară de vară, se prăpădesc o mulțime de copii pe urma microbilor ce muștele au depus în lapte, peste tot în bucatele destinate ca hrană copiilor.

Unde se găesc mai multe muște? Fără îndoială acolo, unde locuiesc mai mulți oameni (și animale) și unde e negrija și necurătenia mai mare. Tot în locurile acestea se găesc și cei mai mulți oameni bolnavi. În casele țăranilor noștri în timpul verii sunt roiuri întregi de muște, cari se așează pe laptele descoperit, pe mămăliga de pe masă, pe copilul din leagăn, lăsând pretutindenea câte ceva din straița cu microbi. Tot în casele țăranilor noștri găsești vara cei mai mulți copii bolnavi; disenteria și urdinarea seceră multe jertfe dintre copiii țăranilor noștri.

Urmează deci, că *musca este un mare dușman al omului*, pe care trebuie să-l combatem cu toate mijloacele ce ne stau la dispoziție, an de an și fără întrerupere, căci el se înmulțește repede, fiind o ființă prea spornică.

Curățenia este prima și cea mai de căpetenie armă de combatere: curățenie în casă, în curte, în grajd. Ori-cui trebuie să-i bată la ochi, cum bâjbăe de muște în jurul grămezilor de gunoiu, în grajduri și în case murdare; iar

de altă parte trebuie să constate, că în casele curate abia de sboară câte-o muscă rătăcită. Așadară locuința omului să fie curățită regulat în fiecare zi; pânea, laptele, tot ce poate ademeni muștele, să se așeze în un dulap, ori să se acopere bine. Asemenea să se curețe cât mai des curtea; gunoiul să se depună în dosul șurii ori în o groapă pardosită și provăzută cu acoperiș; să nu se dea uitării nici grajdurile, cotețul, căci nici animalelor nu le umblă bine în murdărie și în mijlocul roiurilor de muște.

Prin curățenie împedecăm înmulțirea muștelor, le lipsim tot odată de hrana lor și în urmare nu le atragem din vecini.

Muștele își așează ouăle în crepăturile podinelor, în unghiulețe ascunse, tot cam la locuri, unde numai omul harnic și iubitor de curățenie le poate găsi. Iată, pentru ce curățenia trebuie să fie temeinică și nu numai pentru ochii lumii.

Dar, ca combaterea acestui dușman să fie deplină, trebuie să așezăm în locuințele noastre și sticle pentru prinderea muștelor ori fășii de hârtie unse cu cleiu. În felul acesta vom curăți locuințele noastre și împrejurimea lor de un primejdios răspânditor de boale și de un oaspe de tot obraznic.

Dr. Beu.

Cu măsură și cumpăt.

Este o lege sfântă, care ne poruncește să trăim cu măsură și cumpăt.

Părinții înțelepți își povățuesc pe fiii lor să fie cu măsură și cumpăt în toate vorbele și faptele lor.

Tot așa învățătorul în școală și preotul în biserică.

În toate cărțile și gazetele bune se găsesc povețe de acest fel.

Povețele, însă, adesea rămân povețe, intrând pe-o ureche și eșind pe cealaltă.

Traiul cu măsură și cumpăt se poate însuși numai prin obicinuință, care se ajunge prin o creștere bună sub ochii deapururea trezi ai părinților și crescătorilor.

Sfatul bun și, mai ales, pilda bună, ca în toate, așa și în privința obicinuinței de a trăi cu măsură și cumpăt, sunt cele mai de frunte mijloace.

În timpuri de pace traiul cu măsură și cumpăt a fost lăsat la bunul plac al fiecărui om, al fiecărei familii, arătându-se numai folosul și binele ce-l aduce el. Timpul acesta de războiu îndelungat și crâncen a adus cu sine, să se ia măsuri anume, măsuri foarte aspre de înfrânare, de traiu cumpătat și cu o bine chibzuită împărțeală.

Astăzi nimenea nu are voie să trăiască cum îi place.

Bărbații în putere trebuie să facă servicii întru apărarea patriei. Cei rămași acasă, bătrâni, copiii și femeii, trebuie să lucreze și pentru ceice au să manueze armele.

Toate s'au întocmit astfel în cursul răsboiului, ca prin o bună cumpănire și cruțare a întregii agoniseli, armata să aibă toate cele de trebuință pentru purtarea cu sorți de izbândă a răsboiului, și în acelaș timp, nici cei de acasă să nu ducă lipse.

Astfel s'a hotărît în amănunte, că anume câte bucate are să se întrebuițeze la casă, de fiecare gură, pe zi, pe lună, pe an, atât pentru orășeni cât și pentru săteni.

Tot așa se urmează și cu împărțirea hranei pentru animale.

Și iată, că strâmtoarea, în care am ajuns prin răsboiu, ne silește să ne tragem odată seama cu toții, ce însemnează a trăi cu măsură și cumpăt.

Imprejurările au adus cu sine, între altele: că acum spiritul se fabrică numai într'o măsură foarte mică și că, și atâta cât se fabrică, este rechiziționat (adunat), se împărțește cu măsură și s'a scumpit din cale afară. Astfel, de timp îndelungat rachiul aproape nu se mai bea de cătră poporul nostru, care-l îndrăgise așa de mult și credeà, că fără el nu poate munci și trăi. Dar nu se bea acum nici la orașe. Berea de asemenea e puțină și scumpă; iar' la vin, cum

și el e foc de scump, ajunge numai un număr restrâns de oameni.

În chipul acesta oamenii au început să urmeze, firește de nevoie, câteva din cele mai frumoase virtuți: munca fără preget, cruțarea, cumpătul și trezvia.

Dacă războiul ne va lumina mintea, ca să urmăm, de bunăvoie, și după încheierea lui, pe aceste căi, fața lumii se va schimba ca prin farmec. Atunci bunăstarea și îndestularea se vor înstăpâni pretutindeni, iar lipsele și nevoile se vor împuțina.

Deci, din pățania zilelor grele de azi, să ne însemnăm bine vecinicul adevăr: că avem să trăim cu măsură și cumpăt, pentru binele și fericirea noastră, a tuturor.

R. Simu.

Vers popular.

Fă-mă, Doamne, ursitoare,
 Să urzesc zile cu soare,
 Zile dulci de sărbătoare
 Mândrei mele țărișoare!
 Ori mă fă un inger blând,
 Ca să las acest pământ,
 S'alung nourii de jele
 De pe ceriul țării mele.

A. L.

Trei binefăcători ai neamului.

Dăm pe paginile acestui Calendar chipurile a trei nobile odrasle ale neamului nostru, trecute în hotarele vecinicii, care și-au închinat averea lor binelui obștesc, dându-o în chivernisirea «Asociațiunii».

1. *Locotenentul George Boieriu*, născut în Vad, comitatul Făgărașului, la anul 1827, † în Martie 1901 în comuna în care s'a născut, a studiat la școala grănițarească din Orlat. Ca sublocotenent de artilerie, a luat parte activă la războaiele din Italia. De pe câmpul de luptă s'a reîntors invalid, olog de ambele picioare. Legat de pat vr'o 12 ani, a vegetat trupește, fiind însă neîntreput întreg la minte și suflet. A fost un suflet ales, plin de dor și dragoste pentru înaintarea neamului său. Astfel întreagă agoniseala sa, adunată cu multă cruțare, a lăsat-o pentru cultura acestuia. Anume: a încredințat «Asociațiunii» spre administrare *suma de 3300 floreni*, care până la sfârșitul anului 1915 a crescut la *K 18,015.06, ca fundațiune*, purtând numele nobilului fondator.

Dela începutul anului 1906 se dau ajutoare și stipendii din această fundațiune, iar 25% se capitalizează mereu, înmulțindu-se, din timp în timp, numărul stipendiilor. Ajutoarele sunt destinate pentru elevi din școala poporală, bursele

Locotenentul George Boieriu
din Vad, născut în 1827, † 1901.

pentru elevi din școalele medii, școale de meserii și universități.

O altă fundațiune a încredințat-o spre administrare Locot. Boieriu Consistoriului din Blaj, iarăș pentru înaintarea culturei neamului. Pe calea aceasta dânsul s'a făcut o pildă vrednică de urmat și ș-a însemnat numele pe veci în cartea celor ce vor fi întotdeauna pomeniți cu laudă.

2. *Căpitanul Teodor Sandul*, originar din Năsăud, † în Goriția (Görz), la 9 Octombrie 1908, a lăsat o *fundațiune*, care-i poartă numele, în *suma de 24,407.38* și pe care o administrează «Asociațiunea». La sfârșitul anului 1915 fundațiunea ajunsese la *46,000* coroane. Fundațiunea este destinată, în locul prim, pentru stipendii pentru tineri, cari au creștere românească și se pregătesc pentru cariera de meserii sau de tehnică, iar în locul al doilea, pentru ceice se pregătesc pentru agricultură și grădinărit. Fundațiunea s'a pus în lucrare de mai mulți ani, dându-se din 80% ale venitului ei un stipendiu de 700 cor. și altul de 400 cor., iar 20% ale venitului capitalizându-se, amăsurat dorinței fundatorului. Din testamentul prin care căpitanul T. Sandul ș-a lăsat *întreagă averea sa* pentru *cultura neamului*, se vede inima sa nobilă și sentimentele sale curate pentru binele deaproapelui. — Fie, ca atât fapta măreață a căpitanului T. Sandul, cât și aceea a lui G. Boieriu

Capitanul Teodor Sandul
din Năsăud, † în anul 1908.

să servească de nobil îndemn pentru cât mai mulți dintre ofițerii noștri, făcându-se, și în felul acesta, binefăcătorii neamului și patriei!

3. *Sidonia Muntean n. Roșiu*, născută în 21 Martie 1859 în Alba-Iulia, † în 1 Ianuarie n. 1912 în Sibiu, văduva fostului subjude din Câmpeni *Dumitru Muntean*, a fost una din femeile cele mai vrednice și cu sentimente mai nobile ale societății noastre românești.

Dânsa a fost nu numai o soție bună, credincioasă, cu o cultură aleasă și o econoamă, cum rar se găsesc, ci eră milostivă față de săraci, o creștină bună, care-și iubiă mai pe sus de toate neamul său românesc.

Inima sa nobilă se poate vedeà mai bine din fapta, cu care și-a încheiat și încununat vieța.

Neavând copii, a lăsat la moarte aproape întregă averea sa, în *suma de 40,000 coroane*, «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», *ca fundațiune*, care să-i poarte numele, având să se capitalizeze această sumă timp de 10 ani; iar după aceea venitul ei să se întrebuințeze pentru scopurile culturale ale «Asociațiunii», și în felul acesta, făcând o faptă neperitoare pentru binele neamului întreg.

Numele ei se va pomeni din neam în neam și va sluji cu pildă vrednică de urmat și altor femei și bărbați cu suflete înalte și curate.

Sidonia Muntean n. Roșiu
născ. 1859, † 1912.

Pilde și asemănări.

Fie voia ta! — La un preot vestit prin frumoasele predici ce le ținea, a venit într'o zi un prietin al său și-i zise: «Sfinția ta poți tot cuvânta despre nădejdea și încrederea în Dumnezeu, că pe mine nu mă vei convinge. Mie toate-mi merg de-a'ntoarsele: dorințele nu mi se împlinesc, nădejtile mi se risipesc și planurile mi se prăbușesc».

«Scumpe prietine, a ta e vina», — îi zise preotul.

«Cum să fie a mea vina?»

«Iată cum! De ce te rogi tu în fiecare zi așa: «Fie voia *ta*», și nu te rogi: «Fie voia *mea*?» Câtă vreme te rogi să fie voia lui Dumnezeu, trebuie să primești liniștit celece și se întâmplă după rugăciunea ta».

Un bărbat ca prorocul David, care a trecut prin greutăți și mai mari decât noi, zice totuși: «Incredințează Domnului calea ta și nădăjduiește întru dânsul, și el va face. Va scoate ca lumina dreptatea ta, și judecata ta ca miază-ziua. Spune-te Domnului și-l roagă pe dânsul». Dar trebuie să ne apropiem de Domnul, să-i descoperim lui necazurile și dorințele noastre și să nu ne perdem încrederea în ajutorul lui. Nu înzadar a zis Dumnezeu: «Căutați-mă și veți fi vii!» (Amos 5, 4). Ajutorul său e aproape de aceia, cari îl caută. Celce s'a apropiat cu inima

de crucea lui Hristos, acela știe biruî grijile și strâmtorările.

*

În muncă găsim fericire. — Un râuleț ce curgea printr'un oraș cu fabrici, se simția foarte nefericit, că erà silit să învârtă roți și să poarte mașini mari, ba ce erà mai mult: trecând printre fabrici, acestea îi murdăriau apa lui cea curată, văpsindu-i-o când în negru, când în vânăt, când în verde. Râulețul simția cu durere tirănia stării în care se găsià, și voià să scape din ea. Într'ozile s'a apropiat de el un muncitor voinic, și privind-l, i-a zis: «Iată, eu am venit să te eliberez de această vieată trudită și să-ți dau odihnă». «A făcut apoi un zăgaz, prin care a oprit apa râulețului, și i-a zis: «Oprește-te acum aici și nu mai curge prin acele locuri, pe unde-ți murdăresc apa cea limpede».

Dar în scurt timp s'a convins râulețul, că starea lui cea nouă e și mai grea de suferit decât cea de mai 'nainte. Apa lui s'a adunat într'o băltoacă mare și tulbure, din care nu se putea scurge. El erà dedat să curgă, apele lui alergau printre pietri și câmpii, — acum însă, oprit fiind, se umflă, făcea spume și se lovia de zăgazul ce-l ținea pe loc. Din ce în ce clocoția în adâncuri, ca omul ce clocește o mânie ascunsă, și amenință să rupă zăgazul. Oamenii îl priviau îngrijorați de nenorocirile ce le va

pricinui, când își va slobozi apele ca un potop peste țarinele lor. În sfârșit i-au făcut un loc de scurgere în perețele zăgazului și i-au dat iarăș drumul printre livezi și câmpuri cu sămănături, pe cari le-a adăpat și răcorit, încât se simțea fericit de binefacerile ce le-a săvârșit.

Așa e făcut și sufletul nostru, nu ca să stea pe loc, ci ca să lucreze și să deie înainte. Dacă îl slobozim din robia păcatelor, își caută fericirea în lucru și în binefacerile ce le împarte celor din jurul său. În vieță trecem uneori și prin locuri murdare, dar trebuie să înaintăm cu lucrul nostru mai departe, curățindu-ne apele sufletului, ca să înviorăm cu ele câmpul vieții prin care trecem.

Buruienile. — Ca să nimicești o grădină frumoasă, nu trebuie să smulgi florile, să spargi cărările și să strici îngrăditura. E destul să nu te interesezi de loc de ea și să o lași părăsită.

Sunt mulți oameni, cari nici decum nu se cugetă să facă stricăciuni în grădina sufletului lor, dar nu se interesează de ea, nu o îngrijesc și nu o cultivă de loc. Ei nu cetesc sfânta Scriptură, nu se mai roagă, nu cercetează sfânta biserică, nu se mărturisesc, nu se cuminecă, nu plivesc în fiecare zi buruienile ce au crescut în grădina sufletului lor, lasă să crească tufișuri în neorânduială, cari împedecă să pătrundă aerul și razele soarelui la plantele cele folositoare,

În chipul acesta, grădina în vreme scurtă se umple de sălbătăcime și se face urâtă.

Așa se întâmplă și cu grădina sufletului nostru. Ea trebuie să producă ceva : flori și fructe, ori spini și polomidă. Cele dintâi buruieni, ce au crescut din negrijă în această grădină, sunt cele mai primejdioase, căci atrag după ele în scurtă vreme multe altele.

Folosul poverilor. — Un călător ne spune, că în unele ținuturi din Africa, oamenii, cari au să treacă printr'un râu cu curgere repede, își pun pe cap o povară grea, bunăoară o piatră. Povara îi face să-și proptească bine picioarele și-i ferește de a se răsturnă în valuri.

Așa face și Dumnezeu cu noi, când ne pune pe umeri câte-o povară. Valurile vieții poate ne-ar răpi cu ele, dacă n'am avea povara, care ne face să ne cugetăm mai cu temei asupra drumului vieții noastre.

Nicolau Bălan.

Proverbe populare.

Foamea se uită la poarta omului muncitor, și nu 'ndrăznește să între. Iar cel leneș : Până se încalță, soarele se 'nalță, și până se gătește, soarele sfințește.

În casa trândavului e sărăcie lucie : Când mălaiu are, sare n'are ; când sare are, mălaiu n'are. Sărăcia de el se ține, ca pulberea după câne. Casa-i e în trei păreți și cu ușa prin pod.

Vitejii noștri.

Numărul Românilor din Austro-Ungaria, cari dela începutul războiului și până astăzi au fost chemați la arme, se urcă la 800,000. Ei fac parte din patru corpuri de armată ces. reg. și anume: corpul al XII-lea cu reședința în Sibiiu (Ardeal), corpul al VII-lea cu reședința în Timișoara (Bănat), corpul al VI-lea cu reședința în Cașovia (Ungaria de Nord), și corpul al XI-lea cu reședința în Lemberg (Galiția și Bucovina).

Regimentele Ardealului, cari se compun cea mai mare parte din Români și fac parte din corpul al XII-lea de armată (din Sibiiu), sunt următoarele :

Regimentul ces. reg. de infanterie Nr. 64 din Orăștie, este cel mai curat regiment românesc (95%). Pentru acest regiment se recrutează Români din comitatele Inedoara și în parte Alba-inferioară și Sibiiu. În trecutul său acest regiment a făcut vitejii, cari sunt scrise cu litere de aur în istoria patriei. E destul să amintim luptele dela Königgrätz din 1866. În războiul de astăzi acest regiment a cules lauri neperitori de biruință pe fronturile de luptă din Serbia, Galiția, Polonia și Isonzo.

Regimentul ces. reg. de infanterie Nr. 50 din Alba-Iulia (Belgradul Ardealului) este alt regiment, care se compune mare parte din Români (70%). În el servesc sub arme mai ales Români

† Dr. Ambrosiu Tătar
din Hetur, căzut la 28 Ian. 1916 la Rarancea, în Bucovina.

† Nestor Crâșmariu
din Moșnița, căzut la 10 Maiu 1915 în lupta dela Gorlice,

din Munții Moților, comitatul Albei-Inferioare. Și acest regiment are nume neperitor în istoria militară a Monarhiei noastre. El a câștigat în 1866 lupta dela Custozza contra Italianilor și este singurul regiment care are steag galben, pe care îl poartă batalionul I-iu. În decursul războiului de față a primit acest regiment dela Impăratul Germaniei un steag nou, împodobit cu Crucea de fer, ca semn de recunoștință pentru bărbăția cu care a luptat în Polonia Rusească, îndeosebi în fața Ivangorodului, cheia de sud spre Varșovia. Mareșalul Höfer, locoșitorul șefului de stat major, zice în comunicatul oficial, că «la apus de Ivangorod, regimentele ardelene, prin atacurile cu baioneta, au luat dușmanului 8 puncte de razim betonate, iar din acestea patru le-a luat singur regimentul de infanterie Nr. 50, compus din Români», și că «trupele noastre din Ardeal pot scrie cu drept această zi printre cele mai frumoase ale istoriei lor glorioase».

Deasemenea nume de viteji și-au câștigat feciorii români, cari fac parte din regimentele ces. reg. de infanterie Nr. 31 dela Sibiiu, Nr. 2 dela Brașov, Nr. 82 din Săcuime, Nr. 62 din Târgul-Murășului, Nr. 51 din Cluj, Nr. 63 din Bistrița (90% Români).

Despre regimentul Nr. 31, un comunicat de pe câmpul de luptă din 25 Iulie 1916 zice că «Românii noștri luptă ca leii», și descrie astfel

aceste lupte: «Înaintarea noastră în Carpați se întinde tot mai mult, câștigând teren și în lățime. Astfel se întinde linia noastră de atac dela Cârlibaba până la valea de sus a Prutului. La sud-vest de Delatyn am înaintat în regiunile Iabloniței până la Ceremușul Alb. În jurul Măgurei, la trecătoarea Iablonița sunt lupte nouă în curs, ieșind învingători aliații noștri. Rușii îngrădesc trupe nouă pe frontul bucovinean, spre a ne oprî isprăvile. La Delatyn s'au distins din nou în mod strălucit Românii noștri. Îndeosebi batalionul al 3-lea al regimentului Nr. 31 din Sibiiu a câștigat lauri neperitori, adăugând glorie nouă la cea dela Belgrad și din Albania, unde au luptat deasemenea strălucit». (Wiener Journal, 25 Iulie (7 August) 1916).

De pe teritoriul Ardealului se mai recrutează Români pentru regimentele de glotași, pentru artilerie și pentru honvezime, și anume: Diviziunea reg. ung. Nr. 38 din Cluj, regimentele de infanterie Nr. 21 din Cluj, Nr. 22 din Murăș-Oșorheiu, Nr. 23 din Sibiiu, Nr. 24 din Brașov.

Cu aceeași vitejie s'au luptat și brigadele regimentelor ardelenesti de honvezi, despre care generalisimul armatelor austro-ungare, Arhiducele Frideric, vorbește într'un ordin de zi cu următoarele cuvinte de laudă: «Regimentele de honvezi Nr.: 21, 22, 23 și 24 au stors prin ți-nuța lor admirația tuturor. Cu drept cuvânt ele

† Emil Achim

din Seini, căzut la Rarancea în Bucovina, în 4 Ian. 1916.

se pot numi *mândria armatei* și vor servi în vecii vecilor ca pildă nemuritoare tuturor soldaților din Impărăție».

Pe teritoriul corpului al VII-lea (din Bănat) avem următoarele regimente, formate mare parte de Români: Regimentele ces. reg. de infanterie Nr. 33 din Arad, Nr. 61 din Timișoara, Nr. 43 din Caransebeș, Nr. 37 din Oradea-mare (Bihor), Nr. 6 din Neoplanta, care poartă numele răposatului rege al României Carol I, și Nr. 39 din Vârșeț și Biserica-Albă. — Honvezime: regimentul reg. ung. de infanterie Nr. 8 din Lugoj, batalionul Nr. 28 din Panciova și batalionul Nr. 23 din Trembovla (Galiția).

Pe teritoriul corpului al VI-lea (din Cașovia) sunt Români în regimentele ces. reg. de infanterie Nr. 85 din Sighetul-Marmației și Nr. 5 din Sătmar.

Românii bucovineni sunt înrolați în regimentul ces. reg. de infanterie Nr. 41 (80%), regimentul de armată teritorială Nr. 22 și regimentul de cavalerie (dragoni) Nr. 9, cari toate fac parte din corpul al XI-lea de armată (din Lemberg). Indeosebi regimentul Nr. 41 este regimentul Românilor bucovineni. Istoria acestui regiment este dela înființarea lui și până astăzi un șir necurmat de pagini glorioase, pline de fapte vitejești și isprăvi norocoase. A luptat la începutul războiului pe frontul rusesc, unde do-

† Vincentiu Pascu
din Moșnița, căzut la 14 Maiu 1916 în luptele dela Isonzo.

bândise cele mai multe decorații și distincțiuni de laudă între toate regimentele Monarhiei noastre. și astăzi luptă cu aceeaș vrednicie pe frontul Italiei, de unde comunicatele oficiale amintesc cu multă laudă bravura acestui regiment (comunicatul oficial din 2 Noemvrie 1916).

Înainte de a încheia această mică dare de seamă, se cuvine să ne fie aminte și de bravii ofițeri români, cari și ei au știut să se lupte cu multă bărbăție, dobândind laude și încununându-și frunțile cu lauri de vitejie.

(După Calend. ostașului pe 1917).

Școlarul și ouăle.

Învățătorul întreabă la examen pe un școlar: «Spune-mi tu, Vasile, dacă mamă-ta are o sută de ouă și a patra parte din ele sunt clocite, de câte ouă rămâne mamă-ta păgubită?»

Școlarul: «De nici unul, pentrucă mama și ouăle clocite le vinde la oraș, ca și pe cele neclocite».

Iarna cea mai bună.

Un inspector de școale întreabă pe un copil: Știi tu să-mi spui, când am avut iarna cea mai bună?

Școlarul: «În anul trecut».

Inspectorul: Cum așa? — Pentruce?»

Școlarul: «Pentrucă atuncea domnul învățător a fost bolnav și noi n'am avut școală».

† Nicolau Topan
din Cernuc, căzut la 12 Maiu 1915 la Podhorodce, în
Galiția.

Plugar — Ostaș.

Dragi plugari, ostași ai vremii,
Frați de veacuri cu pământul,
Voi — izvoarelor de pâne —
Vouă vă închin cuvântul.

Voi umblați în vremi de pace
Tot cu palmele cojite,
Cu obrazii arși de soare
Și cu oasele trudite.

Voi, de toată lauda vrednici,
Voi săriți când chiamă țara,
Voi veniți și prindeți plugul
Când învie primăvara.

La «Orlab» veniți ca astăzi
In «Mondur» — din cale lungă,
Iar ca mâne 'n portul vostru
Eu vă văd arând în luncă.

Când Orlabul vi-se gată,
O luați iar — cătănește....
Până voi prin lumea largă,
Rodul muncii voastre crește.

.

Voi prin vrednicie 'n holdă
Faceți țara noastră tare —
Iar prin vitejie 'n luptă
Puneți lumea în mirare.

(După «Drapelul»).

G. B.

Sfaturi înțelepte.

La orice te vei pricepe,
Te 'nchină, și-apoi începe,
Fă orice în legea ta
Și la alți nu te uită.
Omul trebui să cinstească
Legea lui cea părintească.
Crede-'n Domnul, cinstind sfinții,
Cum te-au învățat părinții.

Muncește și fă bine.

Omul de-unde nu gândește,
Binele se răsplătește.
Munca când ți-o cauți bine,
Și Dumnezeu e cu tine.
Când se trudește săracul,
Dumnezeu îi umple sacul.
Cine 'n lene se târește,
Dumnezeu îl părăsește.
Când rogi pe Domnul, muncește,
Că atunci te miluește.
Mergi, muncește, ca să ai
Și la săraci ca să dai.
Când dai la cei neavuți,
Pe Dumnezeu împrumuți.
Pe săracu 'n nevoi crude
Numai Domnul îl aude.

Anton Pan.

Pe aripile morții.

De Dr. G. Comșa.

Soldatul Ieronim din satul meu de naștere îmi povestește multe din câte a văzut și a auzit în acest cumplit războiu. E creștin bun Ieronim, e om cu frica lui Dumnezeu, dar credința lui are multe părți umbroase. Despre aceasta m'am încredințat de repetite ori. Odată îmi zise: «Părinte, știi bine și D-ta, că bătaia asta a prăpădit mulți oameni. Au murit și lângă mine mulți. Am făcut destule cruciulițe de lemn și le-am pus la căpătâiul vitejilor morți pentru țară și Rege. Am plâns de multe ori, părinte, căci de multe ori muriau lângă mine oameni, pe cari îi știam fără păcate, îi știam creștini buni, și totuș azi dorm somn liniștit în pământ îndepărtat, la umbră de brazi. Mă împac cu gândul că lucrurile lui Dumnezeu sunt nepătrunse de mintea noastră, mai ales a țăranilor. Dar mă chinuie amar un gând, părinte! Mă omoară gândul, că de ce trebuie să moară atâtea milioane de oameni pe întreg pământul, și de ce trebuie să moară unul de mâna celui alt? Fie ei buni sau răi, de ce trebuie se moară? Pentruce atâtea morminte și cruci?»

Cuvintele lui Ieronim mă pătrunseră adânc. Simțiam, unde voi să ajungă prin întrebarea sa. — Pentruce sunt războaiele? Întrebarea aceasta

il chinuia pe el. Cum de lasă bunul D-zeu, să se întâmple atâtea secerişuri ale morţii prin foc şi sabie? El nu îndrăzniă să se gândească mai departe şi să-şi mărturisească cugetul. Poate, că în sine se gândiă, dar nu îndrăzniă să-mi mărturisească pe faţă îndoiala faţă de purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

Nu voiam să-l liniştesc, spunându-i că în istoria lumii au mai fost războaie, cari au avut părţi bune pentru omenime. Nu voiam să-i arăt drumurile îngrijirii dumnezezeşti în decursul atâtor şi atâtor veacuri. Doar' făcând aşă, amintirea multor războaie ale trecutului l-ar fi neliniştit mai mult, — inima i-s'ar fi cutremurat şi mai tare. Eu doria să-i arăt, că felul lui de cugetare nu prea are îndreptăţire.

«Prea mult te frământă gândul celor ce se întâmplă în lume, Ieronime! Eşti doar' numai o părticică pe marele rotogol al pământului, şi până când, ca o furnică micuţă a acestui furnicar uriaş, te gândeşti la ceilalţi oameni ai pământului, pe tine te-ai lăsat în umbră. Ai uitat cu totul, că trebuie să te cugeţi şi la tine!» — Aşa îi vorbii omului meu, care mă priviă drept în ochi, şi vedeam, că aşteaptă să-i vorbesc mai departe

Ca să nu-l las în aşteptare, îi spusei încă, precum urmează: «Ieronime, D-ta te laşi înrăurit de războiu şi de aceea te gândeşti aşă, precum mi-ai vorbit. Ţi-ai uitat, că niciodată pământul

nu a fost loc al bucuriilor dăinuitoare. Nu, dragul meu, pentrucă nu vieța pământească e scopul din urmă al omului, ci vieța fără de sfârșit, despre care ne vorbește sfânta maică biserică. Da, vieța de veci, în care credem cu toții, și astfel când vezi secerișul morții, când vezi, că abiã numai într'un fir de păr îți stă vieța, ai datorința de a te cugeta la D-ta. Ai să te cugeți, că moartea e aproape acum și de alții, dar totuș puțin folos vei luã din acel gând, căci atunci, când îți bate D-tale ceasul morții, te aflã nepregãtit, și mântuirea sufletului o poți gãsi, numai dacã te gândești mai mult la aceea, cã însuși poți sã mori într'o zi. Mai întâi, dar, la sine sã se cugete un creștin al zilelor de azi, iar apoi sã se cugete și la alții, chiar la moartea lor.

Dar gândindu-se omul așa, nu a făcut destul. Trebuie sã aibã ceva folos din această cugetare. Are sã facã fapte bune. Tocmai cugetarea asupra morții are sã-l îndemne la fapte creștinești. În chipul acesta chiar și atunci, când nu este rãsboiu, poate omul sã se cugete cu folos asupra morții. Îți voi aduce un exemplu despre un astfel de om. Vei vedea, Ieronime, cã acel om, dacã se gânda asupra morții, erã cel mai mare în fapte creștinești. Ascultã darã!

Erã în orașul Alexandria din țara Egiptului un patriarh cu numele Ioan Milostivul. Acesta cetise foarte mult Sfânta Scripturã, o știã

aproape întreagă de rost și în toată viața lui s'a gândit mai ales la cuvintele: «Adă-ți aminte de cele mai de pe urmă ale tale (adecă de moarte) și în veac nu vei păcătuî» (Isus Sirah, 7, 38). Se mai gândiă și la alte locuri ale Sfintei Scripturi, bunăoară la cap 12 din evanghelistul Luca, unde se spune, că omul să fie gata, căci nu se știe ceasul în care va veni moartea. Ca să arete, că el nu numai cunoaște, dar și împlinește cuvintele Scripturii, a poruncit, să i-se sape mormântul, până când eră în viață, dar a dat poruncă săpătorilor să nu i-l isprăvească, decât după ce va muri. Lucrătorii de morminte erau îndrumați să-l întrebe în toată Dumineca și sărbătoarea, că oare nu dorește să-i gate mormântul?

Sfântul patriarh prin întrebarea aceasta își aducea adeseori aminte de moarte și totuș evlaviosul părinte, ca să se gândească și mai mult la moarte, mergea des la cimitir și să uită la mormintele celor răposați și la gropile proaspete, pe cari le săpau lucrătorii de morminte. Gândindu-se el mereu la moarte, trăiă în cea mai mare sărăcie și nu aveà în locuința lui nici un lucru de prisos, nici un lucru, care să stea multă vreme nefolosit. Chiar și învălitoarea de pe patul lui eră așa de ruptă, încât un bogat i-a dăruit o plapomă nouă, cusută cu fir de aur. Dar patriarhul a vândut plapoma, căci l-ar fi

muștră cugetul, să se acopere cu o haină de așă mare preț și în aceeaș vreme săracii să nu aibă cu ce se îmbracă. Bani ce i-a căpătat pe plapomă, i-a folosit la ajutorarea săracilor, îmbrăcând 300 de oameni lipsiți. Bogatul a prins de veste, că patriarhul a rămas fără plapomă, și cumpărându-o din nou, o duse iară sfântului părinte, care iar a vândut-o. Ba chiar și a treia oară a vândut-o, pânăce bogatul l-a întreat pe patriarh, că pentruce nu-și ține lui plapoma. Patriarhul i-a răspuns: «Vreau să văd, care din noi doi se va obosi».

«Iată, Ieronime», zisei omului meu, «ce putere are cugetarea asupra morții». Așă are înțeles să te lași răpit de secerișul morții, așă, dar numai așă are rost să te gândești la nemiloasa moarte, dacă recunoști că oricând ajungi și tu pe aripile ei, și mergând la locul de unde nu este reîntoarcere, vei putea zice în fața înaltului județ, că ai făcut fapte bune, gândindu-te la moarte. Așă ai apoi îndreptățirea să fii numit creștin adevărat, să porți, deci, un nume, care vine dela Hristos, fiul lui Dumnezeu.

Din punctul acesta de vedere ai să privești și cazurile de moarte, cari se ivesc în urma răsboiului. Să te gândești numai la stricarea năravurilor bune ale creștinilor evlavioși de odioară și să nu uiți nici odată, pânăce vei mai trăi zile, luni și mulți ani, poate, pe pământ, că

în planul nepătruns al Preaînaltului Părinte cerească războiul acesta cumplit îl putem judeca drept mijloc de a ne cugeta la moarte.

Drept aceea fiecare creștin se va gândi la moarte preste tot, dar nu se va întrebă, de ce a murit cutare și cutare, căci aceasta ar însemna a supune unei judecăți slabe omenești purtarea de grijă a lui Dumnezeu, fără voia căruia nici un fir de păr nu se schimbă din negru în alb pe capul omului.

Ieronime! Ca să fii și mai liniștit, îți voiu mai spune o pildă. Un om învățat călătoria pe o corabie, și iscându-se o furtună năpraznică, eră cât pe aici să se cufunde în apa mării.

A venit acasă, de unde pe o fereastră putea să vadă bine marea, și ca să nu mai vadă apa și să-i vină pofta de a călători, a astupat fereastra! Ce zici, Ieronime, oare Dta, eu și alți creștini am astupat acele ușițe ale inimilor noastre, prin cari aruncăm răul în semenii nostri, am alungat dela noi duhul născocitor de războaie și ucigător de suflete? Nu vezi și azi, cum se urăsc creștinii unii pe alții? Nu vezi, cum îi roade la inimă dorul facerii de rău? În cutare sat și acum se urăște vecin pe vecin, frate pe frate; procesele curg strună, iar Dumineca aceiași oameni merg la biserică și sărutând aceiaș icoană sfântă, se roagă aceluiaș Dumnezeu! Te mai

întrebi dar, pentruce ne încearcă Dumnezeu așa de amar?»

Cuvintele mele, se vede, că s'guduiră adânc pe Ieronim. Il podidiră lacrămile; îndoiala lui se împrăștiase cu totul. Se plecă să-mi sărute mâna, și m-a rugat, ca în Dumineca ce vine, să țin tuturor credincioșilor în biserică o vorbire despre cele ce a auzit dela mine. Ne-am despărțit....

În Dumineca ce-a urmat după convorbirea noastră, biserica eră plină de credincioși. Ieronim venise de timpuriu. Pare că-l văd și acum, ștergându-și lacrimile stoarse de cuvintele pe cari atunci le-a auzit a doua oară dela mine, la cari am mai adaus și altele...

Povestea vorbii.

Unuia sătean odată muierea i s'a-'necat,
 Când la un râu împreună cu altele s'a scaldat.
 El cu o prăjină 'n mână în vârful-i cu cârlig pus,
 Se duceà, tot căutând-o, pe cursul apei în sus.
 Altul trecând, îl întreabă, ce tot umblă căutând?
 El spuindu-i, totodată își ceru și sfat, zicând:
 — Mi s'a 'necat, frățioare, nevasta colea mai jos,
 Și cum să o găsec nu știu, că caut fără folos.
 — Bine, acela răspunse, ce cauți pe râu în sus?
 Că apa 'ncoło la vale trebuie să o fi dus.
 — Nu crez, frate, el îi zise, să fi mers pe apă-n jos,
 Că ea, cât trăi în vieată, toate le făceà pe dos.
 Și socotesc, că și moartă de-a'ndăratele s'a dus,
 Și trebuie, prin urmare, s'o caut pe apă 'n sus.

A. Pan.

Lipsa de nutreț și preîntâmpinarea ei.

I.

Anul 1917, secetos fiind, a adus cu sine o lipsă foarte simțită de nutreț. Fân s'a făcut puțin, iar otavă aproape de loc. Ceice cultivă nutrețuri măestrite: luțernă, trifoiu, mazărice ș. a., vor mai acoperi lipsa cu aceste nutrețuri de mare preț, cari nu sufer așa mult din pricina secetei. Dar cum la noi se cultivă încă prea puțin aceste nutrețuri, lipsa are să fie mai simțită decât la alții. Cu atât mai mult, că și paie nu sunt prea multe pe unele locuri, mai departe, că nici roada cartofilor nu a fost pretutindenea mulțumitoare. Apoi spicoasele: orzul și ovăsul, cu cari plugarii se ajutau în alte vremi la hrănirea animalelor; pe deoparte nu au isbutit după așteptare în acest an, iară de alta ele trebuiesc date în mare parte, atât ca grăunțe cât și ca paie, pentru trebuințele armatei.

Astfel lipsa de nutreț și a paielor a devenit foarte simțită și prețul lor cum nu s'a mai pomenit de urcat.

Din această pricină mulți plugari au început să vândă din vite, al căror preț a scăzut mult, față de cum eră în cursul primăverii și verii trecute.

Pentru acoperirea trebuințelor multe și mari, economii prevăzători au făcut și până acum tot ce au putut.

Ei s'au îngrijit de hrană pentru vite, nu numai pentru iarnă, ci și pentru primăvară, până dă iarba. Spre acest sfârșit au semănat, de cu toamnă, cum ar trebui să facă toți în fiecare an: *secară de nutreț, trifoiu roșu, amestecătură de mazărice câlțoasă, amestecătură de mazăre de toamnă și de mazărice, amestecătură de secară de toamnă și rapiță de toamnă.*

Ei au adunat, din vreme, tot felul de material bun pentru nutrirea vitelor, anume, afară de fân, otavă, luțernă, trifoiu, mazărice și napi, încă următoarele: paie, turnumeată, pleavă, pâși (coceni, tulei) și foi de cucuruz, vreji de fasole, frunze de napi, frunze de arbori, cotoare de cartofi, burueni, pipirig, trestie, rogoz, castane sălbatică, trevere de struguri, lături de prune ș. a.

Unele dintre aceste se pot păstră cu înlesnire, puse la adăpost, ca să nu le străbată umezeala din ploaie sau ninsoare. Câteva din ele însă cer o îngrijire deosebită și despre aceste vom spune, pe scurt, cele de lipsă.

1. *Frunzele arborilor*, anume: de sălcii, acați, frăgari, tei, frasini, arini, aluni, fagi, stejari ș. a., adunate până sunt verzi, se pot da îndată vitelor, sau se pot păstră pentru iarnă. Culesul lor trebuie făcut înainte de a da bruma. Se pot adună și numai frunzele, dar mai ales rămurelele tinere cu frunzele de pe ele. Pentru iarnă frunzele se păstrează de obicei uscate, dar și în

modul următor: se leagă porții ramuri tinere, mai subțiri de $\frac{1}{2}$ cm., cu frunzele de pe ele. Aceste se fac clăi de 4—8 metri largi și 4—6 metri înalte. În câteva zile ele se încălzesc și se așează. Când s'au înferbântat așa de tare, încât nu mai poți ținea mâna în ele, se așează în vârful clăilor un strat de pământ, gros de 30—40 cm. La acoperirea cu pământ oamenii se ajută așa, că așează lângă claie un car gol, pe ale cărui loitre se pun scânduri. Acum pământul se aruncă pe aceste scânduri, și de pe ele pe claie. Pământul are însă să se arunce în două restimpuri, și adecă: întâi numai jumătate, iar după câteva zile, când claia s'a așezat bine, cealaltă jumătate, potrivit, ca vârful clăii să rămână rotunjour, pentruca apa de ploaie să se scurgă cu înlesnire.

În modul acesta se poate păstră peste iarnă orice soi de nutreț, care în timpul toamnei nu s'a putut usca din cauza ploilor.

2. *Frunzele de napi* se păstrează într'o groapă lungăreață, în formă de șanț, lată de 2 metri și tot atât de adâncă. Pe fundul groapei se așterne pleavă ori frunze de arbori, iar frunzele de napi se pun în straturi, îndesând bine fiecare strat, mai ales însă pe lângă pereți, și urmând astfel până la $1\frac{1}{2}$ —2 metri deasupra pământului, făcându-i vârf, presărând apoi pleavă și punând peste aceasta pământul scos din groapă,

în grosime de $\frac{1}{2}$ metru. Golurile, ce s'ar arată mai târziu în coperișul de pământ al clăii, au să fie astupate.

Nutrețul astfel păstrat se dă vitelor iarna, delăturându-se pământul, cam de un metru, dela un capăt al groapei și scoțând din nutreț, după cum cere trebuința.

3. *Cotoarele (vrejii) de cartofi și buruenile* dau și ele un nutreț bun pentru vite, după ce au fost uscate întocmai ca fânul, sau păstrate fiind în gropi, cum s'a arătat, unde a fost vorba de păstrarea foilor de napi, cu cari se pot așeza împreună. Buruienile adunate să nu fie îmbătrânite și cu sămânță, pentru că aceasta trece nemistuită prin stomacul vitei, ajungând cu gunoiul în pământ și sporind buruenile.

Și *pipirigul*, păstrat în gropi, îl mânâncă vitele. Pipirigul uscat, însă, îl mânâncă numai caii.

Bun este și *troscățelul*, adunat din vreme.

4. *Trestia și rogozul*, cosite până când sunt tinere, și păstrate împreună în gropi, vitele le mânâncă cu poftă.

5. *Cocenii de cucuruz*, rămași după sfârșitul acestuia, măcinându-se, sau și numai tăindu-se în bucățele mai mărișoare, apoi muindu-se în apă rece, ori opărindu-se amestecați cu paie tăiate cu mașina, — dau o hrană bună pe seama vitelor.

6. *Castanele selbatice*, de asemenea dau o hrană bună pe seama animalelor. Ele se păstrează

ca crumpenele (cartofii), sau se uscă ca nucile prin poduri. În cazul întâi se dau mereu proaspete, în cazul al doilea se pisează, sau se urluesc (macină). Ținându-le în apă 24 de ceasuri înainte de a le da animalelor, își perd gustul amar și astfel le mânâncă cu plăcere atât vitele cât și caii.

7. *Dreverele de struguri* se dau proaspete, câte $\frac{1}{2}$ klgr. de vită pe zi, iar din cele rămase după ferberea rachiului, și până la 12 klgr.

Având drevere multe, se pot păstra în pământ ca frunzele de napi.

Bune sunt și *dreverele*, ce rămân după stoarcerea vinului de *mere* și *pere*.

8. *Lăturile de prune*, ce rămân după ferberea rachiului de prune, se dau vitelor încă fiind călduțe, căci mai târziu nu sunt sănătoase. Ele mai întâi se strecoară, alegându-se sâmburii, pe cari îi mânâncă cu mare poftă rămătorii. Unei vite i se pot da pe zi 40—50 litre de astfel de lături. Dacă cu lături ferbinți se opăresc paie tăiate, și mai bine.

II.

Prin *tocatul sau tăiatul paielor, fânului cotoros, pâșilor sau tuleilor de cucuruz și prin muiarea și dospirea acestora* încă se poate face o bună economie, nu numai în acest an de lipse și nevoi, ci și altădată.

Paiele și celelalte nutrețuri tăiate se dau animalelor astfel:

1. *Paiele și fânul*, tăiate, se amestecă bine, se lasă apoi să stea câteva ceasuri împreună, prin ceea ce paiele capătă miros aproape ca al fânului.

2. Mai bine e, dacă nutrețul tăiat se opărește, ceea ce se face așa, că nutrețul se pune într'o cadă și peste el se varsă apă ferbinte, acoperind, apoi, cada și lăsând nutrețul să se înmoaie. Așa se face și cu *pleava*.

3. Paiele tăiate se amestecă bine cu *napi* sau cartofi tăiați, se lasă să stea în grămezi sau în vase 8—10 ceasuri și apoi se dau vitelor.

4. Cel mai bun mod pentru pregătirea nutrețului tăiat este *dospirea* acestuia. Spre acest sfârșit sunt de trebuință 3 lăzi, cari să conțină fiecare atâta nutreț, cât este de lipsă într'o zi pentru vite. Dospirea însaș se face așa, că așezăm, strat de strat, nutrețul tăiat în ladă. Fiecare strat se udă din destul și se îndeasă cu putere, grijind, ca și prin colțuri și pe de laturi să nu rămână goluri. În straturi se pot pune, afară de paie tăiate: pleavă, păstăi de rapiță, păstăi de fasole uscate, napi și cartofi tăiați fălii, potrivit astfel, ca tot la 10 klgr. de nutreț să se dea 6—7 litri de apă, dacă se poate, sărată, lături de prune sau altfel de lături. După ce lada s'a umplut, punem deasupra nutrețului scânduri și peste ele petri, lăsându-l să rămână așa 2 zile. În acest timp nutrețul se încălzește, capătă gust acriu și se înmoaie. Astfel, apoi, vitele îl mânâncă cu mare poftă și le priește bine.

Dupăce lada s'a golit, se spală bine și se lasă, timp de o zi, să se uște în aer liber, ca scândurile să nu prindă mucezeală. De aceea și sunt de trebuință trei lăzi.

Firește, că dospirea nutrețului se poate face și fără lăzi, așezând nutrețul pe scânduri undeva, într'un colț al grajdului ori altei încăperi, unde trebuie pregătit cum s'a arătat mai sus, având însă mare grije și ținând curățenie, căci dimpotrivă nutrețul mucezește și se strică; îndeosebi lăzile trebuie ținute în stare curată și nutrețul din ele bine îndesat.

Dela pâșii (tuleii) de cucuruz se pot tăia cu mașina obicinuită, mai ales foile și partea mai subțire. Cotorul întreg se sfârtică și mărunțește cu altfel de mașini, numite mașini de sfârticat.

III.

Se știe, că în acest an se adună pe seama armatei și fânul și paie, împreună cu bucatele, cartofii ș. a., lăsându-le oamenilor și din aceste cu măsură. Este deci de sine înțeles, că, dupăce fân și paie sunt puține și din ele se vor da și pentru acoperirea lipselor obștești, — va trebui să se facă cu ele cea mai mare economie și și la *așternut*, întrebuițând spre acest scop frunze uscate, iar în caz de lipsă chiar și pământ, nisip și, unde se află la îndemână, humă.

Glume.

Soacra și quartirul.

Un domn căută quartir. — Ai familie mare? întrebă proprietarul casei.

Domnul: «Suntem numai trei: eu, soția mea și soacra mea».

Proprietarul: «Dacă d-ta șezi cu soacra d-tale la olaltă!... atunci nu-ți dau quartirul».

Domnul: «Pentru ce nu?»

Proprietarul: «Pentru că în casele și curtea mea a fost totdeauna liniște, și acum nu vreau ca casele mele să-și peardă numele cel bun».

Amândoi suntem un trup.

Un bărbat se întorcea cu muierea dela moară, aducând în spate un sac cu făină.

— «Mai du și tu sacul ăsta, hei muiere!» zise dela o vreme bărbatul ostenit.

— «Ei bine, bărbățele», — răspunse muierea — «apoi nu știi, ce a zis popa, când ne-am cununat, că noi amândoi suntem un trup? Du dar sacul și fii pe pace, căci ce duci tu, e ca și cum aș duce eu, — amândoi suntem un trup».

— «Bine!» își gândi bărbatul păcălit, «fie cum zici tu, dar' lasă, c'o să ți-o coc eu».

Așa a și făcut. Ajunși acasă, femeia s'a și apucat să coacă plăcinte din făina cea proaspătă. Când fu pe isprăvite, bărbatul puse mâna

pe blidul cu plăcinte și începù să se ospăteze singur.

— «Stai, bărbate, să viu și eu!»

— «Fii pe pace, scumpa mea: când mânânc eu, e ca și cum ai mânca tu, căci amândoi suntem un trup».

Ghicatori.

Primăvara 'nveselește,
Vara toată te umbrește,
Toamna bine te nutrește,
Cătu-i iarna te 'ncălzește.
Acum, poftim de ghicește!

Pomul.

Ce pui una
Și găsești două;
Ce pui două
Și găsești nouă?

Cartofii.

O sută de frați
Intr'un brâu legați.

Snopul.

Nu-i pasere, dar prin copaci sare.
Nu-i vacă, dar paște iarbă verde.
Nu-i pește, dar în baltă înoată.
Nu-i lăutar, dar cântă noaptea toată.

Brotacul.

Uite-o!
Nu e!

Scanteia.

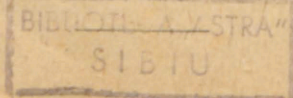
Cuprinsul.

Partea calendaristică.
 Afaceri cu poșta și telegraful.
 Taxe și timbre.
 Târgurile din părțile noastre.

Învățătura și petrecere.

Pag.

La anul nou 1918, (versuri) de A. B.	46
În anul Domnului, trad. de A. B.	47
Colindă, de I. U. S.	62
Cu steaua, (poezie) de E. Pitiș	63
Puterea cuvântului, de I. L.	69
Iarna, (poezie) de Aurelia Pop	70
Copiii țiganului, (anecdotală)	70
Ce ne trebuie? de Gh. Maior	71
Orfanii, (poezie) de I. Broșu	82
Banul de argint, trad. de Dr. I. U. Iarnik	87
Între doi copii, (anecdotală)	98
Dor de țară, (poezie) de Seb. Stanca	99
George Pop de Băsești, (cu portret)	101
Sentințe din Sfânta Scriptură	103
Emanuil Ungurianu, (cu portret) de I. I. L.	105
Mi-e dor de satul meu, (poezie) de P. Dulfu	110
Primarul și bețivul, (anecdotală)	110
Industria și negoțul românesc în legătură cu războiul, de prof. G. Precup	111
Secetă. — Darul, (poezii) de G. B.	115
Proverbe	117
Titu Maiorescu (cu portret)	118
Să cultivăm plante de leac, de Dr. Al. Borza	120
✓ Trei dascăli răposați: Dr. I. Rațiu, I. Socaciu, Iac. Mureșianu (cu portrete)	130
Un dușman al omului, de Dr. Beu	132
Cu măsură și cumpăt, de R. Simu	135
Vers popular, de A. L.	137
Trei binefăcători ai neamului: Locot. G. Boieriu, Căpitanul T. Sandul, Sidonia Munteanu n. Roșiu (cu portrete)	138
Pilde și asemănări, de N. Bălan	144
Proverbe populare	147
Vitejii noștri (cu 5 portrete)	148
Școlarul și ouăle. — Iarna cea mai bună (anecdote)	156
Plugar — Ostaș, (poezie), de G. B.	158
Sfaturi înțelepte. — Muncește și fă bine, de A. Pan	159
Pe aripile morții, de Dr. G. Comșa	160
Povestea vorbii, de A. Pann	166
Lipsa de nutreț și preîntâmpinarea ei, de S.	167
Glume	174
Chicitori	175

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA“

institut de credit și de economii, Sibiiu.

FILIALE: Brașov, Bozoviciu, Elisabetopole,
Lugoj, Mediaș și Murăș-Oșorheiu.

AGENTURI: Iernut și Sânmărtin.

Capital societar K 6.000,000.—
Fonduri de rezervă și pensuni „ 2.800,000.—

Primește depuneri $3\frac{0}{10}$ — $3\frac{1}{2}\frac{0}{10}$ după termenul de abdicere, plă-
spre fructificare cu $3\frac{0}{10}$ — $3\frac{1}{2}\frac{0}{10}$ tind însuși darea de interese.

Îngrijește încassări de cecuri și asigna-
țiuni asupra oricărei pieți, mijlocește tot
==== felul de afaceri de bancă. ====

Orice informațiuni se dau gratis și prompt
atât de centrala din Sibiiu, cât și de filia-
==== lele și agenturile institutului. ====

DIRECȚIUNEA.

